แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

นางสาวกมลทิพย์ ทองเทพ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2566

Guidelines for Innovative Leadership Development in the 21st Century of School Administrators under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1

Miss. KAMONTIP THONGTEP

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Education in Educational Administration

School of Educational Studies Sukhothai Thammathirat Open University

2023

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

ชื่อและนามสกุล นางสาวกมลทิพย์ ทองเทพ

แขนงวิชา / วิชาเอก บริหารการศึกษา

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศจี จิระโร)

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1
ผู้ศึกษา นางสาวกมลทิพย์ ทองเทพ รหัสนักศึกษา 2652300415
ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์ ปีการศึกษา 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ทำงาน และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำนวน 285 คน ได้จากการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มแบบชั้นภูมิตามขนาดของสถานศึกษา เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่าเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าความเที่ยงเท่ากับ .97 และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้ การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม การใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การมีความคิดสร้างสรรค์ การมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง และการบริหารความเสี่ยง 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่าแตกต่างกัน โดยสถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างกับขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และประสบการณ์ทำงาน พบว่าแตกต่างกัน โดยประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี แตกต่างกับประสบการณ์การทำงาน 5-15 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับเปลี่ยนแนวคิดให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม มีทัศนคติเชิงบวกและเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการต่าง ๆ ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างสรรค์นวัตกรรม และสร้างแรงจูงใจให้แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษาใช้วัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน

คำสำคัญ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษา ประถมศึกษา

Independent Study title: “Guidelines for Innovative Leadership Development in the 21st Century of School Administrators under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1”

Author: “Miss. KAMONTIP THONGTEP”; ID: “2652300415”;

Degree: Master of Education (Educational Administration)

Independent Study Advisor: Associate Professor Dr. Suttiwan Tuntirojanawong;

Academic year: 2023

Abstract

The purposes of this research were 1) to study innovative leadership development in the 21st century of school administrators; 2) to compare the innovative leadership development in the 21st century of school administrators, as classified by school size, and work experience; and 3) to study guidelines for innovative leadership development in the 21st century of school administrators under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1.

The research sample consisted of 285 teachers in schools under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1, obtained by tables of Krejcie and Morgan and stratified random sampling based on school size. The research instrument was a questionnaire on innovative leadership development in the 21st century of school administrators with a reliability of .97 and an interview form on guidelines for innovative leadership development of school administrators. Statistics employed for data analysis were the percentage, mean, standard deviation, one - way ANOVA, pairwise comparison using Scheffe's method, and content analysis.

The research findings revealed that 1) the overall and aspect of innovative leadership development in the 21st century of school administrators was rated at the high level; and the specific aspects could be ranked based on their rating means from the highest to the lowest as follows: creating an innovative organizational atmosphere, using innovation, information and communication technology, being creative, having a vision for change, and risk management; 2) regarding the comparison of the innovative leadership development in the 21st century of school administrators, as classified by school size, it was found that the overall of innovative development leadership in the 21st century of school administrators was significantly different at the .05 level, and work experience of less than 5 years is different from the work experience of 5-15 years with statistical significance at the .05 level; and 3) guidelines for innovative leadership development in the 21st century of school administrators, it was found that school administrators should change their ideas to be in line with society change, should have a positive attitude and participate in various academic activities, should promote and support innovation, and should create motivation for teachers and personnel in schools to use innovation information and communication technology in learning management for student development.

Keywords : Innovative leadership, School administrator, Primary education

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่านในโอกาสนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผู้ให้คำแนะนำปรึกษา ช่วยเหลือ ตรวจสอบพร้อมแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่จนงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศจี จิระโร กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ให้ความรู้และข้อแนะนำที่ดีที่ช่วยพัฒนาความคิดของผู้วิจัยในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ตลอดจนรองศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จีนะวัฒน์ รองศาสตราจารย์ ดร.กุลชลี จงเจริญ รองศาสตราจารย์ ดร.เก็จกนก เอื้อวงศ์ รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนา ดวงแก้ว ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภนา สุดสมบูรณ์ อาจารย์ ดร.ฐิติกรณ์ ยาวิไชย จารึกศิลป์ อาจารย์ ดร.มนพันธ์ ชาญศิลป์ เรือเอก หญิง ดร.จุฬาลักษณ์ โสระพันธ์ และคณาจารย์ทุกท่าน ที่ให้ความรู้ตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาอยู่ที่นี่ ตลอดจนเพื่อน ๆ พี่ น้อง แขนงวิชาบริหารการศึกษาที่ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ทั้ง 32 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ที่กรุณาอำนวยความสะดวก การเก็บข้อมูลในการวิจัย ตลอดจนขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย และผู้เชี่ยวชาญในการให้ข้อมูลสัมภาษณ์ครั้งนี้

ขอขอบคุณครอบครัวผู้วิจัย ที่คอยเป็นกำลังใจในการศึกษา และให้การสนับสนุนในทุกเรื่องด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงจากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แด่บุพการีและคณาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

นางสาวกมลทิพย์ ทองเทพ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ

กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ

สารบัญตาราง ..... ฌ

สารบัญภาพ ..... ฏ

บทที่ 1 บทนำ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

วัตถุประสงค์การวิจัย 4

กรอบแนวคิดการวิจัย 4

สมมติฐานการวิจัย 5

ขอบเขตของการวิจัย 6

นิยามศัพท์เฉพาะ 6

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 8

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 9

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในการบริหารสถานศึกษา 9

แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในการบริหารสถานศึกษา 26

บริบทการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 29

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 35

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย 46

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 46

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 47

การเก็บรวบรวมข้อมูล 49

การวิเคราะห์ข้อมูล 50

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 52

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 52

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 54
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 61
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 69
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 82
สรุปการวิจัย 82
อภิปรายผล 88
ข้อเสนอแนะ 97
บรรณานุกรม 108
ภาคผนวก 109
ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ 109
ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย 118
ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ 127
ง การหาคุณภาพเครื่องมือ 130
จ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ 138
ประวัติผู้ศึกษา 140

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์เพื่อกำหนดองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจากทัศนะและผลงานวิจัยของนักวิชาการ 17
ตารางที่ 2.2 ข้อมูลจำนวนโรงเรียน ห้องเรียน ครู และนักเรียน จำแนกรายอำเภอ ปีการศึกษา 2566 31
ตารางที่ 2.3 ค่าสถิติพื้นฐาน O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ระดับสังกัด และระดับเขตพื้นที่การศึกษา โดยจำแนกรายกลุ่มสาระการเรียนรู้และค่าเฉลี่ยรวม 32
ตารางที่ 2.4 เปรียบเทียบคะแนนผลการทดสอบ O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับสังกัด และระดับประเทศ โดยจำแนกรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ 32
ตารางที่ 2.5 เปรียบเทียบคะแนนผลการทดสอบ O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565, 2564, 2563 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา จำแนกรายกลุ่มสาระ 33
ตารางที่ 2.6 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561-2565 (5 ปีการศึกษาย้อนหลัง) ระดับเขตพื้นที่การศึกษา 33
ตารางที่ 2.7 ค่าสถิติพื้นฐาน O-NET ปีการศึกษา 2565 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ระดับสังกัด และระดับเขตพื้นที่การศึกษา จำแนกรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ และรวมเฉลี่ย 34
ตารางที่ 2.8 เปรียบเทียบคะแนนผลการทดสอบ O-NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับสังกัด และระดับประเทศ โดยจำแนกรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ 34
ตารางที่ 2.9 เปรียบเทียบคะแนนผลการทดสอบ O-NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565, 2564, 2563 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา จำแนกรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ 35
ตารางที่ 2.10 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561-2565 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา 35
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 52

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ในศตวรรษที่ 21ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน 54
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ในศตวรรษที่ 21ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง 55
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ในศตวรรษที่ 21ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ 56
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ด้านการใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร 57
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ด้านการบริหารความเสี่ยง 58
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม 60
ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นครูจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ในภาพรวม และรายด้าน 61
ตารางที่ 4.9 เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาในภาพรวม และรายด้าน 63

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.10 ค่าเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกรายด้าน ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ 64

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นครูจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ในภาพรวม และรายด้าน 65

ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ในภาพรวมและรายด้าน 66

ตารางที่ 4.13 ค่าเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกรายด้าน ประสบการณ์ในการทำงาน .....

มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย 5

บทที่ 1
บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาระยะยาว มุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้นำไปเป็นกรอบและแนวทางการพัฒนา การศึกษาและการเรียนรู้ สำหรับพลเมืองทุกช่วงวัยตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต ภายใต้บริบทเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและของโลก ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งความเป็นพลวัตร เพื่อให้ประเทศไทยสามารถก้าวข้าม กับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

นอกจากนี้นโยบายด้านการศึกษา ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายอย่างยั่งยืนเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วในทุกด้าน ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเกิดผลสัมฤทธิ์และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และแผนอื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความปลอดภัย ด้านโอกาส ด้านคุณภาพ และด้านประสิทธิภาพ โดยในด้านประสิทธิภาพได้มีการส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาโรงเรียนคุณภาพ ใช้พื้นที่เป็นฐาน ใช้นวัตกรรมในการขับเคลื่อนบริหารจัดการโดยใช้ทรัพยากรร่วมกัน และแสวงหาการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับเพื่อให้ประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม และเพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นไปตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษานโยบายของรัฐบาล นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมุ่งมั่นพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 "วิถีอนาคต วิถีคุณภาพ" อย่างต่อเนื่องและต่อยอดการศึกษาสร้างสรรค์เป็น "ซอฟต์พาวเวอร์ " ในการสื่อสารภาพลักษณ์ ของประเทศและนำเสนอความเป็นไทยสู่สากลโดยกำหนดเป็นนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 โดยในด้านคุณภาพการศึกษา ได้มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

ในศตวรรษที่ 21 มีความรู้ สมรรถนะ ด้านวิชาการ ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีนวัตกรรม ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ พัฒนาผู้บริหารให้มี "ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง" โดยปรับบทบาทของครูจาก "ผู้สอน" เป็น "โค้ช" ที่อำนวยการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งการยกระดับครูสู่วิชาชีพชั้นสูง มีจรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งมีจิตวิญญาณความเป็นครู (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

นวัตกรรมการบริหารการศึกษาจึงถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารการศึกษา ทั้งในด้านคุณภาพการศึกษา โอกาสทางการศึกษา การแก้ปัญหาทางการศึกษา (ชูชาติ พ่วงสมจิตร์, 2564) โดยนวัตกรรมการบริหารการศึกษามีหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ การบริหารจัดการห้องเรียนในศตวรรษที่ 21 องค์การแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นวัตกรรมเพื่อการบริหารสำนักงาน และภาวะผู้นำต่าง ๆ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สนองต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นรวดเร็ว และส่งผลให้ประเทศชาติมีความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น สอดคล้องกับ กุลชลี จงเจริญ (2564) ที่กล่าวว่า ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของโลกในหลายด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมอันนำไปสู่การปรับตัวเพื่อให้เกิดความสามารถในการแข่งขันท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์สำหรับประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งในระดับประเทศชาติ และในระดับองค์การเป็นอย่างมาก โดยได้มีการกำหนดนโยบายในการให้ความสำคัญกับนวัตกรรม และมีการวางแผนเพื่อนำพาประเทศไปสู่การเป็นประเทศที่เป็นผู้นำด้านนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ เพื่อแก้วิกฤติการณ์และสร้างความยั่งยืนในการพัฒนาประเทศ และเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางว่า ในการสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในองค์การนั้น ผู้นำองค์การจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรรม ซึ่งถือเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะผู้นำคือผู้ที่มีบทบาทในการสนับสนุน และเสริมสร้างการในองค์การมีความคิดและแนวทางในการสร้างสิ่งใหม่ วิธีการใหม่ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับการใช้นวัตกรรมในสถานศึกษา เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นผู้ที่ต้องสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในองค์การด้วยการใช้เทคนิค วิธีการต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรสามารถสร้างหรือพัฒนานวัตกรรมที่มีประโยชน์ต่อตนเอง สถานศึกษา และประเทศชาติต่อไป สอดคล้องกับผลการวิจัยของธนวัชร ธนวัชร สิทธิชาติบูรณะ (2566) พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ดังนั้น ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจึงมีความสำคัญกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาซึ่งจะส่งผลให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีจุดเน้นหรือเป้าหมายร่วมกันในการปฏิบัติงาน ได้นวัตกรรม หรือสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา ช่วยกระตุ้นให้บุคคลเกิด

ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน สามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพบนพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษาต้องอาศัยการบริหารจัดการสมัยใหม่อย่างมีศิลปะในการทำงาน ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพที่สำคัญคือการพัฒนาคนทางความคิด เพื่อให้คนพัฒนางานให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งต้องอาศัยผู้บริหารที่มีเทคนิคจัดการสมัยใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม มาขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่ทิศทางที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบสถานศึกษาทั้งหมด 32 โรงเรียน มีวิสัยทัศน์เป็นองค์กรแห่งเทคโนโลยีดิจิทัลสร้างสมรรถนะการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ ตามวิถีอนาคต กำหนดพันธกิจที่ยกระดับการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล นวัตกรรมและวิจัยเป็นฐาน สู่วิถีอนาคต (Next Normal) พัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะด้านภาษาและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีเป้าประสงค์มุ่งให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีสมรรถนะและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลนวัตกรรมและวิจัย ตลอดจนให้ความสำคัญในการสร้างนวัตกรรมการบริหารเพื่อพัฒนาผู้เรียน ซึ่งได้มีการจัดทำโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างนวัตกรรมการบริหารเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในการสร้างนวัตกรรมการบริหารเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และสร้างโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนานวัตกรรมการบริหารเพื่อพัฒนาผู้เรียนที่เป็นต้นแบบต่อไปแต่อย่างไรก็ตามจากรายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ในการลงนิเทศชั้นเรียนของสถานศึกษาทุกขนาดยังคงพบปัญหาและอุปสรรคในการปรับปรุงพัฒนางานของครูผู้สอน พบว่า ครูส่วนใหญ่จัดกิจกรรมแบบ Active Learning โดยให้นักเรียนตอบคำถาม และเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ครูกำหนด แต่ยังขาดกิจกรรมที่นำนวัตกรรมมาใช้เพื่อให้นักเรียนเกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การฝึกทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม การนำเสนอ และการสื่อสารหน้าชั้นเรียน อีกทั้งยังพบปัญหา อุปสรรคในด้านอุปกรณ์เทคโนโลยี เครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ไม่สมบูรณ์เพียงพอ(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 1, 2566)

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนของครู ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ว่าอยู่ในระดับใด ประสบการณ์ในการทำงานของครู และขนาดของสถานศึกษาที่ต่างกัน ครูมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันหรือไม่

รวมทั้งแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาและส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอน โดยการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมในรูปแบบใหม่ ๆ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาไปประยุกต์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน หรือปรับใช้ในองค์การให้เกิดการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

2.2 เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ผู้วิจัยสังเคราะห์กรอบแนวคิดของนักวิชาการและนักวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาของจีราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560) และปริวัฒน์ ยืนยิ่ง (2563) กรอบแนวคิดดังกล่าวสามารถกำหนดเป็นกรอบในการวิจัย

ดังแสดงในภาพที่ 1.1

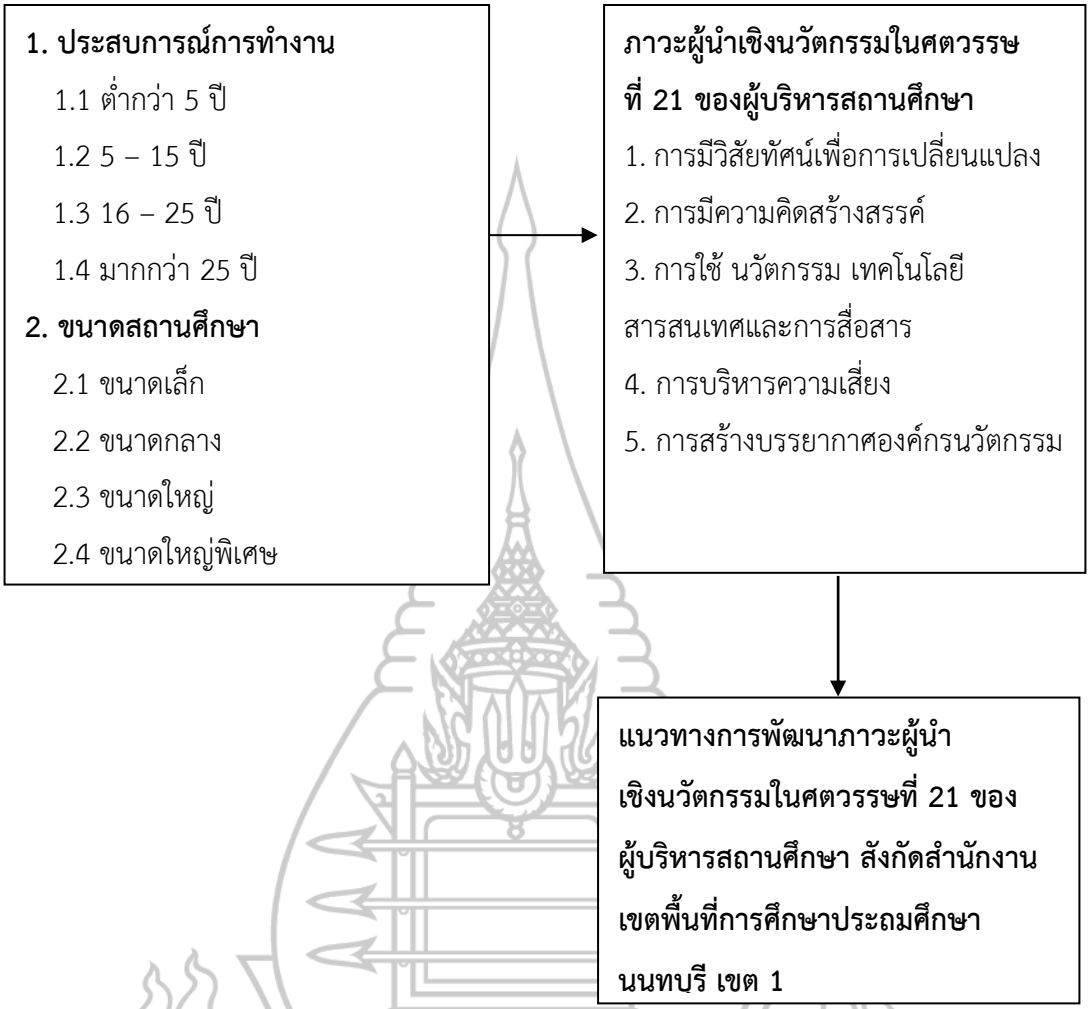

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของสถานศึกษามีความแตกต่างกัน

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดของจีราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560) และปริวัฒน์ ยืนยิ่ง (2563) นำมาเป็นกรอบในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) การมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง 2) การมีความคิดสร้างสรรค์ 3) การใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 4) การบริหารความเสี่ยง 5) การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม

5.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,069 คน

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม* หมายถึง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงพฤติกรรมในการบริหารสถานศึกษา มีความสามารถในการใช้ทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ของตนเอง ในการขับเคลื่อนบุคลากรให้คิดค้นแนวทาง พัฒนาสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ เกิดการสร้างนวัตกรรมในสถานศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความสำเร็จในการพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

***6.1.1* การมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง** หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงความสามารถในการวิเคราะห์แนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษา สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าหมายได้เหมาะสม มีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย มีความสามารถในการสื่อสาร และมีกลยุทธ์ในการดำเนินงาน

***6.1.2* การมีความคิดสร้างสรรค์** หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงความสามารถในการคิดนอกกรอบและกล้าวางแผนใหม่ ๆ มีความรู้ ความสามารถในการแก้ปัญหา มีทัศนคติ เชิงบวก มีความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่มีคุณค่าต่อสถานศึกษา และส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรม

***6.1.3* การใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร** หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการมีความรู้ ทักษะ ในการใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สามารถถ่ายทอดความรู้ แนะนำแนวทาง ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ สนับสนุนอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยให้แก่บุคลากรในการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในสถานศึกษา และสนับสนุนให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร

***6.1.4* การบริหารความเสี่ยง** หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงความสามารถในการวางแผน วิเคราะห์ และระบุความเสี่ยงด้านต่าง ๆ กล้าตัดสินใจ สามารถรับผลความสำเร็จ หรือความล้มเหลวได้ สามารถหาทางเลือกสำรอง และมีการกำกับติดตามประเมินผลการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ

***6.1.5* การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม** หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงความสามารถในการสร้างบรรยากาศ สร้างพื้นที่ปลอดภัย ให้รางวัลหรือชื่นชมแก่บุคลากร สนับสนุนให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นที่จะใช้ความรู้ ความสามารถร่วมกัน เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรม มีความยืดหยุ่นในการทำงาน และมีรูปแบบการปฏิบัติงานที่หลากหลาย รวมถึงเปิดโอกาสให้บุคลากรมีเสรีภาพทางความคิด และสามารถตัดสินใจในการทำงานได้อย่างสร้างสรรค์

6.2 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม หมายถึง วิธีการพัฒนา เพิ่มพูนทักษะ ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้วยกระบวนการหรือวิธีการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

6.3 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

6.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 หมายถึง หน่วยงานระดับเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีภารกิจหลักที่สำคัญ คือ ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาการจัดการศึกษา ภาคบังคับในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ครอบคลุม 2 อำเภอทางตอนใต้ของจังหวัด ได้แก่ อำเภอเมืองนนทบุรี และอำเภอบางกรวย

6.5 ประสบการณ์ทำงาน หมายถึง ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน แบ่งเป็น 4 ช่วง ดังนี้ ต่ำกว่า 5 ปี, 5 – 15 ปี, 16 – 25 ปี และมากกว่า 25 ปี

6.6 ขนาดสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนแบ่งตามเกณฑ์การแบ่งขนาดสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 แบ่งเป็น 4 ขนาด ได้แก่

ขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1 – 120 คน
ขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 – 600 คน
ขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 601 – 1499 คน
ขนาดใหญ่พิเศษ หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1500 คนขึ้นไป

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ผู้บริหารสถานศึกษานำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่21 เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในการพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

7.2 ครูผู้สอนนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทาง และพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

7.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 นำข้อมูลไปใช้วางแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่21 สามารถบริหารการศึกษาในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช

บทที่ 2
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในการบริหารสถานศึกษา
   1.1 ความหมายของภาวะผู้นำ
   1.2 ความหมายของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม
   1.3 ความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม
   1.4 องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม
2. แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในการบริหารสถานศึกษา
3. บริบทการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
   4.1 งานวิจัยในประเทศ
   4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในการบริหารสถานศึกษา

1.1 ความหมายของภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอีกประการหนึ่งและเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์กร การที่ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถ และมีทักษะในการบริหาร โดยการที่ผู้บริหารแสดงออกถึงพฤติกรรมของภาวะผู้นำนับเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนการบริหารงานภายในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงภาวะผู้นำ ไว้ดังนี้

รัตติกรณ์ จงวิศาล (2556) ได้ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำเป็นคุณลักษณะที่แสดงถึงความสามารถ พฤติกรรมหรือเป็นวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคล หรือกระบวนการที่เป็นปฏิสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลต่อคนอื่น เป็นกลุ่มคนที่สามารถสร้างความปรารถนา แรงบันดาลใจ ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ

ศรัทธา เกิดการยอมรับ การอุทิศตัว ความพยายาม การใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ดีที่สุด และช่วยเพิ่มพลังอำนาจให้แก่ผู้อื่นเพื่อบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

กุลชลี จงเจริญ (2564) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง องค์ประกอบในตัวของบุคคลที่แสดงออกถึงวิธีการหรือกระบวนการ ส่งผลให้เกิดอิทธิพลต่อความเชื่อ ทัศนคติ และพฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยพยายามที่จะทำให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้นประพฤติปฏิบัติตามเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของกลุ่มตามที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งภาวะผู้นำมีได้เกิดขึ้นในตัวบุคคลทุกคนอาจดำรงตำแหน่งหัวหน้าหรือไม่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าก็ได้

ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2561) กล่าวว่า ภาะผู้นำ หมายถึง กระบวนการที่ผู้นำสามารถที่จะจูงใจหรือโน้มน้าวบุคคลในองค์กรให้ทำงามด้วยความเต็มใจ เพื่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กรร่วมกัน

Goldman (1998) ให้ความหมายของภาวะผู้นำหรือความเป็นผู้นำว่า หมายถึง กระบวนการชี้นำ และจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตามเป้าหมายหรือนโยบาล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ โดยผ่านกระบวนการโน้มน้าว จูงใจให้สมาชิกภายในองค์การมีความร่วมมือกันอย่างเต็มที่เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมาย ขับเคลื่อนนโยบายการปฏิบัติสู่ความสำเร็จ

Robbins (2005) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลระหว่างผู้นำและผู้ตาม โดยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อการบรรลุเป้าหมายร่วมกัน เป็นการใช้ลักษณะเฉพาะของผู้นำ เพื่อการสร้างอิทธิพลระหว่างบุคคล เป็นการโน้มน้าวให้บุคคลหรือกลุ่มปฏิบัติในสิ่งที่ผู้นำต้องการซึ่งภาวะผู้นำจะเกิดขึ้นได้ก็เมื่อผู้ตามยอมให้ผู้นำสามารถใช้อิทธิพลต่อตัวเขาได้ และโดยทั่วไปต้องมีการพิจารณาถึงระดับความถูกต้องของอิทธิพลที่ใช้ด้วยว่าไม่ได้เป็นการใช้อำนาจในการเข้าขู่เข็ญหรือเป็นการบีบบังคับให้ผู้ใดทำตาม เพราะหากเป็นเช่นนั้นก็ไม่ถือว่าเป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำ

จากความหมายที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง คุณลักษณะ ความสามารถหรือการแสดงออกถึงพฤติกรรม ที่บุคคลใช้การโน้มน้าว จูงใจ และชักนำผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ตามให้สามารถร่วมมือ ร่วมใจ กระทำตามได้ด้วยความเต็มใจและเต็มความสามารถ เพื่อให้การดำเนินงานขององค์การบรรลุวัตถุประสงค์และประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย

1.2 ความหมายของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

ในการสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นภายในองค์กรนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญเนื่องจากผู้ที่มีบทบาทในการสนับสนุนและเสริมสร้างให้บุคลากรในองค์กรเกิดกระบวนการทางความคิดและแนวทางต่าง ๆ ในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ วิธีการในรูปแบบใหม่ ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่องค์กร และนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ ทั้งนี้นักวิชาการ ได้ให้ความหมายภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ไว้ดังนี้

ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2561) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม เป็นการสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากรในองค์การเพื่อพัฒนาความคิดและผลิตสิ่งใหม่ รวมถึงแนวทางการแก้ปัญหาใหม่ ๆ สำหรับองค์การ

กุลชลี จงเจริญ (2564) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม เป็นการแสดงออกถึงคุณลักษณะของผู้นำที่มีสมรรถนะ บุคลิกภาพ บทบาท ความสามารถในการเข้าถึงปัญหาหรือโอกาสที่สลับซับซ้อน สามารถค้นพบแนวทางในการดำเนินการใหม่ ๆ เน้นสัมพันธภาพของกลุ่มบุคลากรที่มีคุณภาพ และมีความไว้วางใจสมาชิกภายในองค์การ รวมทั้งใช้กระบวนการ ของการสร้างสรรค์บริบททางนวัตกรรมเพื่อการขับเคลื่อนให้บุคลากรสามารถสร้างนวัตกรรมในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตและการให้บริการอย่างสร้างสรรค์

Porter and Malloch (2010) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นคุณลักษณะของผู้นำที่ใช้กระบวนการในการสร้างสรรค์บริบททางนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในองค์กร การสร้างบทบาทการเป็นผู้นำนวัตกรรมและการใช้บทบาทผู้นำนวัตกรรมอย่างสร้างสรรค์ รวมไปถึงการกำหนดโครงสร้างองค์การ การตัดสินใจ การสั่งการ สภาพแวดล้อม เครือข่ายพันธมิตรในการทำงาน และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการสนับสนุนการคิดและการทดสอบในเชิงนวัตกรรม

Weiss and Legrand (2011) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม คือ การแสดงออกของผู้นำ ที่มีความสามารถในการเข้าถึงปัญหาหรือโอกาสที่สลับซับซ้อน และค้นพบแนวทางในการดำเนินการใหม่ ๆ หรือไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน โดยผู้นำหรือผู้บริหารจะต้องมีความชาญฉลาดทางนวัตกรรม เพื่อช่วยให้บุคคลสามารถตอบสนองและแก้ไขปัญหาภายใต้สถานการณ์จริงได้ดีขึ้น และช่วยให้เกิดนวัตกรรมในองค์กรมากขึ้นอีกด้วย

Adjei (2013) ให้คำนิยามภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมว่า เป็นการสังเคราะห์รูปแบบภาวะผู้นำต่าง ๆ อย่างหลากหลายในการที่จะมีอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาที่จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้คิด เพื่อผลิตผลงานและการให้บริการอย่างสร้างสรรค์

จากความหมายที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้นำแสดงออก ทั้งทางด้านบุคลิกภาพและด้านสมรรถนะ มีความคิดริเริ่ม มีความสามารถในการเข้าถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เข้ามาหรือโอกาสภายใต้สถานการณ์ที่ซับซ้อน และค้นพบแนวทางในการดำเนินการใหม่ ๆ ทั้งที่เป็นรูปแบบวิธีการและการกระทำ สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงองค์การในรูปแบบเดิมไปสู่องค์การแห่งนวัตกรรม ทั้งยังสามารถผลักดันให้บุคลากรภายในองค์กรเกิดทักษะกระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์ โดยการนำนวัตกรรมเข้าไปปรับประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาที่จะส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนทัศนคติ และมุมมองใหม่ ๆ ในด้านการบริหาร

1.3 ความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

กุลชลี จงเจริญ (2564) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีความสำคัญต่อการบริหารงานของบุคลากรในองค์การ คือ ช่วยกระตุ้นให้บุคคลเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน มีจุดเน้นหรือเป้าหมายร่วมกันในการปฏิบัติงาน เกิดสัมพันธภาพที่ดีภายในกลุ่ม เกิดความไว้เนื้อเชื่อใจระหว่างกันในการทำงาน สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากร ให้สามารถปฏิบัติงานไปสู่วิสัยทัศน์ขององค์การ นอกจากนี้ ยังเป็นประโยชน์ต่อองค์การในการกำหนดทิศทางขององค์การอย่างมีกลยุทธ์เชิงนวัตกรรมเพื่อการได้เปรียบในเชิงของการแข่งขัน และในเชิงของคุณภาพของผลผลิต การแก้ไขปัญหาต่างๆ ด้วยวิธีการในเชิงสร้างสรรค์อย่างมีกลยุทธ์ การสร้างนวัตกรรมใหม่ในการผลิตหรือปรับปรุงการผลิตสินค้าและการบริการ การบริหารจัดการด้วยวิธีการทำงานในรูปแบบของเครือข่ายและองค์การสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการที่มีความคาดหวังเพิ่มขึ้น จากการใช้บริการขององค์การ และสามารถสร้างวัฒนธรรมองค์การเชิงนวัตกรรมได้

Mumford & Licuanan (2004) ระบุว่าเพื่อปรับเปลี่ยนให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงใหม่ที่เกิดขึ้น นวัตกรรมในองค์กรและบทบาทของผู้นำในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ มีความสำคัญ ซึ่งส่งผลให้เกิดความสำเร็จในองค์กร

Carmeli and Others (2010 อ้างถึงใน กุลชลี จงเจริญ, 2564) ได้ศึกษาความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่มีต่อองค์การ ดังนี้

1. สามารถกระตุ้นให้บุคคลเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำสิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นซึ่งเป็นผลดีต่อการปฏิบัติงาน

2. สามารถสะท้อนการประเมินผลการปฏิบัติงานให้แก่ผู้ตามได้อย่างครบถ้วน และชัดเจน

3. ทำให้บุคลากรในองค์การมีจุดเน้นหรือเป้าหมายร่วมกันในการปฏิบัติงาน

4. ทำให้บุคลากรในองค์การเกิดสัมพันธภาพที่ดีภายในกลุ่ม

5. ทำให้บุคลากรในองค์การเกิดความไว้เนื้อเชื่อใจระหว่างกันในการทำงาน

Imaginnationcomau (2016 อ้างถึงใน กุลชลี จงเจริญ, 2564) กล่าวไว่ว่าในสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีความสำคัญต่อการบริหารงานขององค์การ ดังนี้

1. สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยวิธีการในเชิงสร้างสรรค์อย่างมีกลยุทธ์

2. สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไม่คาดคิดที่ก่อให้เกิดผลกระทบที่รุนแรง (Black swan events ได้อย่างทันท่วงที ด้วยวิธีการเชิงนวัตกรรมอย่างสร้างสรรค์

3. สามารถใช้ประโยชน์จากบริบทการเปลี่ยนแปลง เช่น การเปลี่ยนแปลงในเชิงเทคโนโลยี เพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ในการผลิตหรือปรับปรุงการผลิตสินค้าและการบริการเพื่อสร้างมูลค่าและประโยชน์ในการบริหารจัดการ

4. สามารถบริหารจัดการด้วยวิธีการทำงานในรูปแบบใหม่ โดยใช้การทำงานเป็นทีมในรูปของเครือข่ายที่สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้กลยุทธ์เชิงนวัตกรรม

5. สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการที่มีความคาดหวังเพิ่มขึ้นจากการใช้บริการขององค์การ

Loader (2016) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีความสำคัญมากต่อองค์กร คือ 1) ผู้นำสามารถกำหนดทิศทางขององค์การอย่างมีกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม เพื่อการได้เปรียบในเชิงการแข่งขันและในเชิงคุณภาพผลผลิต 2) ภายในองค์การมีการกระตุ้นให้บุคลากรเกิดความร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงาน มีความเชื่อใจระหว่างกัน 3) บุคลากรได้รับการสื่อสารที่ชัดเจนทั้งในกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ และสามารถมองเห็นเป้าหมายในเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นจริง โดยสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายได้ 4) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้นำสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากรภายในองค์การให้สามารถที่จะปฏิบัติงานไปสู่วิสัยทัศน์ขององค์การได้ 5) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสามารถสร้างวัฒนธรรมองค์การที่เน้นการสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นภายในได้

จากข้อความข้างต้น สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาและการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในสถานศึกษาเป็นอย่างมาก เนื่องจากช่วยกระตุ้นให้บุคลากรเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานด้วยรูปแบบที่หลากหลาย มีเป้าหมายร่วมกันที่ชัดเจน เกิดสัมพันธภาพที่ดีภายในกลุ่ม มีความเชื่อใจระหว่างกัน ซึ่งส่งผลให้บุคลากรเกิดความร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินงานต่าง ๆ อีกทั้งยังเป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้แก่บุคลากร ทำให้สามารถปฏิบัติงานไปสู่วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา เกิดการสร้างนวัตกรรมใหม่ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ และเกิดการจัดการเปลี่ยนแปลงองค์กรให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นจนประสบผลสำเร็จ

1.4 องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในการบริหารสถานศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของครูในการนำนวัตกรรมมาประยุกต์ และปรับใช้ให้เข้ากับการปฏิบัติงานในแต่ละสถานการณ์ เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยจะเป็นการเพิ่มโอกาสและคุณภาพทางการศึกษาให้แก่องค์การมากขึ้น เกิดความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนและบริหารทรัพยากรอย่างเหมาะสม โดยองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมนั้น ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของผู้นำเชิงนวัตกรรม ดังนี้

เวียงวิวรรธน์ ทำทูล (2557) ได้สังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม มี 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง 2) การคิดสร้างสรรค์ 3) การทำงาน

เป็นทีมและการมีส่วนร่วม 4) การมีจริยธรรมและตรวจสอบได้ 5) การบริหารความเสี่ยง และ 6) บรรยากาศแห่งองค์การวัฒนธรรม

พิสิฐธวัฒน์ กลิ่นไธสงค์ (2559) พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม มี 7 ด้านดังนี้

1) ด้านการมีวิสัยทัศน์นวัตกรรม (Innovative Vision)

2) การมีกลยุทธ์นวัตกรรม (Innovative Strategy)

3) การมีความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative Creative)

4) การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Leader)

5) การมีความกล้าเสี่ยงต่อนวัตกรรม (Innovative-risk Taking)

6) การเป็นนักสร้างเครือข่ายนวัตกรรม (Innovative Networking)

7) ด้านการมีศรัทธาและบารมี (Charismatic)

จีราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม มี 6 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการมิวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง

2) ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม

3) ด้านการคิดสร้างสรรค์

4) ด้านการบริหารความเสี่ยง

5) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

6) ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม

ปวีณา กันถิ่น (2560) พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีทั้งหมด 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1) การมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง

2) การมีส่วนร่วมในการทำงานและทำงานเป็นทีม

3) การสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากร

4) การคิดสร้างสรรค์

5) การสร้างบรรยากาศแห่งการส่งเสริมองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยี

6) การมีคุณธรรมจริยธรรม

ภิรญา สายศิริสุข (2561) ทำการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตปัญจภาคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 พบว่า พฤติกรรมที่แสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาจะประกอบไปด้วย 1) การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง 2) การคิดสร้างสรรค์ 3) การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม 4) การมีจริยธรรมและตรวจสอบได้ 5) การบริหารความเสี่ยง และ 6) บรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม

เนาวรัตน์ เยาวนาถ (2562) กล่าวถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงความฉลาดทางด้านนวัตกรรม มีความเข้าใจและเข้าถึงปัญหาหรือโอกาสต่าง ๆ ด้วยความคิดที่สร้างสรรค์ สามารถใช้ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ของตนเองในการขับเคลื่อนและสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรสร้างนวัตกรรมในสถานศึกษาที่เพิ่มมูลค่าให้แก่สถานศึกษา มี 8 ด้าน ดังนี้

1) การมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง

2) การมีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ

3) การทำงานเป็นทีม

4) การกล้าเสี่ยงและกล้าตัดสินใจ

5) การสร้างบรรยากาศแห่งนวัตกรรม

6) ความสามารถในการเรียนรู้เพื่อสร้างนวัตกรรม

7) การสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากร

8) การมอบหมายงาน/การกระจายอำนาจ

ฐิตินันท์ นันทะศรี (2563) การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยสรุปได้ดังนี้

1) ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม มี 4 องค์ประกอบย่อย คือ การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ การเผยแพร่วิสัยทัศน์ การสร้างวิสัยทัศน์ และการกำหนดวิสัยทัศน์

2) ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม มี 5 ประกอบย่อย คือ การกำหนดร่วมกัน การมีส่วนร่วมดำเนินงานในทีม การติดต่อสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ การกำหนดบทบาท และการมอบหมายงานที่ชัดเจน และการสร้างความไว้วางใจ

3) ด้านการมีทักษะการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ การมีความคิดริเริ่ม มีความคิดหลากหลายและยืดหยุ่น และการมีจินตนาการที่ลึกซึ้ง

4) ด้านการแสดงบทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม มี 4 องค์ประกอบย่อย คือ การเป็นผู้นำทางความคิด การเป็นนักสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ และการเป็นนักจัดองค์การและการเป็นแบบอย่างที่ดีมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

5) ด้านการมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม มี 4 องค์ประกอบย่อย คือ บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ บุคลิกภาพแบบแสดงตัว บุคลิกภาพแบบประนีประนอม บุคลิกภาพ แบบมีจิตสำนึกต่อสังคมได้อย่างรอบคอบ 7) สร้างเครือข่าย 8) มีความเพียร 9) ประสานงานเพื่อสร้างความไว้วางใจ ในหมู่คณะทั้งในระดับแนวราบและแนวดิ่ง และ 10) มองโลกในแง่ดีเสมอ

ปริวัฒน์ ยืนยิ่ง (2563) พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมี 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1) ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง

2) ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม

3) ด้านการคิดสร้างสรรค์

4) ด้านการบริหารความเสี่ยง

5) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

6) ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม

Lindegard (2009) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ประสบผลสำเร็จ ได้แก่ 1) การบริหารจัดการเชิงระบบและมองภาพรวม (Holistic point of view) 2) การมองโลกในแง่ดี (Optimism) 3) การผลักดันการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้น และร่วมแรงร่วมอุปสรรคจนบรรลุตามเป้าหมาย 4) ความอยากรู้อยากเห็น 5) ความเชื่อในการเปลี่ยนแปลง (Belief in Change) 6) ความรู้สึกเร่งด่วนในการปฏิบัติงาน เป็นสิ่งที่ต้องสร้างภายในองค์การควบคู่ไปกับความพึงพอใจของบุคลากร 7) ความสามารถในการสร้างเครือข่าย (Talent for Networking) 8) ทักษะในการสื่อสาร (Communication Skills) และ 9) ความสามารถในการจัดการกับความเสี่ยง

Roscorla (2010) กล่าวถึงการปฏิบัติงานของผู้นำเชิงนวัตกรรม ได้แก่ 1) การสร้างสิ่งใหม่ที่ท้าทายและสร้างสรรค์ (Embrace the challenge) 2) การผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์ผ่านการร่วมมือแบบทีมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแสวงหาความรู้ (Drive change though collective creativity and knowledge) 3) การสร้างวัฒนธรรมใหม่ เพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง (Shape the culture) 4) การสร้างระบบการเรียนรู้ที่เป็นมืออาชีพ (Establish a professional learning system) 5) การตัดสินใจและจัดระบบการทำงาน (Decide and systematize) 6) ความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและโครงสร้างพื้นฐาน(Ensure digital access and infrastructure) และ 7) ความรับผิดชอบความต้องการ (Demand accountability)

Patel (2012) ได้เสนอเกี่ยวกับการเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรม ไว้ดังนี้ 1) มีความตระหนักถึงรูปแบบ 2) มีวิสัยทัศน์และความสามารถในการมองอนาคต 3) สามารถตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานคิดเพื่อหาคำตอบที่เหมาะสม 4) มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 5) ยอมรับความผิดพลาดและนำมาปรับปรุงงานใหม่ 6) ตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติหรือทรัพยากรในการปฏิบัติงาน

Weberg (2013) กล่าวถึงองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ประกอบด้วย ดังนี้

1) ทักษะข้ามแดน (Boundary spanning)

2) ความกล้าเสี่ยง (Risk taking)

3) การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล (Visionary)

4) การหาโอกาสในการใช้ประโยชน์ (Leveraging opportunity)

5) การปรับตัว (Adaptation)

6) การประสานงานด้านข้อมูล (Coordination of information flow)

7) การอำนวยความสะดวก (Facilitation)

Horth (2014 อ้างถึงใน กุลชลี จงเจริญ, 2564) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในสถานศึกษามีดังนี้ 1) การให้กำลังใจแก่บุคลากรในองค์การ 2) การขจัดอุปสรรคในการสร้างสรรค์นวัตกรรม 3) การสนับสนุนและการให้กำลังใจบุคลากร 4) การจัดหาทรัพยากรที่เพียงพอ 5) การกำหนดภาระงานที่เหมาะสม 6) การมีเสรีภาพ 7) การสร้างผลงานนวัตกรรมที่ท้าทาย และ 8) การทำงานเป็นทีมและการทำงานร่วมกัน

จากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีนักวิจัยและนักการศึกษากล่าวไว้นั้น ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์เพื่อกำหนดองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์เพื่อกำหนดองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจากทัศนะ และผลงานวิจัยของนักวิชาการ

องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม	เสียงวรรธน์ ทำทด	พิสิฐวัฒน์ กลิ่นไธ	จิราภา ประพันธ์พัฒน์	ปวีณา กันธิน (2560)	ศิริญา สายศิริสุข	เมาริตน์ เยาหนาถ	ฐิติพันท์ พันทะศรี	ปริวัฒน์ ยิ่งยง (2563)	กุลชลี จงเจริญ	Lindegard (2009)	Roscorla (2010)	Patel (2012)	Weberg (2013)	Horth (2014	**ความถี่**
การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		11
การทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓						✓	8
การมีความคิดสร้างสรรค์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓			11
การสร้างแรงจูงใจ				✓		✓			✓					✓	4
การมีกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม		✓													1

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม	เวียงวิรรธน์ ทำทุด	พิสิฐวัฒน์ กลิ่นไธ	จิราภา ประพันธ์พัฒน์	ปวีณา กันถิ่น (2560)	กิรณา สายศิริสุข	เนาวรัตน์ เยาวนาถ	ธิติพันท์ นันทะศรี	ปริวัฒน์ ยืนยง (2563)	กลชลี จงเจริญ	Lindegard (2009)	Roscorla (2010)	Patel (2012)	Weberg (2013)	Horth (2014	ความถี่
การมอบหมายงาน/การกระจายอำนาจ						✓								✓	2
การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓			✓	9
การบริหารความเสี่ยง	✓	✓	✓		✓	✓		✓		✓		✓	✓		9
การมีคุณธรรมและจริยธรรม	✓			✓	✓										3
การใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร		✓	✓				✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	9

จากการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง
2. การมีความคิดสร้างสรรค์
3. การใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
4. การบริหารความเสี่ยง
5. การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม

จากนั้นผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ และได้กำหนดเป็นนิยามเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

1. การมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง

การมีวิสัยทัศน์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารสถานศึกษา เนื่องด้วยวิสัยทัศน์สามารถช่วยกำหนดทิศทางขององค์กรว่าควรดำเนินการอย่างไรเพื่อให้ไปถึงเป้าหมายได้ประสบผลสำเร็จ อีกทั้งในสภาพปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วนั้น ผู้นำที่ดีจึงควรมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและพร้อมปฏิบัติงานท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ซึ่งมีนักวิชาการและนักวิจัย ได้กล่าวถึงการมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลงไว้ ดังนี้

อรพิน อิ่มรัตน์ (2561) วิสัยทัศน์ที่ทันสมัยสามารถวิเคราะห์แนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลงการศึกษา พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ มุ่งเน้นการสร้างวิสัยทัศน์ที่นำไปสู่การสร้างนวัตกรรม ที่ช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่สถานศึกษาตั้งไว้

เนาวรัตน์ เยาวนาถ (2562) พฤติกรรมของผู้บริหารที่สามารถมองเห็นภาพลักษณ์ในอนาคตของสถานศึกษาตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างรอบด้าน มีความตื่นตัวอยู่เสมอ ยอมรับและเตรียมการรับมือกับการเปลี่ยนแปลง มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากสภาพปัจจุบันให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เป้าหมาย ค่านิยมของสถานศึกษาที่ดีขึ้นในอนาคต โดยต้องใช้ทักษะความสามารถ ศักยภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้วิสัยทัศน์นั้นเป็นจริงและยอมรับได้

ปาริฉัตร พรสุวรรณ (2562) การมีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัยสามารถวิเคราะห์แนวโน้ม ทิศทางการเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารการศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าหมายที่ชัดเจน กว้างไกล แปลกใหม่ สอดคล้องกับสภาพองค์กร โดยมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากสภาพปัจจุบันไปสู่การสร้างนวัตกรรมในองค์กร สร้างโอกาสในการพัฒนาได้ทุกสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง มีความตื่นตัวอยู่เสมอ สามารถมองเห็นการเปลี่ยนแปลงอย่างรอบด้าน ยอมรับและเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต

ยินดี ฮานาฟี (2562) พฤติกรรมของผู้นำที่มีพฤติกรรมให้เพื่อนร่วมงานยอมรับ ด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างวิสัยทัศน์ เสริมแรงจูงใจ ให้ครูปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถร่วมถึงให้ทุกคนเห็นคุณค่าของตนเอง และแสดงออกถึงความเป็นนักคิดนักวางแผน คิดเชิงระบบ และสามารถวิเคราะห์การทำงานได้อย่างเป็นระบบ มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยส่งเสริมการทำงาน รวมถึงมุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมและคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ เพื่อที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

ศิริพร พงษ์เนตร (2564) ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์แนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลง โดยมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นและถ่ายทอดสู่แนวปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ต้องการ สร้างโอกาสในการพัฒนาได้ทุกสถานการณ์ มีกระบวนการสร้างวิสัยทัศน์การเผยแพร่วิสัยทัศน์ การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ การสร้างความไว้วางใจหรือสร้างความเชื่อมั่นให้กับวิสัยทัศน์ของ

ตนเอง เสริมแรงจูงใจให้ครูปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ รวมถึงให้ทุกคนเห็นคุณค่าของตนเอง และแสดงออกถึงความเป็นนักคิดนักวางแผน คิดเชิงระบบ และสามารถวิเคราะห์การทำงานได้อย่างเป็นระบบ มีการนำเทคโนโลยี เข้ามาช่วยส่งเสริมการทำงาน รวมถึงมุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมและคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ เพื่อที่จะยกระดับคุณภาพไปสู่เป้าหมาย

สรุปได้ว่า การมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงความสามารถในการวิเคราะห์แนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษา สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าหมายได้เหมาะสม มีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย มีความสามารถในการสื่อสาร และมีกลยุทธ์ในการดำเนินงาน

2. การมีความคิดสร้างสรรค์

การคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมเป็นส่วนสำคัญที่เป็นหัวใจสำคัญของหน่วยงานหรือสถานศึกษาและเป็นผลกระทบที่มีพลังต่อการปฏิบัติงานขององค์กร ดังที่ Mumford and Gustafson (1988 อ้างถึงใน กุลชลี จงเจริญ, 2564) ได้กล่าวไว้ และมีผู้ที่ได้ทำการศึกษากล่าวถึงการมีความคิดสร้างสรรค์ ไว้ด้วยกันหลายท่าน ดังนี้

ภิรญา สายศิริสุข (2561) ให้ทัศนะเกี่ยวกับการคิดสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ว่าเป็นการแสดงออกถึงรูปแบบหรือทางเลือกใหม่ๆ เพื่อส่งเสริมการทำงานของครู บุคลากรทางการศึกษา

เนาวรัตน์ เยาวนาถ (2562) การมีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารแสดงออกถึงความสามารถในการบูรณาการความคิดที่หลากหลายรูปแบบ โดยไม่มีข้อจำกัด มีการคิดนอกกรอบ คิดแปลกใหม่ คิดสร้างสรรค์นวัตกรรมที่มีความแตกต่าง มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น และใช้จินตนาการเพื่อให้สามารถมองเห็นภาพของสถานศึกษาที่ตนปรารถนาในอนาคต

ยินดี ฮานาฟี (2562) การมีความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative Creative) หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่แสดงออกถึงความเชี่ยวชาญที่เกิดจากความรู้ ประสบการณ์และทักษะการทำงานขั้นสูง สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์จากฐานความรู้เดิมไปสู่จินตนาการใหม่ ๆ เรื่องใหม่ ๆ แล้วพัฒนาสิ่งที่เป็นนามธรรมในจินตนาการนั้นให้เป็นรูปธรรมจนใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งวัดได้จากตัวบ่งชี้

1) มีความเชี่ยวชาญ (Expertise) หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่แสดงออกถึงการใฝ่เรียนใฝ่รู้อยู่ตลอดเวลา มีความรอบรู้ในวิชาชีพสามารถให้คำปรึกษาแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ดี มีทักษะขั้นสูงในการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อสร้างผลสัมฤทธิ์ของงาน มีความรู้เชิงระบบสามารถแก้ปัญหาที่ยุ่งยากซับซ้อน และสามารถต่อยอดองค์ความรู้เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ได้

2) การมีจินตนวัตกรรม (Innovative mind) หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่แสดงออกถึงความสามารถในการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนานวัตกรรมที่ชัดเจน การแสวงหาแนวคิดใหม่ 1 ที่จะทำให้บรรลุผลตามเป้าหมายและนำความคิดเหล่านั้นมาประเมิน คัดเลือกเพื่อให้ได้วิธีการที่ดีที่สุดแล้วนำแนวคิดที่ได้ไปลงมือทำแผนปฏิบัติ

3) การมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่แสดงออกถึงความสามารถในการนิยามปัญหา ที่ผ่านการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ และหาแนวทางแก้ไขโดยการรวบรวม และประเมินสารสนเทศเพื่อใช้อ้างอิงและประกอบการตัดสินใจ แล้วตั้งสมมติฐานหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล เพื่อนำไปสู่การแปลความหรือสรุปความเพื่อพิจารณาตัดสินข้อมูลได้

โศรยา คงตุก (2563) การมีทักษะการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม เป็นพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการใช้ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ มีความกล้าคิด กล้าฝัน กล้าท้าทาย กล้าวางแผนทำสิ่งใหม่ ๆ ที่ไม่เหมือนคนอื่น โดยการผสมผสานระหว่างข้อเท็จจริงกับประสบการณ์ของชีวิต คิดค้นหรือพัฒนาสิ่งใหม่ที่มีประโยชน์ต่อองค์กรให้เกิดขึ้น มีความคล่องแคล่วในการคิดหาข้อมูล เรื่องราวและคำตอบได้อย่างรวดเร็วหลายประเภท หลายมุมมองและหลายทิศทาง ตลอดจนสามารถคิดประยุกต์ปรับเปลี่ยนข้อมูลความรู้ต่าง ๆ จนเกิดประโยชน์ต่อบุคลากร และภารกิจของสถานศึกษา

ศิริพร พงษ์เนตร (2564) การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา มีความเชี่ยวชาญที่เกิดจากความรู้ประสบการณ์และทักษะการทำงานขั้นสูง มีกระบวนการคิดวิเคราะห์งานอย่างเป็นระบบ คิดริเริ่ม คิดสิ่งใหม่ ๆ หลากหลายรูปแบบ หลายแง่มุม คิดนอกกรอบ สร้างทางเลือกใหม่ที่เป็นประโยชน์ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงาน มีการวางแผนการทำงานของตนเองอย่างสร้างสรรค์ โดยมีวิธีการกระตุ้นให้ครูมีทางเลือกที่หลากหลายในการพัฒนางานใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดนวัตกรรมต่าง ๆ ในการทำงาน เปิดโอกาสให้ทุกคนได้สร้างสรรค์ผลงานที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้มีส่วนร่วมเห็นคุณค่าของนวัตกรรมที่ได้ร่วมกันผลักดันการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้น และร่วมแรงร่วมใจฟันฝ่าอุปสรรคจนบรรลุตามเป้าหมาย

Drazin, Glynn, & Kazanjian (1999 อ้างถึงใน กุลชลี จงเจริญ, 2564) กล่าวว่า การคิดสร้างสรรค์เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดนวัตกรรม ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนจากคำกล่าวของ Van de Ven (1986 อ้างถึงใน กุลชลี จงเจริญ, 2564) ที่ระบุว่า"รากฐานของความคิดที่ปรากฏเป็นนวัตกรรม คือ ความคิดสร้างสรรค์นั่นเอง

Gliddon (2006 อ้างถึงใน กุลชลี จงเจริญ, 2564) ได้พัฒนารูปแบบสมรรถนะของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมและได้กำหนดกรอบแนวคิดของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเกี่ยวกับการคิดและ

จินตนาการ (Creativity and imagination) ไว้ในสมรรถนะที่ 7 โดยมีสมรรถนะหลัก เช่น การคาดการณ์ปัญหาได้ล่วงหน้า การสนับสนุนความคิดใหม่ ๆ และการคิดนอกกรอบกับทัศนะ

Horth (2014 อ้างถึงใน กุลชลี จงเจริญ, 2564) ได้กล่าวถึง การใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในการบริหารด้านการคิดสร้างสรรค์เพื่อการเสริมสร้างนวัตกรรม ว่าผู้บริหารจำเป็นต้องมีช่วงเวลาของการมีเสรีภาพให้กับบุคลากรในการคิดและการตัดสินใจในงานและวิธีการที่บุคลากรจะสร้างสรรค์ผลงานเชิงนวัตกรรม โดยอาจกำหนดข้อจำกัดบางอย่าง เช่นกรอบเวลาในการทำงาน หรือ ค่าใช้จ่ายในการทำงาน แต่สิ่งหนึ่งที่ควรให้เสรีภาพแก่บุคลากรในสร้างสรรค์ผลงานเชิงนวัตกรรม คือ วิธีการเชิงนวัตกรรม

สรุปได้ว่า การมีความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงความสามารถในการคิดนอกกรอบและกล้าวางแผนใหม่ ๆ มีความรู้ ความสามารถในการแก้ปัญหา มีทัศนคติ เชิงบวก มีความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่มีคุณค่าต่อสถานศึกษา และส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรม

3. การใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

จีราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560) กล่าวถึง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คือการใช้ความรู้และทักษะพื้นฐานในการใช้คอมพิวเตอร์ เห็นความสำคัญและสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ แสดงวิสัยทัศน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อให้บุคคลมีความเข้าใจ ยอมรับ และนำไปสู่การปฏิบัติ ปรับประยุกต์ให้สอดคล้องกับการดำเนินงาน สนับสนุนให้มีการสร้างนวัตกรรม การพัฒนาคุณภาพและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย พัฒนาระบบบริหารจัดการ ถ่ายทอด เผยแพร่ความรู้สู่ชุมชนและหน่วยงานอื่น จัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมเพียงพอต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา และปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้กับองค์กร จัดให้บริการความรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้าน ICT ร่วมกัน ตลอดจนจัดทำฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบันเป็นฐานข้อมูลกลางสามารถเชื่อมโยงนำข้อมูลไปใช้ได้ทันที

ปวีณา กันถิน (2560) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำแอพพลิเคชันเกี่ยวกับสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อเป็นอีกช่องทางหนึ่งให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการองค์กรของตนเอง ส่วนตัวผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน และควรส่งเสริมให้นักเรียนใช้เทคโนโลยีเพื่อสืบค้นหาความรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองในเรื่องของการใช้เทคโนโลยี โดยผ่านกระบวนการจัดอบรมให้ความรู้ และจัดสิ่งอำนวยความ

สะดวกให้เหมาะสมและความต้องการ ควรจัดสรรบประมาณให้เพียงพอและเหมาะสมกับการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

จุฑามาส ซุ่นห้วน (2562) กล่าว่า การเข้าถึงเทคโนโลยีเทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเด็กรุ่นใหม่จะใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ บุคลากรในสถานศึกษาก็จำเป็นต้องเป็นบุคคลที่สามารถนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งใช้เป็นเครื่องมือใช้พัฒนาความรู้ของตนเอง ขณะเดียวกันยังจะต้องสามารถนำเอาเทคโนโลยีมาใชในการบริหารจัดการสถานศึกษาอีกด้วย แต่ทั้งนี้การยอมรับและการใชเทคโนโลยีของบุคลากรในสถานศึกษาจะมีระดับความสามารถที่แตกตางกัน การนำเอาเทคโนโลยีมาใช้จึงจำเป็นตองมีแผนการจัดการที่ชัดเจนเช่นเดียวกันกับการวางโครงสรางพื้นฐานที่เกี่ยวของที่จะตองมีทั้งการลงทุนและการพัฒนาบุคลากรไปพร้อม ๆ กัน

ถนอมวรรณ ช่างทอง (2562) ผู้นำมีการวิเคราะห์ สำรวจความต้องการเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลที่สอดคล้องกับภาระงานที่ได้กำหนดไว้ในโครงสร้างการบริหารงาน รวมถึงการส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้ เข้าใจวิธีการนำเทคโนโลยีการสื่อสารทางไกล เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยี เครือข่ายคอมพิวเตอร์มาใช้ในองค์กรอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง พร้อมทั้งประเมินผลการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในองค์กรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ศิริพร พงษ์เนตร (2564) การใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาถึงความสามารถในการวางแผนในการจัดระบบสารสนเทศและการสื่อสาร เห็นความสำคัญของการใช้นวัตกรรม และสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ แสดงวิสัยทัศน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อให้บุคคลมีความเข้าใจ ยอมรับ และนำไปสู่การปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพสู่การสร้างนวัตกรรมใหม่ มีการส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองในเรื่องของการใช้เทคโนโลยี โดยผ่านกระบวนการจัดอบรมให้ความรู้ และจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมและเพียงพอกับความต้องการ พร้อมทั้งประเมินผลการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในองค์กรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง บูรณาการและใช้ประโยชน์ด้านนวัตกรรมจากข้อมูลสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการมีความรู้ ทักษะ ในการใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สามารถถ่ายทอดความรู้ แนะนำแนวทาง ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ สนับสนุนอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยให้แก่บุคลากรในการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในสถานศึกษา และสนับสนุนให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร

4. การบริหารความเสี่ยง

การบริหารความเสี่ยง เป็นภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาที่จำเป็นต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดความมั่นใจของสถานศึกษา ซึ่งได้มีนักการศึกษาได้ศึกษาไว้หลายท่าน ดังนี้

จีราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560) กล่าวถึง การบริหารความเสี่ยง เป็นการจัดการบริหารปัจจัยและกระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ โดยมีการวางแผน วิเคราะห์ ระบุความเสี่ยง กำหนดแนวทางหรือมาตรการควบคุมกิจกรรม เพื่อป้องกันหรือลดโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย ทำให้ระดับความเสี่ยงและผลกระทบจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตที่มีผลต่อการปฏิบัติงานน้อยที่สุด กำกับและตรวจติดตามการบริหารความเสี่ยงอย่างมีระบบ ให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ โดยคำนึงถึงเป้าหมายขององค์กรเป็นสำคัญ พิจารณาไตร่ตรอง ประเมินสถานการณ์ กล้าทำบนความเสี่ยงที่พอรับได้ ให้การสนับสนุนทรัพยากรและแสดงออกถึงความพร้อมที่จะร่วมรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นประเมินผลและรายงานผลเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าในการดำเนินงาน วางแผนจัดการบริหารความเสี่ยงในการนำนวัตกรรมที่สร้างสรรค์ขึ้นไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยได้รับการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษา รวมทั้งวางมาตรการรองรับในกรณีที่เกิดสถานการณ์นอกเหนือจากแผนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายไปสู่การสร้างนวัตกรรมในองค์กร

โศรยา คงตุก (2563) การบริหารความเสี่ยง หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงความสามารถในการเลือกทางปฏิบัติเพื่อไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ สามารถปฏิบัติงานท่ามกลางสภาวะเสี่ยงหรือภาวการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง กล้าเผชิญหน้ากับปัญหาต่างๆ และสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาอย่างเด็ดเดี่ยว ตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความกล้าที่จะวางแผนและกล้าปฏิบัติงานในรูปแบบแปลกใหม่ ป้องกันหรือลดโอกาสที่จะทำให้องค์กรเกิดความเสียหาย

อาริยา เจ๊ะยะหลี (2563) การบริหารความเสี่ยง เป็นพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการบริหารจัดการเหตุการณ์ที่ไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้นในอนาคตมีความกล้าหาญ ที่จะรับกับความล้มเหลวที่อาจเกิดขึ้นจากความเสี่ยง โดยการศึกษาเรียนรู้ วางแผน วิเคราะห์ ระบุความเสี่ยง กำหนดแนวทางหรือมาตรการควบคุมกิจกรรม เพื่อป้องกันหรือลดโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย ทำให้ระดับความเสี่ยงและผลกระทบจากเหตุการณ์ต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น ในอนาคตมีผลต่อการปฏิบัติงานน้อยที่สุด สามารถสร้างแรงกระตุ้น ให้บุคลากรมีความกล้าหาญ และใช้วิธีการจัดการที่มีความยืดหยุ่นหรือหาทางเลือกสำรองเพื่อความไม่แน่นอน

สรุปได้ว่า การบริหารความเสี่ยง หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงความสามารถในการวางแผน วิเคราะห์ และระบุความเสี่ยงด้านต่าง ๆ กล้าตัดสินใจ สามารถรับผลความสำเร็จ หรือความล้มเหลวได้ สามารถหาทางเลือกสำรอง และมีการกำกับติดตามประเมินผลการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ

5. การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม

บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่สามารถสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาเพื่อจะนำไปสู่ความพึงพอใจในการทำงาน โดยการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา มีความไว้เนื้อเชื่อใจกัน ซึ่งจะส่งผลให้ มีบรรยากาศในการทำงานที่มีความพึงพอใจในการทำงานมากขึ้น ผลงานดีขึ้น โดยที่ครูไม่เบื่อหน่าย ในการทำงานและสามารถปฏิบัติหน้าที่ ๆ ได้รับมอบหมายได้อย่างเต็มความสามารถ ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึงการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ไว้ดังนี้

จีราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560) กล่าวว่า การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม เป็นการกำหนดทิศทาง โครงสร้างองค์กรและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เพื่อมุ่งเน้นและผลักดันให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมภายในองค์กร โดยการให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศที่ เอื้อต่อกระบวนการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ สร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้บุคลากร

ภิรญา สายศิริสุข (2561) กล่าวว่า การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม เป็นการสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกองค์กรเพื่อให้เกิดนวัตกรรมที่มีคุณภาพในการปฏิบัติงาน

Wiegold (2011) กล่าวว่า การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม เป็นการสร้างบรรยากาศให้เกิดขึ้นกับทีมงาน โดยการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงาน รวมทั้งผู้นำต้องสร้างสรรค์ผลงานให้กับทีมงาน สร้างความมั่นใจและกระตุ้นให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

Vloka (2012) กล่าวว่า การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมเป็นการสร้างบรรยากาศที่ผู้บริหารเข้าใจบริบทของสถานศึกษาและปรับสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

Horth (2014) กล่าวว่า การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม เป็นการเรียนรู้วิธีการสร้างบรรยากาศองค์กรของผู้บริหารเพื่อให้ครูในสถานศึกษาสามารถประยุกต์ใช้ความคิดเชิงนวัตกรรมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสิ่งใหม่ๆ รวมทั้งมีแนวคิดที่แตกต่างและปฏิบัติงานด้วยรูปแบบ วิธีการใหม่ๆ ในการเผชิญสิ่งที่ท้าทาย

ภัทนิดา จันทนุกูล (2562) การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมเป็นความสามารถของผู้บริหารในการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษาและสามารถปรับสภาพแวดล้อมในการทำงาน เพื่อสนับสนุนให้เกิดการสร้างสรรค์ผลงานของครูและการประยุกต์ใช้นวัตกรรมในการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดการสร้างบรรยากาศแห่งนวัตกรรมในสถานศึกษา

โศรยา คงยุก (2563) การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงความสามารถในการสร้างบรรยากาศแห่งนวัตกรรมในสถานศึกษา โดยใช้รูปแบบการปฏิบัติงานที่หลากหลาย สนองตอบความต้องการของบุคลากร สร้างบรรยากาศเชิงสร้างสรรค์ เห็นความสำคัญและคุณค่าต่อการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาใช้ในการปฏิบัติงาน ส่งเสริม สนับสนุนและผลักดันให้บุคลากรแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อการต่อยอดแนวคิดการสร้างนวัตกรรม

สรุปได้ว่า การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงความสามารถในการสร้างบรรยากาศ สร้างพื้นที่ปลอดภัย ให้รางวัลหรือ ชื่นชมแก่บุคลากร สนับสนุนให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นที่จะใช้ความรู้ ความสามารถร่วมกันเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรม มีความยืดหยุ่นในการทำงาน และมีรูปแบบการปฏิบัติงานที่หลากหลาย รวมถึงเปิดโอกาสให้บุคลากรมีเสรีภาพทางความคิด และสามารถตัดสินใจในการทำงานได้อย่างสร้างสรรค์

2. แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในการบริหารสถานศึกษา

การพัฒนาผู้นำให้มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมส่งผลดีต่อการเพิ่มขีดความสามารถและยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้กับองค์การอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารทางการศึกษาซึ่งมีบทบาทและมีภารกิจสำคัญในการพัฒนาองค์การทางการศึกษาจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ซึ่งจากการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำชิงนวัตกรรมของผู้บริหารทางการศึกษานั้น พบว่ามีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาวะผู้นำซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารทางการศึกษา ดังนี้

DuBrin (2010, อ้างถึงใน กุลชลี จงเจริญ, 2564) ได้ระบุถึงแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำอยู่ 2 ลักษณะ ประกอบด้วย

1. การพัฒนาภาวะผู้นำตนเองโดยผ่านการรับรู้ในตนเอง (Self-awareness) และการมีวินัยในตนเอง (Self- discipline)

1.1 การพัฒนาภาวะผู้นำตนเองโดยผ่านการรับรู้ในตนเอง (Self-awareness) กลไกที่สำคัญที่อยู่ภายใต้การพัฒนาตนเอง คือ การรับรู้ในตนเอง ซึ่งเป็นการสะท้อนตนเองเพื่อการปรับปรุงประสิทธิผลของตนเอง

1.2 การมีวินัยในตนเอง (Self-discipline) เป็นการควบคุมตนเองให้สามารถปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดได้

2. การพัฒนาภาวะผู้นำโดยผ่านการศึกษา ประสบการณ์และการได้รับคำแนะนำจากผู้นำที่มีประสบการณ์และมีภูมิรู้ที่สูงกว่า (Education, experience and mentoring

2.1 การศึกษา (Education) เป็นการได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งการได้รับการศึกษาอย่างเป็นทางการ และจะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับตำแหน่งสถานะความเป็นผู้นำที่จะได้รับ

2.2 ประสบการณ์ (Experience) ประสบการณ์จากการทำงานจะส่งผลต่อประสิทธิผลของความเป็นผู้นำ DuBrin ตั้งข้อสังเกตว่า ความรู้บางอย่างไม่สามารถแปลงเป็นทักษะได้อย่างทันทีแต่ประสบการณ์จะช่วยให้ผู้นำเกิดทักษะในการปฏิบัติงานอย่างทันที แม้ว่าทักษะนั้นจะเป็นทักษะที่ไม่ได้มาจากการเรียนอย่างเป็นทางการก็ตาม การพัฒนาภาวะผู้นำมักจะนำประสบการณ์ในการทำงานมาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาด้วย ซึ่งประสบการณ์จากการทำงานมักมาจากสองแหล่ง คือจากเพื่อนร่วมงาน (Work associates) และลักษณะงาน (Work related tasks) ซึ่งวิธีที่เห็นผลได้ชัดเจน คือ การมอบหมายความรับผิดชอบในงานที่ยังมีความรู้หรือทักษะไม่เพียงพอ โดยมีเพื่อนร่วมงานที่มีความเชี่ยวชาญคอยให้คำแนะนำในการปฏิบัติงาน

นอกจากนี้ Mum ford (1997, อ้างถึงใน กุลชลี จงเจริญ, 2564) ได้เสนอแนวคิดที่สอดคล้องเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการจากการทำงาน (Informal learning at work) ซึ่งเขาได้ศึกษา พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ในประเทศอังกฤษจะให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมอย่างเป็นทางการน้อยกว่าการ ฝึกอบรมอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งการฝึกอบรมอย่างไม่เป็นทางการที่ให้ผลเป็นอย่างมาก คือ การแก้ไขปัญหาจากการปฏิบัติจริง ซึ่งการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการจากการทำงานจะเป็นการสร้างสัมพันธภาพและเครือข่ายจากการทำงานเพิ่มขึ้นด้วย

2.3 การได้รับคำแนะนำจากผู้นำที่มีประสบการณ์และมีภูมิรู้ที่สูงกว่า (Mentoring) โดยการสอนงาน การให้คำแนะนำ การช่วยเหลือและการให้ความเข้าใจ กระตุ้นเพื่อพัฒนาขีดความสามารถของภาวะผู้นำ การสอนงานจากผู้นำหรือเพื่อนร่วมงาน โดยทั่วไปการพัฒนาภาวะผู้นำในลักษณะนี้จะเกิดประสิทธิผลจากความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการมากกว่าความสัมพันธ์แบบเป็นทางการ

จากการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำ พบประเด็นที่เกี่ยวข้องการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารทางการศึกษา ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารทางการศึกษา ดังนี้

อรอนงค์ โรจน์วัฒนบูลย์ (2553) ให้ทัศนะจำผู้นำที่ประสบความสำเร็จควรพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้ 1) จุดมุ่งหมายในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ (Objectivity Toward

Human Relations) ผู้นำจะต้องพิจารณาตัดสินบุคคลอื่นอย่างยุติธรรม ไม่มีความลำเอียงใด ๆ ตลอดจนวิเคราะห์อย่างรอบคอบ 2) ความสามารถในการสื่อความหมายและเข้ากับผู้อื่นได้ดี (Communicative and Social Proficiency) ผู้นำควรมีความสามารถในการสื่อความเข้าใจและเป็นกันเองกับสมาชิกกลุ่มเพื่อให้การทำงานดำเนินไปด้วยดี3) การเข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy) การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเราจะช่วยให้ผู้นำได้รับความศรัทธาเชื่อมั่นและไว้วางใจอันเป็นผลดีต่อการบริหารงาน 4) การรู้จักตนเอง (Self-Awareness) ผู้นำควรเข้าใจและรู้ถึงบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนอย่างถ่องแท้ และ 5) การสอนงาน (Teaching) ผู้นำจะต้องมีความสามารถในการสอนงาน ถ่ายทอดงาน ตลอดจนชี้แนะเพื่อให้สมาชิกเข้าใจถึงเป้าหมายและวิธีการดำเนินงานขององค์การอย่างเด่นชัด

อนุสรา สุวรรณวงศ์ (2559 อ้างถึงใน กุลชลี จงเจริญ, 2564) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ว่ามีการดำเนินการ ดังนี้

1. การนำสู่การเรียนรู้ (Leading to learn) เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาความคิดเชิงนวัตกรรมในงานที่มุ่งเน้นการเปิดใจยอมรับแนวคิด/วิธีการทำงานใหม่ๆ และพร้อมที่จะเรียนรู้ในมุมมองที่หลากหลาย เช่น หากสถานศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับการบริหาร ผู้บริหารอาจจะศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาของสถานศึกษาอื่น ในขณะเดียวกันก็อาจจะพูดคุยแลกเปลี่ยนเพื่อศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาขององค์การเอกชนหรือองค์การภาครัฐ เพื่อเรียนรู้ว่าองค์การเหล่านั้นมีแนวทางการแก้ปัญหาอย่างไร

2. การนำสู่การคิด (Leading to think) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับหน่วยงานอื่นจะทำให้ได้แนวคิดและวิธีการทำงานใหม่ ซึ่งการนำมาประยุกต์ใช้ที่ได้ผลลัพธ์ที่ดีนั้นจำเป็นจะต้องนำผลของการเรียนรู้ที่ได้มาวิเคราะห์ความเหมือนและความต่างเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ทั้งนี้ เนื่องจากสถานศึกษาแต่ละแห่งย่อมมีข้อจำกัดที่แตกต่างกันออกไปจึงไม่สามารถนำวิธีการของหน่วยงานอื่นมาปรับใช้ได้ทันที ดังนั้นผู้บริหารจะต้องคิดอย่างมีวิสัยทัศน์หรือการคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic thinking) ที่สามารถวิเคราะห์ถึงจุดเด่นและจุดที่ต้องพัฒนาของสถานศึกษา รวมทั้งโอกาสและอุปสรรค เพื่อนำผลการวิเคราะห์ไปกำหนดเป็นแผนงานและกลยุทธ์การพัฒนาสถานศึกษา

3. การนำสู่การเปลี่ยนแปลง (Leading to change) การขับเคลื่อนสถานศึกษาด้วยแผนงานหรือกลยุทธ์ใหม่ๆ จะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงในขณะเดียวกันการเปลี่ยนแปลงก็จะนำมาซึ่งความขัดแย้งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงที่ดีจะต้องเริ่มจากกระบวนการปรับทัศนคติเชิงบวกเพื่อให้บุคลากรทุกคนมีทิศทางการทำงานร่วมกันผ่านการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ผู้บริหารมีบทบาทในการโน้มน้าวและเจรจาเพื่อให้บุคลากรทุกคนเข้าใจตรงกันว่าการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นส่งผลกระทบเชิงบวกต่อบุคลากรอย่างไร เช่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูจะช่วย

แก้ปัญหาการจัดการชั้นเรียนได้อย่างไร กลยุทธ์การสอนของครูท่านอื่นจะช่วยพัฒนาตนเองอย่างไร แผนงานเชิงนวัตกรรมของสถานศึกษานั้นจะส่งเสริมให้ครูก้าวหน้าได้อย่างไรทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรมให้กับสถานศึกษา

4. การนำสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรม (Leading to innovate) เมื่อบุคลากรภายในสถานศึกษาตระหนักถึงประโยชน์ของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวแล้ว ผู้บริหารจะต้องสนับสนุนปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม เช่น เทคโนโลยีสารนเทศ แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ สื่อและอุปกรณ์ เป็นต้น เพื่อนำไปสู่นวัตกรรมการสอน

กล่าวโดยสรุป แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในการบริหารสถานศึกษา หมายถึง วิธีการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ สามารถนำประสบการณ์และทักษะต่าง ๆ จากการปฏิบัติงานมาสร้างสรรค์นวัตกรรมผ่านการพัฒนาตนเองและการได้รับการพัฒนา

3. บริบทการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 1

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 1 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจหลักที่สำคัญ คือ ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาการจัดการศึกษาภาคบังคับในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี จำนวน 2 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนนทบุรี และอำเภอบางกรวย ซึ่งมีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 32 แห่ง

โรงเรียนท่าทรายประชาอุปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ก่อตั้งบนพื้นฐานของความต้องการของประชาชนในชุมชน โดยการบริจาคที่ดินและ ทุนทรัพย์ในการก่อสร้างโรงเรียน โดยตั้งอยู่เลขที่ 8 หมู่ 2 ถนนติวานนท์ 45 ตำบลท่าทราย อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี รหัสไปรษณีย์ 11000 มีเนื้อที่ประมาณ 6 ไร่ 34 4/10 ตารางวา

3.1 ข้อมูลบริบททั่วไปของสถานศึกษา ดำเนินงานตามพันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ดังนี้

3.1.1 การพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

พันธกิจ

1) ยกระดับการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล นวัตกรรมและวิจัยเป็นฐานสู่วิถีอนาคต (Next Normal)

2) เสริมสร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

3) เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21

4) พัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีทักษะทางด้านวิชาชีพ วิชาชีวิต และมีความสามารถเป็นเลิศทางวิชาการ

5) พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะด้านภาษาและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

6) พัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาทุกระดับ มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์

1) ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีสมรรถนะและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล นวัตกรรม และวิจัย

2) ผู้เรียนทุกช่วงวัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยการเสริมสร้างทักษะสมรรถนะ คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 และความเป็นเลิศ

3) การบริหารจัดการมีระบบการทำงานเชิงบูรณาการ กำกับ ติดตาม ประเมินผล รวมทั้งระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องและก้าวทันกับการเปลี่ยนแปง

กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

นโยบายและจุดเน้น

1) ผู้เรียนมีสมรรถนะทางด้านวิชาการ มีทักษะการประกอบอาชีพ และทักษะชีวิตในวิถีอนาคตใหม่ (Next Normal)

2) ผู้เรียนมีขีดความสามารถในการแข่งขัน และจัดการชีวิตได้อย่างมีความสุขบนพื้นฐานความพอเพียง

3) ครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถจัดการเรียนรู้ ทั้งวิชาการ วิชาชีพ และวิชาชีวิตตามสมรรถนะ โดยใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม และวิจัยเป็นฐาน

4) ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีผลงานที่แสดงถึงความสำเร็จ ในการจัดการเรียนรู้

5) สถานศึกษาปรับหลักสูตรเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ กำกับ ติดตาม นิเทศอย่างต่อเนื่อง

6) สถานศึกษาพัฒนาระบบบริหารจัดการแบบครบวงจร มุ่งการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

3.1.2 การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

ตารางที่ 2.2 ข้อมูลจำนวนโรงเรียน ห้องเรียน ครู และนักเรียน จำแนกรายอำเภอ ปีการศึกษา 2566

อำเภอ	จำนวนโรงเรียน	จำนวนนักเรียนปีการศึกษา 2566					จำนวน			
		ก่อนประถม	ประถม	ม.ต้น	ม.ปลาย	รวม	ห้องเรียน	ครู	ห้อง: นักเรียน	ครู: นักเรียน
เมืองนนทบุรี	22	2229	9366	980	340	12915	463	876	1:28	1:15
บางกรวย	10	478	1657	245	-	2380	113	193	1:21	1:13
รวม	32	2707	11023	1225	340	15295	576	1069	1:27	1:15

3.1.3 ผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 1 ดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับในการตัดสินใจกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน (Baseline) เปรียบเทียบความก้าวหน้าของการจัดกระบวนการจัดการศึกษา เพื่อกำกับ ติดตาม และควบคุมคุณภาพ การจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

1) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 25651 ค่าสถิติพื้นฐาน O NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตารางที่ 2.3 ค่าสถิติพื้นฐาน O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศระดับสังกัด และระดับเขตพื้นที่การศึกษา โดยจำแนกรายกลุ่มสาระการเรียนรู้และค่าเฉลี่ยรวม

ระดับ	จำนวนผู้เข้าสอบ	กลุ่มสาระการเรียนรู้/คะแนนเฉลี่ยร้อยละ				คะแนนเฉลี่ย 4 กลุ่มสาระฯ
		ภาษาไทย	อังกฤษ	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	
เขตพื้นที่การศึกษา	1625	56.56	44.12	29.22	41.29	42.80
ระดับสังกัด	364544	52.80	33.57	26.52	37.90	37.70
ระดับประเทศ	564292	53.89	37.62	28.06	39.34	39.73

ตารางที่ 2.4 เปรียบเทียบคะแนนผลการทดสอบ O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับสังกัด และระดับประเทศ โดยจำแนกรายกลุ่มสาระการเรียนรู้

กลุ่มสาระฯ	**คะแนนเฉลี่ยร้อยละ O-NET ปีการศึกษา 2565**						
	เขตพื้นที่	**สังกัด**	**ผลต่าง**	**แปลผล**	**ประเทศ**	**ผลต่าง**	**แปลผล**
ภาษาไทย	56.56	52.80	+3.76	สูงกว่า สังกัด	53.89	+2.67	สูงกว่า ประเทศ
ภาษาอังกฤษ	44.12	33.57	+10.55	สูงกว่า สังกัด	37.62	+6.50	สูงกว่า ประเทศ
คณิตศาสตร์	29.22	26.52	+2.70	สูงกว่า สังกัด	28.06	+1.16	สูงกว่า ประเทศ
วิทยาศาสตร์	41.29	37.90	+3.39	สูงกว่า สังกัด	39.34	+1.95	สูงกว่า ประเทศ
เฉลี่ยรวม	**42.80**	**37.70**	**+5.10**	**สูงกว่า สังกัด**	**39.73**	**+3.07**	**สูงกว่า ประเทศ**

ตารางที่ 2.5 เปรียบเทียบคะแนนผลการทดสอบ O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565, 2564, 2563 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา จำแนกรายกลุ่มสาระ

กลุ่มสาระการเรียนรู้	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยร้อยละ /ปีการศึกษา				
	2565	2564	2563	ปี 65, 64 + (สูงขึ้น) - (ลดลง)	ปี 64, 63 + (สูงขึ้น) - (ลดลง)
ภาษาไทย	56.56	52.61	60.09	+3.95	-7.48
ภาษาอังกฤษ	44.12	45.46	49.63	-1.34	-4.17
คณิตศาสตร์	29.22	38.06	30.65	-8.84	+7.41
วิทยาศาสตร์	41.29	35.21	39.84	+6.08	-4.63

ตารางที่ 2.6 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561-2565 (5 ปีการศึกษาย้อนหลัง) ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ				
	2561	2562	2563	2564	2565
ภาษาไทย	59.81	51.61	60.09	52.61	56.56
ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)	44.98	37.82	49.63	45.46	44.12
คณิตศาสตร์	40.07	34.24	30.65	38.06	29.22
วิทยาศาสตร์	41.60	41.92	36.76	35.21	41.29

2) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับสังกัด และระดับประเทศ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำนวน 8 โรงเรียน

ตารางที่ 2.7 ค่าสถิติพื้นฐาน O-NET ปีการศึกษา 2565 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ระดับสังกัด และระดับเขตพื้นที่การศึกษา จำแนกรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ และรวมเฉลี่ย

ระดับ	จำนวนผู้เข้าสอบ	กลุ่มสาระการเรียนรู้/คะแนนเฉลี่ยร้อยละ				คะแนนเฉลี่ย 4 กลุ่มสาระฯ
		ภาษาไทย	อังกฤษ	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	
เขตพื้นที่การศึกษา	350	52.89	33.01	22.70	31.95	35.13
ระดับสังกัด	299905	53.91	31.75	24.66	33.67	36.00
ระดับประเทศ	424924	52.95	32.05	24.39	33.32	35.68

ตารางที่ 2.8 เปรียบเทียบคะแนนผลการทดสอบ O-NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับสังกัด และระดับประเทศ โดยจำแนกรายกลุ่มสาระการเรียนรู้

รายวิชา	**คะแนนเฉลี่ยร้อยละ O-NET ปีการศึกษา 2565**						
	เขตพื้นที่	**สังกัด**	**ผลต่าง**	**แปลผล**	**ประเทศ**	**ผลต่าง**	**แปลผล**
ภาษาไทย	52.89	53.91	- 1.02	ต่ำกว่า สังกัด	52.95	- 0.06	ต่ำกว่า สังกัด
ภาษาอังกฤษ	33.01	31.75	+ 1.62	สูงกว่า สังกัด	32.02	+ 0.96	สูงกว่าประเทศ
คณิตศาสตร์	22.70	24.66	- 1.96	ต่ำกว่า สังกัด	24.39	- 1.69	ต่ำกว่า สังกัด
วิทยาศาสตร์	31.95	33.67	- 1.72	ต่ำกว่า สังกัด	33.32	- 1.37	ต่ำกว่า สังกัด

ตารางที่ 2.9 เปรียบเทียบคะแนนผลการทดสอบ O-NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565, 2564, 2563 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา จำแนกรายกลุ่มสาระการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยร้อยละ /ปีการศึกษา				
	2565	2564	2563	ปี 65, 64 + (สูงขึ้น) - (ลดลง)	ปี 64, 63 + (สูงขึ้น) - (ลดลง)
ภาษาไทย	52.89	48.86	54.50	+ 4.03	- 5.64
ภาษาอังกฤษ	33.01	31.60	36.20	+ 1.41	- 4.60
คณิตศาสตร์	22.70	22.86	23.85	- 0.16	- 0.99
วิทยาศาสตร์	31.95	29.93	29.44	+ 2.02	+ 0.49

ตารางที่ 2.10 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561-2565 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ				
	2561	2562	2563	2564	2565
ภาษาไทย	54.31	57.15	54.50	48.86	52.89
ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)	29.50	34.60	36.20	31.60	33.01
คณิตศาสตร์	28.49	26.17	23.85	22.86	22.70
วิทยาศาสตร์	34.86	29.84	29.44	29.93	31.95

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

ถนอมวรรณ ช่างทอง (2562) ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและความเป็นองค์กรดิจิทัลของสถานศึกษา ในอำเภอท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับ

ค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุดได้ดังนี้ ด้านการทำงานเป็นทีมและการทำงานร่วมกัน ด้านการให้กำลังใจแก่บุคลากรในองค์การ ด้านการกำหนดภาระงาน ด้านการจัดหาทรัพยากร ด้านการสนับสนุนและให้กำลังใจบุคลากร ด้านการขจัดอุปสรรคต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรม ด้านการมีเสรีภาพ และด้านผลงานนวัตกรรมที่ท้าทาย (2) ความเป็นองค์กรดิจิทัลโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับดังต่อ ไปนี้ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านบุคลากร ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน และด้านเทคโนโลยี และ (3) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเป็นองค์กรดิจิทัลของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.85

เนาวรัตน์ เยาวนาถ (2562) ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การทำงานเป็นทีม การสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากร การมอบหมายงาน/การกระจายอำนาจ ความสามารถในการเรียนรู้เพื่อสร้างนวัตกรรม การมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลงการสร้างบรรยากาศแห่งนวัตกรรมในสถานศึกษา กล้าเสี่ยงและกล้าตัดสินใจ การมีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ ตามลำดับ (2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า (2.1) ควรศึกษาข้อมูล และยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบันนำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ยึดหลักความเป็นจริง (2.2) ควรมีการจัดทำแผนพัฒนารายบุคคล และเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการต่างๆ (2.3) ควรปรับตัวให้เข้ากับบุคลากรในทีมของตนเอง และศึกษาเรียนรู้งานในสถานศึกษา (2.4) ควรศึกษาหาความรู้ หรือข้อมูลรวมทั้งกฎหมายต่างๆ โดยยึดถือความถูกต้องของการทำงานตามระเบียบแบบแผน (2.5) ควรใช้ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ นำมาใช้ในสถานศึกษา ควรเผยแพร่ความรู้ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้แก่บุคลากร (2.6) ควรศึกษาข้อมูลจากต้นแบบที่ประสบความสำเร็จด้านการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม นำมาปรับใช้ในสถานศึกษา พร้อมทั้งแสวงหาแนวคิดในการทำงานรูปแบบใหม่ (2.7) ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น เพื่อศึกษาวิธีการสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากร (2.8) ควรศึกษาหรือเรียนรู้ความถนัด ความสามารถของบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการมอบหมายงานและการกระจายอำนาจให้ดียิ่งขึ้น

ภัทนิดา จันทนุกูล (2562) ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะเชิงสร้างสรรค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม และรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การทำงานเป็นทีม การมีวิสัยทัศน์ การสร้างแรงบันดาลใจ การมีความคิดสร้างสรรค์ และ

การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมตามลำดับ 2) สมรรถนะเชิงสร้างสรรค์ของครู โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีทักษะในการสื่อสาร การมีทัศนคติเชิงสร้างสรรค์ การมีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีการมีความสามารถในการสอนและการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ การมีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ และการมีความสามารถในการวัดและประเมินผล ตามลำดับ และ 3) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสมรรถะเชิงสร้างสรรค์ของครูในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พรพิมล อินทรรักษา (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 จำแนกตาม เพศ อายุประสบการณ์การบริหาร และขนาดของสถานศึกษาพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสระดับ .05 และ 3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีค่าการพัฒนาในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันจากการศึกษาวิจัยในประเทศพบว่า

โศรยา คงตุก (2563) ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การมีทักษะการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม การบริหารความเสี่ยง การสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจในเป้าหมายด้านนวัตกรรม และการกำหนดทิศทางและกลยุทธ์ที่มุ่งสู่นวัตกรรมตามลำดับ และ (2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีดังต่อไปนี้ (2.1) ควรพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการสร้างนวัตกรรม โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย ให้มีการกำหนดทิศทางและกลยุทธ์ที่มุ่งสู่นวัตกรรม (2.2) ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอและเหมาะสมกับการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน (2.3) ควรกำหนดแนวทางการสร้างทีมงาน การมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนความรู้กันอย่างสม่ำเสมอ และส่งเสริมสร้างความตระหนักและให้ความสำคัญกับการใช้กระบวนการการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้กับครู (2. 4) ควรพัฒนากระบวนการคิดสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ จัดสัมมนา

ผู้บริหารสถานศึกษา นำปัญหาของสถานศึกษาแลกเปลี่ยนเพื่อการสร้างนวัตกรรมสำหรับแก้ปัญหา (2.5) ควรจัดสรรสิ่งอำนวยความสะดวกนวัตกรรมให้กับครู ยกย่องหรือให้รางวัลแก่ครูที่มีผลงานนวัตกรรมที่โดดเด่น และ (2.6) ควรวางแผนการทำงานที่ชัดเจนใส่ใจในผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากการตัดสินใจนำนวัตกรรมไปใช้ในการปฏิบัติงาน

อาริยา เจ๊ะยะหลี (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมองโลกในแง่ดี การสร้างเครือข่าย การผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การสร้างบรรยากาศแห่งการส่งเสริมองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยี การมีคุณธรรมจริยธรรม การมีส่วนร่วมในการทำงานและทำงานเป็นทีม การคิดสร้างสรรค์ การมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง และการบริหารความเสี่ยง ตามลำดับ และ 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า (1) หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดอบรมหลักสูตรเสริมสร้างทีมงานและการบริหารงานเป็นทีมแก่ผู้บริหาร และผู้บริหารควรพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (2) หน่วยงานที่รับผิดชอบควรพัฒนาให้ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญในการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อม และผู้บริหารควรเป็นแม่แบบในการสร้างบรรยากาศแบบเปิด (3) หน่วยงานที่รับผิดชอบควรจัดประกวดและคัดเลือกวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหารและผู้บริหารควรสำรวจตัวเองและฝึกปฏิบัติตนอย่างต่อเนื่อง (4) หน่วยงานที่รับผิดชอบควรจัดหลักสูตรพัฒนาวิสัยทัศน์ของผู้บริหารด้วยวิธี ที่หลากหลายและผู้บริหารควรพัฒนาตนเองและปรับเปลี่ยนแนวคิดให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง (5) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการสัมมนาแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกิดจากการสร้างสรรค์นวัตกรรมของสถานศึกษา และผู้บริหารควรพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่สามารถบริหารจัดการเหตุการณ์ที่ไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (6) หน่วยงานระดับเขตพื้นที่ควรนิเทศ ติดตามและให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงสร้างสรรค์ แก่สถานศึกษาอย่างเป็นระบบและผู้บริหารควรพัฒนากระบวนการคิดของสมองแลกเปลี่ยนแนวคิดระหว่างบุคคลอื่น (7) ผู้บริหารควรจัดตั้งกลุ่มในรูปแบบเครือข่ายสัมพันธ์ และสร้างความร่วมมือในลักษณะเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (8) หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดหลักสูตรฝึกอบรมพัฒนาความคิดและแนวปฏิบัติเชิงบวกและผู้บริหารควรฝึกให้เป็นคนคิดในเชิงบวก และ (9) กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการบริหารเชิงรุกและหน่วยงานที่รับผิดชอบควรมีการสอนงาน ให้คำปรึกษา นิเทศ กำกับ ติดตาม เพื่อให้สถานศึกษาสามารถพัฒนานวัตกรรมเพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา

ปุญญพัฒน์ สิงห์จารย์ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผลการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 2) องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 3) กระบวนการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และ 4) ประสิทธิผลภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

2. รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยขององค์ประกอยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาประสิทธิผลภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และกระบวนการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามลำดับ

เมธี ตั้งสิริพัฒนา (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นพลเมืองดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ความเป็นพลเมืองดิจิทัลของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน 3) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับความเป็นพลเมืองดิจิทัลของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = .923 และ 4) ภาวะผู้นำเชิงนวัดกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพยากรณ์ความเป็นพลเมืองดิจิทัลของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านร่วมกันพยากรณ์ความเป็นพลเมืองดิจิทัลของครูได้ร้อยละ 86.30

บริพัฒน์ สารผล (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ผลการวิจัยพบ ดังนี้

1. องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง 2) การมีความคิดสร้างสรรค์ 3) การสร้างองค์กรแห่งนวัตกรรม 4) การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม และ 5) การบริหารความเสี่ยง

2. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

4. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง (x) และการสร้างองค์กรแห่งนวัตกรรม (X3) สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาได้ร้อยละ 26.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี มี 2 ด้าน คือ การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง และการสร้างองค์กรแห่งนวัตกรรม

ปาริฉัตร นวนทอง และตรัยภูมินทร์ ตรีตรีศวร (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีจริยธรรมและตรวจสอบได้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ปิยโชติ รอดหลง (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท ผลการวิจัย ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) การ

สร้างบรรยากาศในการสร้างสรรค์นวัตกรรม 2) การคัดเลือกคนเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรม 3) การพัฒนาทักษะ 4) การให้รางวัลในการสร้างนวัตกรรม 5) การจัดการทีมนวัตกรรม 6) การสร้างทีม และ 7) การค้นหาและทำงานร่วมกับผู้สนับสนุน

2. ประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ความทุ่มเทเวลาในการทำงาน 2) การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน 3 พันธกิจของโรงเรียนมีความชัดเจน 4) ความคาดหวังที่สูง 5) ความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้ปกครอง 6) ภาวะผู้นำด้านวิชาการ และ 7) สภาพแวดล้อมเป็นระเบียบและปลอดภัย

3. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาทมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ไพฑูรย์ ศิริบูรณ์ และยุวธิดา ชาปัญญา (2565) ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา คือ ด้านการบริหารความเสี่ยง ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ด้านการสร้างแรงจูงใจ และด้านการมีความคิดสร้างสรรค์โดยตัวแปรทั้ง 5 ร่วมกันพยากรณ์ความแปรปรวนของความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ร้อยละ 72.60 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วรวุฒิ ศิริอ่อน (2565) ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน พบว่า สภาพภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานและทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์นวัตกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีกลยุทธ์นวัตกรรม อยู่ในระดับมาก 2. ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ควรมีการจัดอบรมประชุม สัมมนาหรือประชุมเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมที่ เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อให้ผู้อำนวยการสถานศึกษามีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมเพื่อให้

สามารถสร้างสรรค์แนวคิดใหม่ ๆ ในการบริหารงานโรงเรียนได้ และผู้อำนวยการโรงเรียนต้องสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในกลุ่มโรงเรียนของตนเอง เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้นำนวัตกรรมมาแลกเปลี่ยนกันเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่โรงเรียน และสนับสนุนให้ผู้อำนวยการเข้ารับการอบรมหลักสูตรต่าง ๆ เกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อตอบสนองนโยบาย และเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ศตวรรษที่ 21

วุฒิชัย แม้นรัมย์ (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในการบริหารโรงเรียน กลุ่มสหวิทยาเขตปิยมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่มีผลต่อการบริหารโรงเรียน กลุ่มสหวิทยาเขตปิยมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ตามความคิดเห็นของครูโดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เรียงตามคะแนนค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านความคิดสร้างสรค์ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ด้านการบริหารความเสี่ยง และด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง 2) ครูที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม มีผลต่อการบริหารโรงเรียน กลุ่มสหวิทยาเขตปิยมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน 3) ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีผลต่อการบริหารโรงเรียน กลุ่มสหวิทยาเขตปิยมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง และด้านการบริหารความเสี่ยง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่าง 3) แนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในการบริหารโรงเรียน กลุ่มสหวิทยาเขตปิยมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี คือ ผู้บริหารควรมองถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดวิสัยทัศน์ ให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และต้องรู้จักการบริหารความเสี่ยงขับเคลื่อนโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศ พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาถึงภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งมีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม และแนวทางการพัฒนา การส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Hay Group (2005) ได้ทำการศึกษาองค์การนวัตกรรม บทบาทจากบริษัทยอดนิยม ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำต้องสร้างวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับปัจจุบัน และพัฒนาวัฒนธรรมไปสู่อนาคต วัฒนธรรมต้องสนับสนุนบุคคลและทีมงาน เพราะทั้ง 2 ปัจจัย เป็นแนวคิดพัฒนานวัตกรรมบรรยากาศ

องค์การเป็นส่วนเล็กในองค์การ จากผลการวิจัยพบว่า ร้อยละ 54-72 ของความแตกต่างบรรยากาศองค์การมาจากความแตกต่างในรูปแบบบริหาร บรรยากาศองค์การมีผลต่อความเป็นผู้นำด้านนวัตกรรม บรรยากาศความคิดสร้างสรรค์ ผู้นำต้องใช้อำนาจที่เหมาะสม มีความยืดหยุ่น มีลำดับขั้นในการบังคับบัญชาต่ำ ยอมรับความคิดใหม่ของบุคลากรในองค์การ บุคคลต้องได้รับการยอมรับว่าทำในสิ่งที่ดีที่สุด ทำให้เกิดความเข้าใจในวัตถุประสงค์และความคาดหวัง บรรยากาศที่มีประสิทธิภาพจะสนับสนุนผลงานเฉพาะบุคคลได้ดี และในการส่งเสริมการสร้างบรรยากาศจะทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์อันก่อให้เกิดนวัตกรรมที่ดีเยี่ยม

Gliddon (2006) ศึกษาการสร้างตัวแบบขีดความสามารถ (Competency Model) ของผู้นำนวัตกรรม (Innovative Leader) โดยการศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญที่มีภาวะผู้นำด้านนวัตกรรม ผลการวิจัยพบว่า สามารถแบ่งขีดความสามารถของผู้นำด้านนวัตกรรมออกเป็น 10 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ ประกอบด้วย การเป็นผู้กำหนดนวัตกรรม ด้านการนำกลุ่มและทีมงาน ประกอบด้วย การจัดการความคาดหวัง การนำไปปฏิบัติเป็นตัวอย่าง ด้านระดับพลังงานและการจูงใจ ประกอบด้วย การมีความรู้สึกจำเป็นเร่งด่วน ด้านการจัดการและการมอบหมาย ประกอบด้วย ความสามารถในการวางแผนและการจัดการโครงการ ด้านการสื่อสาร ประกอบด้วย ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความฉลาดทางด้านอารมณ์ ด้านการมีพันธสัญญาและความรู้สึกการเป็นเจ้าของ ด้านความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ ด้านบทบาท อำนาจ และการเมือง ด้านวิสัยทัศน์และพันธกิจ และด้านความเข้าใจสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์การ

Jong & Den Hartog (2007) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมของผู้นำที่มีต่อการเพิ่มพฤติกรรมนวัตกรรมของพนักงาน รวมไปถึงความคิดและการประยุกต์ใช้นวัตกรรม ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมของผู้นำ 13 ประการ ได้แก่ การทำตนเป็นแบบอย่างด้านนวัตกรรมการกระตุ้นสติปัญญา การกระตุ้นให้เผยแพร่ความรู้ การให้วิสัยทัศน์และการสื่อสารวิสัยทัศน์การเป็นที่ปรึกษา การกระจายงาน การสนับสนุนนวัตกรรม การจัดข้อมูลป้อนกลับ การนับถือและการชื่นชม การให้รางวัล การให้ทรัพยากรสนับสนุน การติดตามกระบวนการทำงานของพนักงานการมอบหมายงานที่ท้าทาย

Koc & Ceylan (2007) ได้ทำการศึกษาความเป็นนวัตกรรมและความสามารถเชิงสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นนวัตกรรมและความสามารถเชิงสร้างสรรค์เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสามารถเชิงการแข่งขันและผลสำเร็จเชิงธุรกิจ นวัตกรรมทำให้บริษัทเกิดความยืดหยุ่นทำให้สามารถสร้างทางเลือกที่หลากหลาย ที่สามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า

Ailin & Lindgren (2008) ศึกษาภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมที่สนับสนุนให้องค์การมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมต้องมีวิสัยทัศน์ เป้าหมายและกลยุทธ์ด้านนวัตกรรมและต้องส่งเสริมและเชื่อว่านวัตกรรมเป็นกลไกที่สำคัญที่ทำให้องค์การประสบความสำเร็จ ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมจะต้องมีพันธสัญญาที่มุ่งมั่นในการริเริ่มการเป็นภาวะ

ผู้นำด้านนวัตกรรม ซึ่งจะมุ่งเน้นสนับสนุนภาวะผู้นำในเชิงกลยุทธ์จากกิจกรรมนวัตกรรมขององค์การ มีบทบาทในระดับกลยุทธ์และระดับปฏิบัติการด้านนวัตกรรม มีเทคนิคในการจัดการนวัตกรรม และการมีเครือข่ายและพันธมิตรด้านนวัตกรรม

Alsolami, Cheng & Twalh (2016) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมงภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม และพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีความแตกต่างจากพฤติกรรมของภาวะผู้นำโดยทั่วไป กล่าวคือ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจะปฏิบัติหน้าที่ตามความสามารถอย่างเต็มใจ บุคคลที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจะเป็นบุคคลที่มีทักษะภาวะผู้นำที่หลากหลายประกอบไปด้วย ภาวะผู้นำแบบความสามารถพิเศษ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง รวมถึงคุณลักษณะและความสามารถของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

Goetchius (2018) ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม: จะเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมในสถานศึกษาได้อย่างไร และจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำที่ทำให้เป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมในสถานศึกษานั้นมี 8 ประการ ดังนี้ 1) การมีความไว้วางใจ 2) การมุ่งมั่นในจุดประสงค์ 3) การปลูกฝังให้เกิดความอยากรู้ 4) การสร้างเครือข่าย 5) การตัดสินใจอย่างแน่วแน่ 6) การกระจายอำนาจ 7) การแสดงความชื่นชมและให้กำลังใจ และ 8) การรู้จักตนเอง

Ubaidillah (2018) ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมกับการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมนั้นเป็นภาวะผู้นำที่สามารถช่วยปรับปรุงคุณภาพการศึกษาได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้สถานศึกษาจะต้องมีความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงด้านนวัตกรรมรวมถึงผู้บริหารเองที่เป็นบุคคลสำคัญซึ่งบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารนั้นจะส่งผลต่อการบริหารการศึกษาโดยตรง การที่จะเปลี่ยนแปลงนวัตกรรมและยกระดับคุณภาพการศึกษาได้สำเร็จนั้น ขึ้นอยู่กับผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม กล้าที่จะเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและโครงสร้างการจัดการศึกษาให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

Couros (2019) ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยสำคัญของนวัตกรรมการสอนและนวัตกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ การใช้อำนาจในการคิดสร้างสรรค์ การเรียนรู้จากประสบการณ์ การเป็นผู้เรียนรู้ที่มีแรงขับในตนเอง และการเป็นนักการศึกษา 2) คุณลักษณะทางความคิดของนักนวัตกรรม 8 ประการ ได้แก่ ความเห็นอกเห็นใจ ผู้ค้นพบและแก้ไขปัญหา ผู้กล้ายอมรับความเสี่ยง การมีเครือข่าย เป็นคนช่างสังเกต เป็นนักคิดสร้างสรรค์ มีความยืดหยุ่น และมีความคิดไตร่ตรองเสมอ

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศ พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีการศึกษาถึงพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้นำเชิงนวัตกรรม รวมทั้งการศึกษาการสร้างตัวแบบขีดความสามารถของผู้นำนวัตกรรมทำให้เห็นได้ว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการปรับปรุงคุณภาพสถานศึกษา

ซึ่งผู้บริหารยุคใหม่จำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม เพื่อนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ผู้วิจัย ได้สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบแนวคิด ดังนี้ 1) ประสบการณ์การทำงาน ประกอบด้วย ช่วงต่ำกว่า 5 ปี, 5 – 15 ปี, 16 – 25 ปี และมากกว่า 25 ปี 2) ขนาดสถานศึกษา ประกอบด้วย ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ 3) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง การมีความคิดสร้างสรรค์ การใช้ นวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การบริหารความเสี่ยง และการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม 5) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 32 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 1,069 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2566 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan (1970 อ้างถึงใน รพีวรรณ์ พิมพ์จันทร์, 2557) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 285 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา เทียบสัดส่วนประชากร และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยการจับฉลาก รายละเอียดดัง ตารางที่ 3.1

1.3 ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนจำนวน 5 คน และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน เลือกตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive random sampling) มีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลโดยเป็นครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จากสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ สถานศึกษาละ 1 คน

และจากสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ 2 คน จากนั้นคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษา จากคุณวุฒิทางการศึกษาในด้านการบริหารการศึกษาตามขนาดของสถานศึกษา สถานศึกษาละ 1 คน

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ที่	ขนาดสถานศึกษา	จำนวนสถานศึกษา	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	เล็ก	4	57	12
2	กลาง	22	476	132
3	ใหญ่	4	215	66
4	ใหญ่พิเศษ	2	321	75
	รวม	32	1,069	285

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

2.1.1 แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามสำหรับครูผู้สอนที่กล่าวถึงในข้อ 1.2 มีจำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 5 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำนวน 5 ด้าน ด้านละ 6 ข้อ รวม 30 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ประกอบด้วย ด้านที่ 1 การมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง ด้านที่ 2 การมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านที่ 3 การใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านที่ 4 การบริหารความเสี่ยง และด้านที่ 5 การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม โดยค่าน้ำหนักของคะแนนแบบสอบถาม เป็น 5 ระดับ มีความหมาย ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.1.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้เก็บข้อมูลครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้กล่าวถึงแล้วในข้อ 1.3 ซึ่งมีข้อคำถามประกอบด้วย

1) แนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา

2) แนวทางการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

3) แนวทางการพัฒนาการใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา

4) แนวทางการพัฒนาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา

5) แนวทางการพัฒนาการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

6) ข้อเสนออื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

2.2.1 แบบสอบถาม มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1) ศึกษา ค้นคว้าเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม

2) สร้างแบบสอบถามฉบับร่างให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตัวแปรให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดของการวิจัย

3) เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

4) นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือด้วยการหา

ค่า IOC (Index of Item – Objective Congruence) โดยข้อคำถาม IOC ผลการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้ออยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ 0.50 ขึ้นไป

5) นำแบบสอบถามที่ได้รับการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข โดยเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระตรวจสอบอีกครั้ง

6) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำนวน 30 คน และนำมาหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Co-efficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม เท่ากับ .97 ซึ่งผ่าน .70 ขึ้นไป

7) ปรับปรุง แก้ไขเครื่องมือตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาจนผ่านความเห็นชอบให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้

8) จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.2.2 แบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1) ศึกษา รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร แนวคิดที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่างเป็นข้อคำถามให้สอดคล้องกับตัวแปร โดยมีสาระตรงกับวัตถุประสงค์และครอบคลุมกรอบแนวคิดในการวิจัย

2) เสนอแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัด และความเหมาะสมของภาษา

3) ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ก่อนนำไปใช้จริงกับผู้ให้ข้อมูล

3. การเก็บรวมรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ส่งถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 และขออนุญาตส่งหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3.1.2 นำแบบสอบถาม พร้อมสำเนาหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามทาง Google Forms

3.1.3 จากนั้นผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามตอบกลับคืนมา จำนวน 285 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100

3.2 การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 ผู้วิจัยติดต่อครูผู้สอนและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ในช่วงระหว่างเดือนมกราคม 2567

3.2.2 ดำเนินการสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนด โดยขออนุญาตครูผู้สอนในการบันทึกด้วยแถบบันทึกเสียง เพื่อนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ภายหลัง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนโดยตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำมาแปลความหมาย ได้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
4.50 – 5.00 หมายถึง	มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49 หมายถึง	มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก
2.50 – 3.49 หมายถึง	มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49 หมายถึง	มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.49 หมายถึง	มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่

4.4 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 วิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน ดังแสดงตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	32	11.23
หญิง	253	88.77
รวม	**285**	**100.00**

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
ไม่เกิน 30 ปี	87	30.53
31 – 40 ปี	99	34.74
41 – 50 ปี	75	26.31
มากกว่า 51 ปีขึ้นไป	24	8.42
รวม	**285**	**100.00**
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	163	57.19
ปริญญาโท	120	42.11
ปริญญาเอก	2	0.70
อื่น ๆ	0	0.00
รวม	**285**	**100.00**
ประสบการณ์การทำงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	87	30.53
5 – 15 ปี	123	43.16
16 – 25 ปี	64	22.45
มากกว่า 25 ปี	11	3.86
รวม	**285**	**100.00**
ขนาดโรงเรียน		
ขนาดเล็ก	12	4.21
ขนาดกลาง	132	46.31
ขนาดใหญ่	66	23.16
ขนาดใหญ่พิเศษ	75	26.32
รวม	**285**	**100.00**

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 253 คน คิดเป็นร้อยละ 88.77 อายุ 31 – 40 ปี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 34.74 วุฒิการศึกษาอยู่ในระดับ ปริญญาตรี จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 57.19 มีประสบการณ์การทำงาน 5 – 15 ปี จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 43.16 และปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 46.31

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

ที่	รายการ	ระดับการดำเนินงาน		แปลผล
		M	*SD*	
1	การมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง	4.51	0.44	มากที่สุด
2	การมีความคิดสร้างสรรค์	4.52	0.50	มากที่สุด
3	การใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	4.57	0.46	มากที่สุด
4	การบริหารความเสี่ยง	4.48	0.50	มาก
5	การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม	4.62	0.45	มากที่สุด
	รวม	**4.54**	**0.45**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (*M* = 4.54, *SD* = 0.45) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ดังนี้ การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (*M* = 4.62, *SD* = 0.45) และการบริหารความเสี่ยง (*M* = 4.48, *SD* = 0.50) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง

ที่	รายการ	ระดับการดำเนินงาน		แปลผล
		M	*SD*	
1	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์แนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่เกิดขึ้นมาร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา	4.51	0.50	มากที่สุด
2	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษาที่เป็นจริงมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา	4.52	0.52	มากที่สุด
3	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าหมาย ได้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	4.51	0.50	มากที่สุด
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน	4.50	0.51	มากที่สุด
5	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการสื่อสารวิสัยทัศน์ได้อย่างชัดเจน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจของครูและบุคลากรเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษามีกลยุทธ์ในการดำเนินงาน	4.50	0.55	มากที่สุด
6	ทำให้วิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้เป็นจริงและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติงานในสถานศึกษา	4.51	0.52	มากที่สุด
	รวม	**4.51**	**0.44**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (M = 4.51, SD = 0.44) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษาที่เป็นจริง

มากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา (*M* = 4.52, *SD* = 0.52) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในกลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการสื่อสารวิสัยทัศน์ได้อย่างชัดเจนเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจของครูและบุคลากรเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง (*M* = 4.50, *SD* = 0.55) และผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน (*M* = 4.50, *SD* = 0.51)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์

ที่	รายการ	ระดับการดำเนินงาน		แปลผล
		M	*SD*	
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดนอกกรอบและกล้าวางแผนในการทำสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา	4.49	0.59	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความสามารถ ในการผสมผสานหรือการคัดเลือกคำตอบหรือทางเลือกต่าง ๆ มาเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาของสถานศึกษา	4.55	0.50	มากที่สุด
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดอย่างรวดเร็วในการบูรณาการความคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่มีคุณค่าต่อสถานศึกษา	4.41	0.63	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดสร้างสรรค์ในการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ดีขึ้น	4.51	0.56	มากที่สุด
5	ผู้บริหารสถานศึกษามีทัศนคติเชิงบวกต่อการนำนวัตกรรมมาใช้ในสถานศึกษา	4.56	0.52	มากที่สุด
6	ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้น ส่งเสริม และสนับสนุนให้บุคลากรเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้	4.57	0.52	มากที่สุด
	รวม	**4.52**	**0.50**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (*M* = 4.52, *SD* = 0.50) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้น ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ (*M* = 4.57, *SD* = 0.52) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดอย่างรวดเร็วในการบูรณาการความคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่มีคุณค่าต่อสถานศึกษา (*M* = 4.41, *SD* = 0.63) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ด้านการใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ที่	รายการ	ระดับการดำเนินงาน		แปลผล
		M	*SD*	
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ทักษะในการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	4.60	0.51	มากที่สุด
2	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถถ่ายทอดความรู้ แนะนำ แนวทาง การปฏิบัติงานรูปแบบใหม่โดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารให้แก่บุคลากร	4.61	0.49	มากที่สุด
3	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคลากร แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อต่อยอด แนวคิดการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา	4.58	0.51	มากที่สุด
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหารงานประจำได้อย่างรวดเร็ว	4.51	0.52	มากที่สุด
5	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยให้แก่บุคลากรในการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในสถานศึกษาอย่างเพียงพอ	4.52	0.50	มากที่สุด

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับการดำเนินงาน		แปลผล
		M	*SD*	
6	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน	4.58	0.51	มากที่สุด
	รวม	**4.57**	**0.46**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ด้านการใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (*M* = 4.57, *SD* = 0.46) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถถ่ายทอดความรู้ แนะนำแนวทางการปฏิบัติงานรูปแบบใหม่โดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารให้แก่บุคลากร (*M* = 4.61, *SD* = 0.49) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหารงานประจำได้อย่างรวดเร็ว (*M* = 4.51, *SD* = 0.52) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ด้านการบริหารความเสี่ยง

ที่	รายการ	ระดับการดำเนินงาน		แปลผล
		M	*SD*	
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผน วิเคราะห์ และระบุความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษา	4.51	0.52	มากที่สุด
2	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถตัดสินใจ จัดซื้อ อุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา	4.49	0.52	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับการดำเนินงาน		แปลผล
		M	*SD*	
3	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถรับผลความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่จะนำ นวัตกรรม เทคโนโลยีและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิบัติงาน	4.48	0.54	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์ ความเสี่ยงเรื่องความปลอดภัยที่ผู้เรียนต้องรู้เท่าทันในการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร	4.48	0.54	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษามีการหาทางเลือกสำรองเพื่อรองรับกับความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้น	4.49	0.54	มาก
6	ผู้บริหารสถานศึกษากำกับติดตาม ประเมินผลการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ	4.45	0.54	มาก
	รวม	**4.48**	**0.50**	**มาก**

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ด้านการบริหารความเสี่ยง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (*M* = 4.48, *SD* = 0.50) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนวิเคราะห์ และระบุความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษา (*M* = 4.51, *SD* = 0.52) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และผู้บริหารสถานศึกษากำกับติดตาม ประเมินผลการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ (*M* = 4.45, *SD* = 0.54) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม

ที่	รายการ	ระดับการดำเนินงาน		แปลผล
		M	*SD*	
1	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศความคิดสร้างสรรค์ สร้างพื้นที่ปลอดภัย ให้บุคลากรกล้าคิด กล้าพูด กล้าเสนอความคิดเห็นที่แปลกใหม่ในการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา	4.56	0.57	มากที่สุด
2	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ที่ทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานอยู่อย่างสม่ำเสมอ	4.64	0.54	มากที่สุด
3	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรใช้ความรู้ ความสามารถร่วมกัน เพื่อสร้างสรรค์ในการนำนวัตกรรมด้วยเทคโนโลยีใหม่ ๆ หรือทดลองใช้ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา	4.64	0.54	มากที่สุด
4	ผู้บริหารสถานศึกษาให้รางวัลหรือชื่นชมบุคลากรที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาหรือประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา	4.57	0.56	มากที่สุด
5	ผู้บริหารสถานศึกษามีความยืดหยุ่นในการทำงาน ใช้รูปแบบการปฏิบัติงานที่หลากหลาย เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งนวัตกรรมในสถานศึกษา	4.65	0.51	มากที่สุด
6	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรมีเสรีภาพทางความคิดและตัดสินใจในการทำงานอย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงความปลอดภัย และกฎหมายในการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร	4.63	0.50	มากที่สุด
	รวม	**4.62**	**0.45**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (*M* = 4.62, *SD* = 0.45) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความยืดหยุ่นในการทำงาน ใช้รูปแบบการปฏิบัติงานที่หลากหลาย เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งนวัตกรรมในสถานศึกษา (*M* = 4.65, *SD* = 0.51) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศความคิดสร้างสรรค์ สร้างพื้นที่ปลอดภัย ให้บุคลากรกล้าคิด กล้าพูด กล้าเสนอความคิดเห็นที่แปลกใหม่ในการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา (*M* = 4.56, *SD* = 0.57) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นครูจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ในภาพรวม และรายด้าน

ที่	รายการ	ขนาดสถานศึกษา							
		ขนาดเล็ก (N=12)		ขนาดกลาง (N=132)		ขนาดใหญ่ (N=66)		ขนาดใหญ่พิเศษ (N=75)	
		M	*SD*	*M*	*SD*	*M*	*SD*	*M*	*SD*
1	การมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง	4.77	0.42	4.43	0.43	4.63	0.41	4.47	0.44
2	การมีความคิดสร้างสรรค์	4.72	0.39	4.42	0.50	4.70	0.44	4.47	0.50
3	การ ใช้ นวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	4.75	0.45	4.50	0.45	4.69	0.45	4.54	0.45

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ที่	รายการ	ขนาดสถานศึกษา							
		ขนาดเล็ก (N=12)		ขนาดกลาง (N=132)		ขนาดใหญ่ (N=66)		ขนาดใหญ่พิเศษ (N=75)	
		M	*SD*	*M*	*SD*	*M*	*SD*	*M*	*SD*
4	การบริหารความเสี่ยง	4.75	0.45	4.39	0.50	4.63	0.46	4.45	0.50
5	การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม	4.75	0.45	4.54	0.44	4.69	0.45	4.63	0.42
	รวม	4.75	0.43	4.46	0.46	4.67	0.44	4.51	0.46

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน ในภาพรวม ครูในสถานศึกษาขนาดเล็กความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (*M* = 4.75, *SD* = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) การมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลงมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (*M* = 4.77, *SD* = 0.42) รองลงมา 2) การมีความคิดสร้างสรรค์ (*M* = 4.72, *SD* = 0.39) 3) การใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (*M* = 4.75, *SD* = 0.45) 4) การบริหารความเสี่ยง (*M* = 4.75, *SD* = 0.45) และ 5) การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม (*M* = 4.75, *SD* = 0.45) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาในภาพรวม และรายด้าน

ที่	รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1	การมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง	ระหว่างกลุ่ม	2.720	3	.907	4.870	.003
		ภายในกลุ่ม	52.316	281	.186		
		รวม	55.036	284			
2	การมีความคิดสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	4.126	3	1.375	5.819	.001
		ภายในกลุ่ม	66.419	281	.236		
		รวม	70.545	284			
3	การ ใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	2.089	3	.696	3.344	.020
		ภายในกลุ่ม	58.494	281	.208		
		รวม	60.582	284			
4	การบริหารความเสี่ยง	ระหว่างกลุ่ม	3.361	3	1.120	4.633	.004
		ภายในกลุ่ม	67.962	281	.242		
		รวม	71.323	284			
5	การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.253	3	.418	2.130	.097
		ภายในกลุ่ม	55.103	281	.196		
		รวม	56.356	284			
	ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2.538	3	.846	4.280	.006
		ภายในกลุ่ม	55.544	281	.198		
		รวม	58.083	284			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง การมีความคิดสร้างสรรค์ การใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

และการบริหารความเสี่ยง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่าง ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe และด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมไม่แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 4.10 ดังนี้

ตารางที่ 4.10 ค่าเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกรายด้าน ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ

ขนาดสถานศึกษา	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
การมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง				
ขนาดเล็ก	-	0.33965	0.14096	0.30480
ขนาดกลาง	-	-	-0.19868*	-0.03484
ขนาดใหญ่	-	-	-	0.16384
ขนาดใหญ่พิเศษ	-	-	-	-
การมีความคิดสร้างสรรค์				
ขนาดเล็ก	-	0.29798	0.01824	0.24925
ขนาดกลาง	-	-	-0.27974*	-0.04873
ขนาดใหญ่	-	-	-	0.23101*
ขนาดใหญ่พิเศษ	-	-	-	-
การใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร				
ขนาดเล็ก	-	0.24874	0.05597	0.20495
ขนาดกลาง	-	-	-0.19277*	-0.04378
ขนาดใหญ่	-	-	-	0.14898
ขนาดใหญ่พิเศษ	-	-	-	-
การบริหารความเสี่ยง				
ขนาดเล็ก	-	0.35101	0.11567	0.29054
ขนาดกลาง	-	-	-0.23534*	-0.06047
ขนาดใหญ่	-	-	-	0.17487
ขนาดใหญ่พิเศษ	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นของครู พบว่า โรงเรียนขนาดกลางแตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่ ด้านการมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร และด้านการบริหารความเสี่ยง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนขนาดอื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นครูจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ในภาพรวม และรายด้าน

ที่	รายการ	ประสบการณ์ในการทำงาน							
		ต่ำกว่า 5 ปี (N=86)		5-15 ปี (N=123)		16-25 ปี (N=65)		มากกว่า 25 ปี ขึ้นไป (N=11)	
		M	*SD*	*M*	*SD*	*M*	*SD*	*M*	*SD*
1	การมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง	4.42	0.44	4.59	0.43	4.47	0.43	4.37	0.40
2	การมีความคิดสร้างสรรค์	4.43	0.51	4.62	0.46	4.43	0.49	4.34	0.52
3	การใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	4.45	0.50	4.64	0.44	4.56	0.41	4.59	0.36
4	การบริหารความเสี่ยง	4.44	0.49	4.57	0.49	4.41	0.49	4.22	0.59
5	การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม	4.54	0.45	4.67	0.43	4.59	0.45	4.63	0.40
	รวม	4.46	0.47	4.62	0.43	4.49	0.43	4.43	0.43

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมองว่าในภาพรวมแตกต่างกัน โดยครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-15 ปี ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (*M* = 4.62, *SD* = 0.43) เป็นลำดับแรก ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) การมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-15 ปี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (*M* = 4.59, *SD* = 0.43) เป็นลำดับแรก 2) การมีความคิดสร้างสรรค์ ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-15 ปี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (*M* = 4.62, *SD* = 0.46) เป็นลำดับแรก 3) การ ใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-15 ปี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (*M* = 4.64, *SD* = 0.44) เป็นลำดับแรก 4) การบริหารความเสี่ยง ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-15 ปี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (*M* = 4.57, *SD* = 0.49) เป็นลำดับแรก และ 5) การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-15 ปี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (*M* = 4.67, *SD* = 0.43) เป็นลำดับแรก

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ในภาพรวมและรายด้าน

ที่	รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1	การมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง	ระหว่างกลุ่ม	1.664	3	0.555	2.919	.034
		ภายในกลุ่ม	53.373	281	0.190		
		รวม	55.036	284			
2	การมีความคิดสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	2.865	3	0.955	3.966	.009
		ภายในกลุ่ม	67.680	281	0.241		
		รวม	70.545	284			

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ที่	รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
3	การ ใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	1.842	3	0.614	2.938	.034
		ภายในกลุ่ม	58.740	281	0.209		
		รวม	60.582	284			
4	การบริหารความเสี่ยง	ระหว่างกลุ่ม	2.105	3	0.702	2.849	.038
		ภายในกลุ่ม	69.218	281	0.246		
		รวม	71.323	284			
5	การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.994	3	0.331	1.681	.171
		ภายในกลุ่ม	55.362	281	0.197		
		รวม	56.356	284			
	ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.631	3	0.544	2.707	.046
		ภายในกลุ่ม	56.452	281	0.201		
		รวม	58.083	284			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง การมีความคิดสร้างสรรค์ การใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการบริหารความเสี่ยง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่าง ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe และด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมไม่แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 4.13 ดังนี้

ตารางที่ 4.13 ค่าเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกรายด้าน ประสบการณ์ในการทำงาน

ประสบการณ์ในการทำงาน	ต่ำกว่า 5 ปี	5-15 ปี	16-25 ปี	มากกว่า 25 ปีขึ้นไป
การมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง				
ต่ำกว่า 5 ปี	-	-0.16385	-0.04863	0.04951
5-15 ปี	-	-	0.11522	0.21335
16-25 ปี	-	-	-	0.09814
มากกว่า 25 ปีขึ้นไป	-	-	-	-
การมีความคิดสร้างสรรค์				
ต่ำกว่า 5 ปี	-	-0.19268	0.00271	0.08756
5-15 ปี	-	-	0.19539	0.28024
16-25 ปี	-	-	-	0.08485
มากกว่า 25 ปีขึ้นไป	-	-	-	-
การใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร				
ต่ำกว่า 5 ปี	-	-0.19033*	-0.10417	-0.13354
5-15 ปี	-	-	0.08616	0.05679
16-25 ปี	-	-	-	-0.02937
มากกว่า 25 ปีขึ้นไป	-	-	-	-
การบริหารความเสี่ยง				
ต่ำกว่า 5 ปี	-	-0.12608	0.03035	0.21846
5-15 ปี	-	-	0.15643	0.34454
16-25 ปี	-	-	-	0.18811
มากกว่า 25 ปีขึ้นไป	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 5 ปี แตกต่างกับประสบการณ์ในการทำงาน 5-15 ปี ด้านการใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประสบการณ์ในการทำงานอื่นไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ครูผู้สอน

ครูผู้สอนได้เสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาว่าควรมีแนวทางการพัฒนาในแต่ละด้าน สรุปไว้ดังนี้

4.1.1 การมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง

ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของสภาพการศึกษา ยอมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน สามารถนำความรู้ ประสบการณ์ ทักษะต่าง ๆ มาพัฒนาวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่นำสู่การปฏิบัติได้จริง เน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 มีกลยุทธ์ในการดำเนินงานเพื่อส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้มีทิศทางเป้าหมายที่สอดคล้องตามนโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ มีแนวคิดหรือวิธีการใหม่ ๆ ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดความสำเร็จ รวมถึงการฝึกความสามารถในการสื่อสารวิสัยทัศน์ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจของครูและบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง

4.1.2 การมีความคิดสร้างสรรค์

ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเสนอทางเลือกต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหา มีความคิดนอกกรอบในการทำสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา มีทัศนคติเชิงบวกต่อการนำนวัตกรรมมาใช้ในสถานศึกษา ให้ความสำคัญในการส่งเสริม และสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

4.1.3 การใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าร่วมการจัดหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา และมีการสอนงานให้บุคลากรได้ร่วมกันนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนในการทำงาน ใช้ความรู้เกี่ยวกับการใช้

นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใหม่ ๆ นำมาใช้ในสถานศึกษา รวมทั้งศึกษาข้อมูลจากสถานศึกษาต้นแบบหรือหน่วยงานทางการศึกษาที่ประสบความสำเร็จในด้านการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สามารถนำมาปรับใช้ในสถานศึกษาได้

4.1.4 การบริหารความเสี่ยง

ผู้บริหารสถานศึกษาเพิ่มพูนความรู้ หรือมีการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม รวมถึงระเบียบ ข้อกฎหมายต่าง ๆ โดยยึดถือความถูกต้องเป็นหลัก เพื่อนำมาใช้ประกอบการคิด พิจารณาตัดสินใจ และศึกษาถึงความคุ้มค่าและประโยชน์ของผลที่เกิดขึ้นหลังการเสี่ยงและการตัดสินใจ ตลอดจนการนำความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมมาใช้ประกอบการตัดสินใจ เพื่อหาทางเลือกสำรองรองรับกับความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงการปฏิบัติงานให้เป็นระบบ และกำกับติดตามประเมินผลการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยให้การบริหารความเสี่ยงมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.1.5 การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม

ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำความรู้ใหม่ๆ เกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีนำมาใช้ในสถานศึกษา ซึ่งจะสามารถช่วยสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรมในสถานศึกษาได้ โดยการเรียนรู้นั้นสามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ จึงควรแสวงหาแนวคิดในการทำงาน แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน และสนับสนุนให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน รวมถึงมีการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีความเข้าใจบุคคลที่ต้องปฏิสัมพันธ์ด้วย อีกทั้งหมั่นสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากรด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กำลังใจ และสนับสนุนบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาได้เสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ว่าควรมีแนวทางการพัฒนาในแต่ละด้าน สรุปไว้ดังนี้

4.2.1 การมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง

ผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงออกถึงการกำหนดภาพในอนาคตขององค์กรมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ชัดเจน ทันสมัย ทันเหตุการณ์ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลทันต่อสภาพปัจจุบัน เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลง สามารถสื่อสารนโยบายมาสู่ระดับปฏิบัติ พร้อมทั้งวางแผน กำกับติดตามดูแลและมีการตรวจสอบปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา สามารถเชื่อมโยงกับเป้าหมาย ภารกิจของสถานศึกษาที่เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษาหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ได้

4.2.2 การมีความคิดสร้างสรรค์

ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการคิด ได้แสดงทรรศนะไม่ละเลยการแสดงออกทางความคิดของครู สนับสนุนกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดเชิงนวัตกรรม ให้เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต จัดอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะเกี่ยวกับการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อดึงเอาศักยภาพของครูมาร่วมในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา และเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเกิดขึ้น ตลอดจนเป็นผู้ที่คอยอำนวยความสะดวกในการทำงาน และปลูกฝังบรรทัดฐานการเป็นผู้มีทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงานร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษา ให้บุคลากรทุกคนเปิดรับความคิด ท้าทายสิ่งใหม่ ๆ แสวงหาโอกาสอย่างเหมาะสมที่จะนำแนวคิดต่าง ๆ มาปรับใช้กับการดำเนินงานเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรม

4.2.3 การใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักในการใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้เกิดขึ้นกับครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคน จัดทำแผนปฏิบัติการด้านการใช้เทคโนโลยีที่ชัดเจน ต่อเนื่อง สนับสนุนให้มีการใช้ สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ สนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมเทคโนโลยีในโรงเรียน ตลอดจนรู้จักการใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสาร และจัดให้มีการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะของผู้บริหารในการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ และนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการบริหาร สร้างช่องทางการสื่อสารที่ทำให้ทุกคนเข้าถึงได้อย่างสะดวก รวดเร็ว เชื่อถือได้และทันสมัย

4.2.4 การบริหารความเสี่ยง

ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงโดยมีการกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งภายใต้ขอบข่ายของงานตรวจสอบภายในของสถานศึกษา วางแผน วิเคราะห์ และระบุความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ร่วมกับครูและบุคลากรในสถานศึกษา ตลอดจนผู้บริหารวางแผนบริหารความเสี่ยงในการนำนวัตกรรมไปใช้ เพื่อรองรับสถานการณ์ต่าง ๆ นอกเหนือจากแผนการดำเนินงาน ควรบริหารจัดการโอกาสที่เกิดขึ้นให้มีความเสี่ยงน้อยที่สุดและผิดพลาดน้อยที่สุด ตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการบริหารความเสี่ยง ปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง ถูกกฎหมาย มีการกำกับ ตรวจสอบ ติดตามอย่างเป็นระบบ คำนึงถึงการบรรลุเป้าหมายเป็นสำคัญ

4.2.5 การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม

ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินงานอย่างมีเป้าหมาย ปรับทัศนคติเชิงบวก เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนมีทิศทางการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ สร้างสัมพันธภาพระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยประสานคนหลาย ๆ รุ่น ให้ทำงานร่วมกัน มีความสามัคคี ยึดหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ยอมรับฟังความคิดเห็น สร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน เช่น การส่งเสริมความเจริญก้าวหน้า การยกย่อง เชิดชูเกียรติ มีความเป็นกัลยาณมิตรพูดคุย เจรจา

เพื่อให้ครูทุกคนเกิดความเข้าใจตรงกัน ซึ่งจะทำให้เกิดผลเชิงบวกต่อบุคลากรทำให้เกิดการสร้างสรรค์นวัตกรรมจากการทำงานอย่างต่อเนื่อง และจะเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีในสถานศึกษา

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ให้ข้อมูลไว้ดังนี้

4.3 แนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ครูผู้สอนได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยกล่าวว่า

ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักถึงความสำคัญของสภาพการศึกษาและทิศทางการศึกษาในยุคปัจจุบัน ซึ่งอาจไม่ใช่เพียงแค่ในระดับสถานศึกษาเท่านั้น แต่ควรเปิดมุมมองวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาในระดับประเทศหรือในระดับโลก ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีคุณสมบัติในการเป็นผู้ที่มีความรู้ มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอและต่อเนื่องเพื่อนำพาสถานศึกษาให้อยู่รอดได้ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงนี้ รวมถึงสามารถที่จะนำประสบการณ์ องค์ความรู้และทักษะต่าง ๆ ของตนเองมาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษา พัฒนาวิสัยทัศน์ให้ก้าวทันกับโลกปัจจุบันที่มีความสลับซับซ้อน มีการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวตลอดเวลา นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องนำพาสถานศึกษาให้สามารถขับเคลื่อนตามนโยบายต่าง ๆ หรือยุทธศาสตร์ชาติที่นำสู่การปฏิบัติได้จริง เพื่อที่สถานศึกษาจะได้ดำเนินการจัดการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมาย พัฒนา ส่งเสริมผู้เรียนให้ใช้ปัญญาในด้านที่ตนเองถนัดเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ และเกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (ครูผู้สอนคนที่ 1 ครูผู้สอนคนที่ 4 และครูผู้สอนคนที่ 5)

นอกจากนี้ ครูผู้สอนยังกล่าวถึงแนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาด้วยการมีกลยุทธ์ในการดำเนินงาน เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้มีทิศทางเป้าหมายที่สอดคล้องตามนโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ มีแนวคิดหรือวิธีการใหม่ ๆ ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดความสำเร็จ โดยระบุว่า

ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีกลยุทธ์ในการดำเนินงาน มีความสามารถที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษาให้เป็นไปในทิศทางเป้าหมายที่สอดคล้องตามนโยบายของการศึกษา และยุทธศาสตร์ชาติ สามารถวางแผนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม มีแนวคิดหรือวิธีการในการบริหารที่แตกต่างไปจากการบริหารในรูปแบบเดิม ๆ มีชั้นเชิงในการบริหารสถานศึกษาและมีความว่องไวในการปรับตัวให้ทันต่อภาวการณ์ที่เกิดขึ้นจนนำพาสถานศึกษาไปสู่องค์กรแห่งความสำเร็จได้ (ครูผู้สอนคนที่ 2)

รวมทั้งครูผู้สอนอีกท่านหนึ่งได้เสริมแนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์ เพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาด้วยการฝึกความสามารถในการสื่อสารวิสัยทัศน์ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจของครูและบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ไว้ว่า

ผู้บริหารสถานศึกษาควรฝึกความสามารถในการสื่อสารวิสัยทัศน์โดยเลือกใช้รูปแบบและระดับของการสื่อสารให้เหมาะสมต่อสถานการณ์ เพื่อลดปัญหาความผิดพลาดจากการสื่อสาร อันจะนำมาสู่ความล้มเหลวของการบริหารสถานศึกษาได้ อีกทั้งเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ และความเชื่อมั่นให้กับบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้สึกที่พึงพอใจและเต็มใจที่จะทำงานให้สำเร็จตามที่ได้รับมอบหมายไว้ อีกทั้งการที่ผู้บริหารสถานศึกษา มีความสามารถในการสื่อสารวิสัยทัศน์ให้เกิดความเข้าใจขึ้นได้นั้นจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ทำให้เกิดความร่วมมืออย่างแข็งขันขึ้นในการดำเนินงานต่าง ๆ ให้เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสบผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์ที่วางไว้ (ครูผู้สอนคนที่ 3)

4.4 แนวทางการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ครูผู้สอนได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยกล่าวว่า

ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ ความสามารถทางสติปัญญา มีความสามารถในการคิดยืดหยุ่น เพื่อปรับเปลี่ยนสถานการณ์ปัญหาและสร้างทางเลือกใหม่ให้เกิดขึ้น ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความสามารถในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ มีความเป็นนักคิดนักริเริ่มสร้างสรรค์ เชื่อมั่นในสัญชาตญาณตนเอง สามารถที่จะคิดนอกกรอบและสร้างสรรค์นวัตกรรมสิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาได้ โดยการนำความรู้และประสบการณ์ที่ผ่านมา มาปรับประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาและขับเคลื่อนนวัตกรรมสู่เป้าหมาย (ครูผู้สอนคนที่ 1 และครูผู้สอนคนที่ 2)

ครูผู้สอนยังได้ให้แนวทางการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยกล่าวว่า ผู้บริหารควรมีความฉลาดทางอารมณ์ โดยมีทัศนคติเชิงบวกต่อการนำนวัตกรรมมาใช้ในสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ เปิดใจกว้างยอมรับนวัตกรรมใหม่ ๆ เสมอ มองโลกในแง่ดี มองว่าทุกสิ่งทุกอย่างล้วนมีสิ่งที่ดีซ่อนอยู่ในนั้น มีทัศนคติที่ดีในการนำนวัตกรรมมาใช้ มีความเชื่อมั่นและมีแรงจูงใจว่านวัตกรรมมีความสำคัญ และสถานศึกษาสามารถที่จะนำนวัตกรรมหรือสิ่งใหม่มาใช้กับการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาเกิดเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมขึ้นได้ (ครูผู้สอนคนที่ 4)

นอกจากนี้ยังมีครูกล่าวถึงการให้ความสำคัญในการส่งเสริม และสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ ให้แก่ผู้เรียน ไว้ว่า

การพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีความเข้าใจและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรม ซึ่งการพัฒนาคุณภาพของครูควบคู่กับการพัฒนาสร้างสรรค์นวัตกรรมนั้นจะเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน และยังเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีองค์ความรู้ ทักษะ กระบวนการคิดก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 การส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาของผู้บริหารจึงจำเป็นที่ต้องสร้างแรงจูงใจให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเกิดความมุ่งมั่นปรารถนาในการสร้างนวัตกรรม จนสามารถสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้สำเร็จและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ครูผู้สอนคนที่ 3 และครูผู้สอนคนที่ 5)

4.5 แนวทางการพัฒนาการใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ครูผู้สอนได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยกล่าวว่า

หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างการใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหาร เพื่อปรับทัศนคติให้ผู้บริหารได้มีทัศนคติต่อการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาใช้ และพัฒนาคุณภาพการบริหาร การจัดการเรียนรู้ของบุคลากรในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้จะทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาเกิดความเชื่อมั่นในการนำเอาองค์ความรู้ไปปรับประยุกต์ใช้ในการให้คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลือ ตลอดจนการติดตามเพื่อปรับปรุงแก้ไขสอนงานให้บุคลากรได้ร่วมกันนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือที่จะช่วยในการสนับสนุนการทำงาน และการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน (ครูผู้สอนคนที่ 2 และครูผู้สอนคนที่ 4)

ครูผู้สอนได้กล่าวเสริมว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใหม่ ๆ นำมาใช้ในสถานศึกษา โดยกล่าวว่า

ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้ความรู้ ประสบการณ์ รวมทั้งควรศึกษาหาความรู้ในเรื่องของเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อนำมาใช้ในสถานศึกษา โดยการนำองค์ความรู้ดังกล่าวมาใช้ในการถ่ายทอดความรู้ แนะนำแนวทางให้บุคลากรเห็นถึงความสำคัญของการนำนวัตกรรม

หรือเทคโนโลยีมาใช้ จนสามารถใช้งานได้อย่างดี และเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (ครูผู้สอนคนที่ 1)

นอกจากนี้ครูผู้สอนยังให้ความเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาข้อมูลจากสถานศึกษาต้นแบบหรือหน่วยงานทางการศึกษาที่ประสบความสำเร็จในด้านการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สามารถนำมาปรับใช้ในสถานศึกษา โดยระบุว่า

ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาตัวแบบหรือต้นแบบทางการศึกษาที่ประสบความสำเร็จ เช่น ประเทศ หน่วยงาน หรือบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน หรือจากการที่ได้มีการนำนวัตกรรมเข้ามาใช้ในการบริหารงาน ซึ่งการเดินตามแนวทางของประเทศ หน่วยงานหรือบุคคลที่มีความก้าวหน้าย่อมส่งผลให้ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น ส่งผลไปยังผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และบุคลากรในสถานศึกษาเกิดความเชื่อมั่นในตัวผู้บริหารไปด้วย (ครูผู้สอนคนที่ 3 และครูผู้สอนคนที่ 5)

4.6 แนวทางการพัฒนาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ครูผู้สอนได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยกล่าวว่า

ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการศึกษาหาความรู้ในเรื่องของการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ รวมถึงการศึกษาถึงผลลัพธ์ของการเสี่ยงหรือการตัดสินใจนั้น มีความคุ้มค่าหรือไม่ อย่างไร แต่ผู้บริหารก็ไม่ควรกังวลกับผลที่ยังไม่เกิดขึ้นหรือกังวลกับสถานการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้นมากจนเกินไป ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีเป้าหมายที่แน่วแน่ ชัดเจน และตั้งอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องมีความเด็ดขาดในการกล้าตัดสินใจ ซึ่งทั้งนี้ควรมีมาพร้อมกับการประนีประนอมในเชิงประชาธิปไตยเสมอ ยึดถือระเบียบแบบแผน ข้อบังคับ กฎกติกา หรือข้อกฎหมายเป็นหลัก หากสิ่งใดเป็นสิ่งที่ปฏิบัติหรือดำเนินงานได้อย่างถูกต้องแล้ว การบริหารงานย่อมสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ถึงแม้อาจจะต้องพบเจอกับอุปสรรค ในระหว่างกระบวนการทำงานบ้างก็ตาม (ครูผู้สอนคนที่ 2 ครูผู้สอนคนที่ 3 ครูผู้สอนคนที่ 4 และครูผู้สอนคนที่ 5)

ทั้งนี้มีครูผู้สอนได้กล่าวเสริมในเรื่องการนำความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมมาใช้ประกอบการตัดสินใจ หาทางเลือกสำรองเพื่อรองรับกับความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้น

ผู้บริหารสถานศึกษาควรเรียนรู้จากประสบการณ์เดิมของตนเอง ผสานกับประสบการณ์ใหม่ รวมถึงการพัฒนาตนเองจากการศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นเพื่อนำความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา พัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่กล้าลองทำในสิ่ง

ที่แตกต่างไปจากเดิมในรูปแบบใหม่ ๆ ซึ่งมีความแตกต่างจากที่ได้เคยทำมาก่อนนี้ ตลอดจนผู้บริหารต้องสามารถวางแผนบริหารความเสี่ยง แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจนสามารถวางมาตรการรองรับในกรณีที่เกิดสถานการณ์นอกเหนือจากแผนการดำเนินงานที่วางไว้ในตอนแรกได้ อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาต้องสามารถที่จะวิเคราะห์ ตรวจสอบ และประเมินความเสี่ยง หรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับสถานศึกษาได้อยู่เสมอ (ครูผู้สอนคนที่ 1)

ครูผู้สอนยังได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้เป็นระบบ รวมถึงการกำกับติดตาม ประเมินผลการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยให้การบริหารความเสี่ยงมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งอาจใช้โมเดลต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสมกับสถานศึกษาตนเองเข้ามาช่วยในการปฏิบัติงาน รวมไปถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการบริหารความเสี่ยง โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษานำความเสี่ยงที่เกิดจากการสร้างสรรค์นวัตกรรมของแต่ละสถานศึกษามาร่วมกันอภิปรายคิดวิเคราะห์ และร่วมกันหาแนวทางในการจัดการความเสี่ยง โดยมีพี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำซึ่งจะส่งผลทำให้การบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ครูผู้สอนคนที่ 2 และครูผู้สอนคนที่ 3)

4.7 แนวทางการพัฒนาการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ครูผู้สอนได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยกล่าวว่า

ผู้บริหารสถานศึกษาสามาถนำความรู้ ประสบการณ์ รวมทั้งการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องของเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาปรับประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา สามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ดังกล่าวมาใช้ในการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรมในสถานศึกษา สร้างพื้นที่ที่ปลอดภัยและส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการสร้างนวัตกรรมหรือการนำเทคโนโลยีมาใช้ จนสามารถใช้งานได้อย่างคล่องแคล่วเป็นอย่างดี (ครูผู้สอนคนที่ 4 และครูผู้สอนคนที่ 5)

ทั้งนี้ครูผู้สอนได้กล่าวว่า การเรียนรู้นั้นสามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรแสวงหาแนวคิดในการทำงาน แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน และสนับสนุนให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน

ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักได้ว่า ทุกคนสามารถที่จะเกิดการเรียนรู้และแสวงหาความรู้ได้ทุกที่ ทุกช่วงเวลา และทุกสถานการณ์ โดยต้องทำให้ผู้บริหารเห็นถึงประโยชน์จากการนำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน เกิดเป็นความชอบ ความสนใจ เกิดการเรียนรู้ และเกิดเป็นความถนัดจนสามารถนำความรู้มาสร้างนวัตกรรมเพื่อใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้ ตลอดจนรู้จักการแสวงหาแนวคิดในการทำงาน เกิดการสนับสนุนบุคลากรให้มีความมุ่งมั่นที่จะแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ สามารถที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้การสร้างนวัตกรรมทั้งจากทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานได้ (ครูผู้สอนคนที่ 2)

ครูผู้สอนได้ให้แนวทางเพิ่มเติมว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีความเข้าใจบุคคลที่ต้องปฏิสัมพันธ์ด้วย เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรมในสถานศึกษา

แนวทางการพัฒนาการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รู้จักตนเอง และรู้จักใส่ใจผู้อื่น ฝึกการสังเกตบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัยและพฤติกรรมผู้อื่น ตลอดจนต้องเกิดการเรียนรู้ มีความเข้าใจบุคคลที่ต้องปฏิสัมพันธ์ด้วย ฝึกการให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนางานพัฒนาตนเองให้มากขึ้น ตัดสินใจในการทำงานโดยใช้ข้อมูลประกอบอย่างมีเหตุและผล และควรฝึกทักษะการพูดและการเป็นผู้ฟังที่ดีด้วย เป็นต้น (ครูผู้สอนคนที่ 1)

นอกจากนี้ครูผู้สอนกล่าวเสริมเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่จะพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งความสุข โดยการสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากรได้ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การให้กำลังใจและสนับสนุนบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ

ผู้บริหารสถานศึกษาเรียนรู้ที่จะเข้าใจความรู้สึกของบุคลากร การปรับความคิดของตนเองให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นครูคนหนึ่งในสถานศึกษาเช่นเดียวกับบุคลากรอื่น ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องหมั่นสร้างและพัฒนาให้สถานศึกษาตนเองเป็นองค์กรแห่งความสุข มีบรรยากาศที่เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ซึ่งหากบุคลากรเกิดความสุข ไม่ว่าอยู่ที่ใดบุคลากรก็จะทำงานอย่างเต็มที่และทำงานอย่างมีความสุข แต่หากเมื่อใดบุคลากรไม่มีความสุข แม้บริบทของ

สถานศึกษานั้นจะสนับสนุน หรือเอื้อประโยชน์ในการปฏิบัติงานอย่างไรบุคลากรก็ไม่มีความสุขและไม่อาจทำงานได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้ผู้บริหารควรสนับสนุนและเปิดโอกาส เปิดพื้นที่ให้บุคลากรในสถานศึกษาได้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีเสรีภาพทางความคิด และควรให้กำลังใจหรือให้รางวัลเพื่อสนับสนุนบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ (ครูผู้สอนคนที่ 3 และครูผู้สอนคนที่ 5)

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ให้ข้อมูลไว้ดังนี้

4.8 แนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง โดยกล่าวว่า

ผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงออกถึงการกำหนดภาพในอนาคตขององค์กรมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ มีความชัดเจน ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ สามารถปฏิบัติได้จริง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลทันต่อสภาพปัจจุบัน เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลง ปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ขององค์การอย่างเป็นระบบ สามารถที่จะกำหนดวิสัยทัศน์ให้เข้าใจได้ง่าย เพื่อให้บุคลากรทุกคนได้เข้าใจเป็นทิศทางในการทำงานเพื่อนำไปสู่เป้าหมายในแนวทางเดียวกัน (ผู้บริหารคนที่ 1 ผู้บริหารคนที่ 2 และผู้บริหารคนที่ 4)

ควรเป็นผู้บริหารที่สามารถสื่อสารนโยบายมาสู่ระดับปฏิบัติ พร้อมทั้งสั่งการ กำหนดแนวทาง วางแผน กำกับ ติดตามดูแลและมีการตรวจสอบปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานให้มีความทันสมัย สามารถเชื่อมโยงกับเป้าหมาย ภารกิจ ของสถานศึกษาที่เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษาหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ พร้อมทั้งผู้บริหารต้องสามารถสื่อสารกับชุมชน เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์มุมมองและแนวทางของสถานศึกษาได้ (ผู้บริหารคนที่ 2 และผู้บริหารคนที่ 3)

4.9 แนวทางการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยกล่าวว่า

ผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการดำเนินงานของสถานศึกษา จึงควรเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการคิด ได้แสดงทรรศนะต่อปัญหา เพื่อร่วมกันแก้ในที่ประชุม และผู้บริหารสถานศึกษา มีหน้าที่สนับสนุนความคิด รับฟังความคิดเห็น ไม่ละเลยการแสดงออกทางความคิด

ของครู สนับสนุนกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดเชิงนวัตกรรม ให้เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต จัดอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะเกี่ยวกับการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อดึงเอาศักยภาพของครูมาร่วมในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา และเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเกิดขึ้น ตลอดจนเป็นผู้ที่คอยอำนวยความสะดวกในการทำงาน (ผู้บริหารคนที่ 2 ผู้บริหารคนที่ 3 และผู้บริหารคนที่ 4)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน และปลูกฝังบรรทัดฐานหรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเป็นผู้มีทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงานร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษา ให้บุคลากรทุกคนเปิดรับความคิด ท้าทายสิ่งใหม่ ๆ แสวงหาโอกาสอย่างเหมาะสมที่จะนำแนวคิดต่าง ๆ มาปรับใช้กับการดำเนินงานเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรม ซึ่งจะช่วยในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ผู้บริหารคนที่ 1 และครูผู้สอนคนที่ 4)

4.10 แนวทางการพัฒนาการใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา

จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยกล่าวว่า

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างความตระหนักในการใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้เกิดขึ้นกับครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคน ควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการใช้เทคโนโลยีที่ชัดเจน ต่อเนื่อง สนับสนุนให้มีการใช้ สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ นำองค์ความรู้ที่มีอยู่ในแต่ละบุคคลมาประยุกต์ในการบริหารจัดการการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้เทคโนโลยีอย่างคุ้มค่า สนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมเทคโนโลยีในโรงเรียน เพื่อให้เหมาะกับการปฏิบัติงานในยุคปัจจุบัน ตลอดจนรู้จักการใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสาร (ผู้บริหารคนที่ 1 ผู้บริหารคนที่ 3 และผู้บริหารคนที่ 4)

ทั้งนี้ผู้บริหารได้กล่าวเพิ่มเติมว่า *ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดอบรมครูผู้สอนให้มีการใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยี มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ สร้างการเรียนรู้ให้บุคลากรเกิดการเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนที่ทันสมัย จัดให้มีการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะของผู้บริหารในการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ และนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการบริหาร สนับสนุนการเรียนการสอนแบบออนไลน์ สร้างช่องทางการสื่อสารที่ทำให้ทุกคนเข้าถึงได้อย่างสะดวก*

รวดเร็ว เชื่อถือได้และทันสมัย ติดตามแนวโน้มทางเทคโนโลยี และปรับปรุงกลยุทธ์เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง (ผู้บริหารคนที่ 1 ผู้บริหารคนที่ 2)

นอกจากนี้ผู้บริหารกล่าวเสริมเกี่ยวกับ *การจัดระบบงานต่าง ๆ วางระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้สามารถพร้อมใช้งาน สร้างนวัตกรรมผ่านเครือข่ายออนไลน์ในการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ และนำนวัตกรรม เทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยอาจมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนหรือเครือข่ายภายนอกได้รับทราบถึงการดำเนินงานของสถานศึกษา (ผู้บริหารคนที่ 3)*

4.11 แนวทางการพัฒนาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา

จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารความเสี่ยง โดยกล่าวว่า

ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงโดยมีการกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งภายใต้ขอบข่ายของงานตรวจสอบภายในของสถานศึกษา โดยผู้บริหารมีการวางแผน วิเคราะห์ และระบุความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ร่วมกับครูและบุคลากรในสถานศึกษา ตลอดจนผู้บริหารวางแผนบริหารความเสี่ยงในการนำนวัตกรรมไปใช้ เพื่อรองรับสถานการณ์ต่าง ๆ นอกเหนือจากแผนการดำเนินงานควรบริหารจัดการโอกาสที่เกิดขึ้นให้มีความเสี่ยงน้อยที่สุดและผิดพลาดน้อยที่สุด (ผู้บริหารคนที่ 2 และผู้บริหารคนที่ 3)

ทั้งนี้ ผู้บริหารยังได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ผู้บริหารควรมีความรอบรู้โดยหมั่นศึกษาทำความเข้าใจถึงประเภท ลักษณะและวิธีการจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมในสถานศึกษา สร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการบริหารความเสี่ยง จัดการฝึกอบรมทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดเก็บข้อมูล วิเคราะห์ ตรวจสอบ และสื่อสารเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง นอกจากนี้ควรศึกษาการทำงานอย่างเป็นระบบและชี้แนะผู้อื่นได้โดยนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง มีจริยธรรมในการบริหารจัดการ ปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง ถูกกฎหมาย มีการกำกับ ตรวจสอบ ติดตามอย่างเป็นระบบ คำนึงถึงการบรรลุเป้าหมายเป็นสำคัญ มีการระบุความเสี่ยงและวิเคราะห์ความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่เสมอ (ผู้บริหารคนที่ 1 และผู้บริหารคนที่ 4)

4.12 แนวทางการพัฒนาการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม โดยกล่าวว่า

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินงานอย่างมีเป้าหมาย ปรับทัศนคติเชิงบวก เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนมีทิศทางการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ เกิดการสร้างสัมพันธภาพระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยประสานคนหลาย ๆ รุ่น ให้ทำงานร่วมกันอย่างลงตัว มีความสามัคคี ยึดหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน มีการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน เช่น การส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ในอาชีพ มีการยกย่อง เชิดชูเกียรติ ประกาศเกียรติคุณ มีความเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน ให้เกียรติผู้ร่วมงานทุกคนอย่างเท่าเทียม มีการพูดคุย เจรจาเพื่อให้ครูทุกคนเกิดความเข้าใจตรงกัน ซึ่งจะทำให้เกิดผลเชิงบวกต่อบุคลากรทำให้เกิดการสร้างสรรค์นวัตกรรมจากการทำงานอย่างต่อเนื่อง และจะเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีในสถานศึกษา เพื่อที่จะพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นที่ยอมรับมากยิ่งขึ้น (ผู้บริหารคนที่ 1 ผู้บริหารคนที่ 2 ผู้บริหารคนที่ 3 และผู้บริหารคนที่ 4)

นอกจากนี้ผู้บริหารยังกล่าวถึง *การสร้างโปรแกรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยการพัฒนาความรู้และทักษะเชิงนวัตกรรม และความสามารถในการแก้ปัญหา ส่งเสริมแบ่งปันแนวคิด และความคิดที่สร้างสรรค์จากทุกฝ่ายโดยการสนับสนุนจากผู้บริหารในโรงเรียน (ผู้บริหารคนที่ 3)*

มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช

บทที่ 5
สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

1.1.3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 32 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 1,069 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2566 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan (1970 อ้างถึงใน รพีวรรณ์ พิมพ์จันทร์, 2557) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 285 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตามขนาดของสถานศึกษาเทียบสัดส่วนตามประชากร และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

1.2.3 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูผู้สอนจำนวน 5 คน และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน เลือกตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive random sampling) มีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลโดยเป็นครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จากสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ สถานศึกษาละ 1 คน และจากสถานศึกษา

ขนาดใหญ่พิเศษ 2 คน จากนั้นคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษา จากคุณวุฒิทางการศึกษาในด้านการบริหารการศึกษาตามขนาดของสถานศึกษา สถานศึกษาละ 1 คน

1.2.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ลักษณะ ได้แก่ แบบสอบถามมาตรประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ 0.50 ขึ้นไป ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability) เท่ากับ .97 ซึ่งผ่านเกณฑ์ .70 ขึ้นไป และแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ซึ่งผ่านการหาคุณภาพด้านความถูกต้อง ความครอบคลุมด้านเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษา

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการส่งหนังสือราชการขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัยพร้อม QR Code และลิงค์ Google Forms ของแบบสอบถามในลักษณะออนไลน์ไปยังสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำนวน 285 ฉบับ จากแบบสอบถามทั้งสิ้น 285 ฉบับ ได้รับข้อมูลการตอบแบบสอบถามออนไลน์ คิดเป็นร้อยละ 100

1.3.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนด โดยขออนุญาตครูผู้สอนในการบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์ด้วยแถบบันทึกเสียง เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลภายหลัง ตามวัน เวลา และสถานที่ที่สะดวกและเหมาะสม

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.4.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2) ข้อมูลเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.4.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากนั้นสรุปและนำข้อมูลมาเรียบเรียงเพื่อนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

1.5 ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 253 คน คิดเป็นร้อยละ 88.77 อายุ 31 – 40 ปี จำนวน 99 คน คิด

เป็นร้อยละ 34.74 วุฒิการศึกษาอยู่ในระดับ ปริญญาตรี จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 57.19 มีประสบการณ์การทำงาน 5 – 15 ปี จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 43.16 และปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 46.31 ซึ่งผลการวิจัยสามารถ สรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1.5.1 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม รองลงมา ได้แก่ การใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การมีความคิดสร้างสรรค์ การมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง และการบริหารความเสี่ยง ตามลำดับ ซึ่งเมื่อพิจารณารายละเอียดรายข้อของแต่ละด้าน ดังนี้

1) การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีความยืดหยุ่นในการทำงาน ใช้รูปแบบการปฏิบัติงานที่หลากหลาย เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งนวัตกรรมในสถานศึกษา สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในกลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศความคิดสร้างสรรค์ สร้างพื้นที่ปลอดภัย ให้บุคลากรกล้าคิด กล้าพูด กล้าเสนอความคิดเห็นที่แปลกใหม่ในการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

2) การใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถถ่ายทอดความรู้ แนะนำแนวทางการปฏิบัติงานรูปแบบใหม่ โดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารให้แก่บุคลากร สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในกลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา มีการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหารงานประจำได้อย่างรวดเร็ว

3) การมีความคิดสร้างสรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นส่งเสริม และสนับสนุนให้บุคลากรเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในกลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดอย่างรวดเร็วในการบูรณาการความคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่มีคุณค่าต่อสถานศึกษา

4) การมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษาที่เป็นจริงมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในกลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหาร

สถานศึกษามีความสามารถในการสื่อสารวิสัยทัศน์ได้อย่างชัดเจน เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจของครูและบุคลากรเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง และผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

5) การบริหารความเสี่ยง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผน วิเคราะห์และระบุความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษา สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในกลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษากำกับติดตาม ประเมินผลการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ

1.5.2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ดังนี้

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ที่ขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.5.3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ดังนี้

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 5 ปี แตกต่างกับประสบการณ์ในการทำงาน 5-15 ปี ด้านการใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.5.4 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน มีแนวทาง ดังนี้

1) การมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของสภาพการศึกษา ยอมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน สามารถนำความรู้

ประสบการณ์ ทักษะต่าง ๆ มาพัฒนาวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่นำสู่การปฏิบัติได้จริง เน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 มีกลยุทธ์ในการดำเนินงานเพื่อส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้มีทิศทางเป้าหมายที่สอดคล้องตามนโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ มีแนวคิดหรือวิธีการใหม่ ๆ ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดความสำเร็จ รวมถึงการฝึกความสามารถในการสื่อสารวิสัยทัศน์ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจของครูและบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง

2) การมีความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเสนอทางเลือกต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหา มีความคิดนอกกรอบในการทำสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา มีทัศนคติเชิงบวกต่อการนำนวัตกรรมมาใช้ในสถานศึกษา ให้ความสำคัญในการส่งเสริม และสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ ให้แก่ผู้เรียน

3) การใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าร่วมการจัดหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา และมีการสอนงานให้บุคลากรได้ร่วมกันนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนในการทำงาน ใช้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ใหม่ ๆ นำมาใช้ในสถานศึกษา รวมทั้งศึกษาข้อมูลจากสถานศึกษาต้นแบบหรือหน่วยงานทางการศึกษาที่ประสบความสำเร็จในด้านการพัฒนาการใช้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สามารถนำมาปรับใช้ในสถานศึกษาได้

4) การบริหารความเสี่ยง ผู้บริหารสถานศึกษาเพิ่มพูนความรู้ หรือมีการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม รวมถึงระเบียบ ข้อกฎหมายต่าง ๆ โดยยึดถือความถูกต้องเป็นหลัก เพื่อนำมาใช้ประกอบการคิด พิจารณา ตัดสินใจ และศึกษาถึงความคุ้มค่าและประโยชน์ของผลที่เกิดขึ้นหลังการเสี่ยงและการตัดสินใจ ตลอดจนการนำความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมมาใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อหาทางเลือกสำรองรองรับกับความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงการปฏิบัติงานให้เป็นระบบและกำกับติดตาม ประเมินผลการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยให้การบริหารความเสี่ยงมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5) การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีนำมาใช้ในสถานศึกษา ซึ่งจะสามารถช่วยสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรมในสถานศึกษาได้ โดยการเรียนรู้นั้นสามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ จึงควรแสวงหาแนวคิดในการทำงาน แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน และสนับสนุนให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน รวมถึงมีการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีความเข้าใจบุคคลที่ต้องปฏิสัมพันธ์ด้วย อีกทั้งหมั่นสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากรด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กำลังใจ และสนับสนุนบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ

1.5.5 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา มีแนวทาง ดังนี้

1) การมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงออกถึงการกำหนดภาพในอนาคตขององค์กร มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ชัดเจน ทันสมัย ทันเหตุการณ์ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลทันต่อสภาพปัจจุบัน เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลง สามารถสื่อสารนโยบายมาสู่ระดับปฏิบัติ พร้อมทั้งวางแผน กำกับ ติดตามดูแลและมีการตรวจสอบปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา สามารถเชื่อมโยงกับเป้าหมาย ภารกิจของสถานศึกษาที่เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษาหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ได้

2) การมีความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการคิด ได้แสดงทรรศนะ ไม่ละเลยการแสดงออกทางความคิดของครู สนับสนุนกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดเชิงนวัตกรรม ให้เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต จัดอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะเกี่ยวกับการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อดึงเอาศักยภาพของครูมาร่วมในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา และเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเกิดขึ้น ตลอดจนเป็นผู้ที่คอยอำนวยความสะดวกในการทำงานและปลูกฝังบรรทัดฐานการเป็นผู้มีทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงานร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษา ให้บุคลากรทุกคนเปิดรับความคิด ท้าทายสิ่งใหม่ ๆ แสวงหาโอกาสอย่างเหมาะสมที่จะนำแนวคิดต่าง ๆ มาปรับใช้กับการดำเนินงานเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรม

3) การใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักในการใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้เกิดขึ้นกับครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคน จัดทำแผนปฏิบัติการด้านการใช้เทคโนโลยีที่ชัดเจนต่อเนื่อง สนับสนุนให้มีการใช้ สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ สนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมเทคโนโลยีในโรงเรียน ตลอดจนรู้จักการใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสาร และจัดให้มีการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะของผู้บริหารในการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ และนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการบริหาร สร้างช่องทางการสื่อสารที่ทำให้ทุกคนเข้าถึงได้อย่างสะดวก รวดเร็ว เชื่อถือได้และทันสมัย

4) การบริหารความเสี่ยง ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงโดยมีการกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งภายใต้ขอบข่ายของงานตรวจสอบภายในของสถานศึกษา วางแผนวิเคราะห์ และระบุความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ร่วมกับครูและบุคลากรในสถานศึกษา ตลอดจนผู้บริหารวางแผนบริหารความเสี่ยงในการนำนวัตกรรมไปใช้ เพื่อรองรับสถานการณ์ต่าง ๆ นอกเหนือจากแผนการดำเนินงาน ควรบริหารจัดการโอกาสที่เกิดขึ้นให้มีความเสี่ยงน้อยที่สุดและผิดพลาดน้อยที่สุด

ตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการบริหารความเสี่ยง ปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง ถูกกฎหมาย มีการกำกับตรวจสอบ ติดตามอย่างเป็นระบบ คำนึงถึงการบรรลุเป้าหมายเป็นสำคัญ

5) การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินงานอย่างมีเป้าหมาย ปรับทัศนคติเชิงบวกเพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนมีทิศทางการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ สร้างสัมพันธภาพระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยประสานคนหลายๆ รุ่น ให้ทำงานร่วมกัน มีความสามัคคี ยึดหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ยอมรับฟังความคิดเห็น สร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน เช่น การส่งเสริมความเจริญก้าวหน้า การยกย่อง เชิดชูเกียรติ มีความเป็นกัลยาณมิตรพูดคุย เจรจาเพื่อให้ครูทุกคนเกิดความเข้าใจตรงกัน ซึ่งจะทำให้เกิดผลเชิงบวกต่อบุคลากรทำให้เกิดการสร้างสรรค์นวัตกรรมจากการทำงานอย่างต่อเนื่อง และจะเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีในสถานศึกษา

2. อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

2.1 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 1 มีวิสัยทัศน์เป็นองค์กรแห่งเทคโนโลยีดิจิทัลสร้างสมรรถนะการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ ตามวิถีอนาคต กำหนดพันธกิจที่ยกระดับการศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล นวัตกรรมและวิจัยเป็นฐาน สู่วิถีอนาคต (Next Normal) พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะด้านภาษาและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีเป้าประสงค์มุ่งให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีสมรรถนะและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลนวัตกรรมและวิจัย ตลอดจนให้ความสำคัญในการสร้างนวัตกรรมการบริหาร เพื่อพัฒนาผู้เรียน รวมถึงมีกลยุทธ์ที่ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1, 2566) รวมถึงมุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่เป้าหมาย และจัดให้มีโครงการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจากแนวคิดที่ได้จากการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษานั้น จะเกิดขึ้นจากการค้นพบประเด็นความท้าทายในเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการบริหาร เช่น การสร้างและพัฒนานวัตกรรมการ

บริหารจัดการของสถานศึกษา เพื่อขับเคลื่อนคุณภาพของผู้เรียน อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนทุกระดับและทุกกลุ่ม ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักถึงความสำคัญของสภาพการศึกษาและทิศทางการศึกษาในยุคปัจจุบัน เป็นผู้ที่มีความรู้ มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอและต่อเนื่องเพื่อนำพาสถานศึกษาให้อยู่รอดได้ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงนี้ รวมถึงสามารถที่จะนำพาสถานศึกษาให้สามารถขับเคลื่อนตามนโยบายต่าง ๆ หรือยุทธศาสตร์ชาติที่นำสู่การปฏิบัติได้จริง เพื่อที่สถานศึกษาจะได้ดำเนินการจัดการศึกษาสร้างนวัตกรรมให้บรรลุจุดมุ่งหมาย พัฒนา ส่งเสริมผู้เรียนให้ใช้ปัญญาในด้านที่ตนเองถนัดเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ และเกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับคำกล่าวของชูชาติ พ่วงสมจิตร์ (2564) กล่าวถึง นวัตกรรมเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการพัฒนามนุษย์ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารทางการศึกษา เป็นเครื่องมือในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและ เพิ่มโอกาสทางการเรียนรู้ ดังนั้น ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจะส่งผลให้สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาและมีมาตรฐานในการจัดการศึกษา นำไปสู่การได้มาซึ่งนวัตกรรมที่จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณา กันถิน (2560) ที่ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประชารัฐ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ผลจากการวิจัย พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประชารัฐตามทัศนะของครูเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และจากการศึกษาของ สุกัญญา พรมอารักษ์ (2563) เกี่ยวกับการวิจัยระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 พบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายเป็นรายด้าน 3 ด้าน ดังนี้

2.2 การมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ ทิศทาง เป้าหมาย และกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลง ดังเช่นกลยุทธ์ ที่ 3 การยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยมีการส่งเสริมความรู้ ทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อย่างครบถ้วน นอกจากนี้ยังส่งเสริมการจัดการศึกษาตามขีดความสามารถของผู้เรียน ตามความถนัดและศักยภาพของแต่ละบุคคล วางรากฐานการศึกษาเพื่ออาชีพให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ความต้องการของตลาดแรงงาน และการพัฒนาประเทศ ตลอดจนมีการขับเคลื่อนโครงการต่าง ๆ ให้เกิดขึ้น เช่น โครงการแลกเปลี่ยนด้าน

การศึกษาและวัฒนธรรมระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 และสำนักงานศึกษาธิการเมืองมิซาโตะ ประเทศญี่ปุ่น โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างผู้นำองค์ความรู้สู่การพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1, 2566) จึงส่งผลให้ผลการวิจัยด้านการมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ ธัญรดี หิรัญกิตติกร (2565) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนในการสร้างความเข้าใจวิสัยทัศน์และเป้าหมายในด้านนวัตกรรม โดยมีการจัดกิจกรรม โครงงาน หรือโครงการ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาสร้างนวัตกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน และมีการจัดทำกลยุทธ์ แผนการดำเนินงานและแนวทางในการสร้างนวัตกรรม และสอดคล้องกับแนวคิดของ ไพฑูรย์ ศิริบูรณ์ (2565) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีพฤติกรรมการแสดงออกถึงการมองเห็นภาพในอนาคต มองเห็นการเปลี่ยนแปลงของการสร้างนวัตกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ รวมถึงมีการสื่อสารวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นการยกระดับการจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม จะทำให้เกิดโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความคิดเป็นระบบอยู่เสมอ มีการทำงานเป็นทีมและสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ซึ่งย่อมส่งเสริมให้บุคลากรมองเห็นภาพอนาคตร่วมกัน สมาชิกทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีวิสัยทัศน์สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์กร มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการวางแผน กำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา พัฒนาการศึกษา และการมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ความสำเร็จนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ บริพัฒน์ สารผล (2565) กล่าวว่า การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นที่จะบรรลุผลสำเร็จของเป้าหมาย สามารถที่จะวิเคราะห์แนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและนำมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมและสอดรับกับบริบท เพื่อให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากสภาพปัจจุบันไปสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมภายใต้บริบทของสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการพยายามขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าหมาย เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาได้นำไปสู่การปฏิบัติ ส่งผลให้เกิดผลลัพธ์ตามที่ได้ตั้งไว้และเกิดการสร้างโอกาสในการพัฒนาสถานศึกษาต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยฉบับนี้ที่ระบุในข้อย่อยที่ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษาที่เป็นจริงมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในกลุ่มนี้ ทั้งนี้ผู้บริหารจึงควรพัฒนาตนเองโดยแสดงออกถึงการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง ซึ่งครูผู้สอนได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีคุณสมบัติในการเป็นผู้ที่มีความรู้มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอและต่อเนื่องเพื่อนำพาสถานศึกษาให้อยู่รอดได้ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงนี้ รวมถึงสามารถที่จะนำประสบการณ์ องค์ความรู้และทักษะต่าง ๆ ของตนเอง มาปรับใช้ในการบริหาร

สถานศึกษา พัฒนาวิสัยทัศน์ให้ก้าวทันกับโลกปัจจุบันที่มีความสลับซับซ้อน มีการเปลี่ยนแปลงและปรับตัว

ในขณะเดียวกันข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในกลุ่ม แต่ยังคงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะแม้ผลจากการวิจัยฉบับนี้ที่ระบุในข้อย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในกลุ่มว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษาที่เป็นจริงมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา แต่วิสัยทัศน์ของสถานศึกษายังขาดความทันสมัย ท้าทาย และแปลกใหม่ในการพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งครูผู้สอนได้ให้แนวทางในด้านนี้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักถึงความสำคัญของสภาพการศึกษา การมีความรู้และพัฒนาตนเอง ยอมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน สามารถนำความรู้ ประสบการณ์ ทักษะต่าง ๆ มาพัฒนาวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่นำสู่การปฏิบัติได้จริง เน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 มีกลยุทธ์ในการดำเนินงาน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้มีทิศทางเป้าหมายที่สอดคล้องตามนโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ มีแนวคิดหรือวิธีการใหม่ ๆ ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดความสำเร็จ

2.3 การใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ได้กำหนดแนวทางการพัฒนา กลยุทธ์ที่ 2.1 พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนระดับปฐมวัย และการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นรายบุคคลเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการบริหารจัดการ รวมทั้งบูรณาการและเชื่อมโยงฐานข้อมูลกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อดูแลและป้องกันไม่ให้ผู้เรียนออกจากระบบการศึกษา กลยุทธ์ที่ 2.2 ส่งเสริม สนับสนุนให้มีเทคโนโลยีดิจิทัล หรือนวัตกรรมในการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้ผู้เรียนทุกคน ทุกพื้นที่ได้เข้าถึงการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ กลยุทธ์ที่ 2.5 พัฒนาระบบแพลตฟอร์มในการส่งต่อ ติดตาม และค้นหานักเรียน เพื่อช่วยเหลือเด็กตนหล่น เด็กออกกลางคันให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา หรือได้รับการศึกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสม กลยุทธ์ที่ 3.15 พัฒนาและส่งเสริมนวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน และสมรรถนะของผู้เรียน กลยุทธ์ที่ 3.16 พัฒนาและส่งเสริมให้มีแพลตฟอร์มการจัดการเรียนรู้อัจฉริยะ ที่รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อการสอนที่มีคุณภาพ และการประเมินและพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เป็นรายบุคคล (Personalized learning) สำหรับผู้เรียนทุกช่วงวัย รวมทั้งกลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา โดยการพัฒนาระบบพื้นฐานทางเทคโนโลยีให้มีความครอบคลุมทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา การให้ความช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีพื้นฐาน พัฒนาบุคลากรให้มีทักษะพื้นฐานด้านเทคโนโลยี การใช้โครงข่ายอินเทอร์เน็ต การใช้อุปกรณ์ด้าน ICT และการพัฒนา Software อย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพสูงสุด มีการจัดหาอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่เหมาะสมในทุกระดับและเพียงพอต่อความต้องการของการ

ดำเนินงาน สนับสนุนงบประมาณด้านเทคโนโลยีแก่สถานศึกษาอย่างครบถ้วน ตลอดจนจัดให้มีการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ด้านเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับ Digital Literacy และสมรรถนะครูในทุกด้าน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1, 2566) จึงทำให้ผลการวิจัยด้านการใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีค่าเฉลี่ยทุกข้อย่อยอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นงลักษณ์ ศิริฟัก (2562) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี กล่าวไว้ว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คือการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ร่วมกันให้เกิดประโยชน์ทางด้านการศึกษาและเกิดการสร้างนวัตกรรมเพื่อการศึกษา และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ณัฏฐนิชา หามนตรี (2565) ที่ได้ให้แนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประกอบด้วย 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้บุคลากรเข้าใจยอมรับ และนำไปปฏิบัติ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาตนเอง ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพและนำไปสู่การสร้างนวัตกรรม โดยมีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาครู และ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีนโยบายสำคัญในการให้ความสำคัญในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยมีการสนับสนุนงบประมาณ จัดซื้อ จัดหาสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาได้ใช้ประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยฉบับนี้ที่ระบุในข้อย่อยที่ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยให้แก่บุคลากรในการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในสถานศึกษาอย่างเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรพิมล อินทรรักษา (2564) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ส่วนใหญ่มีการใช้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาในการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างสร้างสรรค์ มีความถนัดและกล้าที่จะลองเรื่องใหม่ ๆ เพื่อเป็นตัวช่วยในการบริหารจัดการ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการใช้เทคโนโลยี เพื่อความสะดวกและรวดเร็วสอดคล้องกับยุคสมัยแห่งการเรียนรู้ และยังสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของครูผู้สอนที่กล่าวว่า หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างการใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารเพื่อปรับทัศนคติให้ผู้บริหารได้มีทัศนคติต่อการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาใช้ และพัฒนาคุณภาพการบริหาร การจัดการเรียนรู้ของบุคลากรในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้

จะทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาเกิดความเชื่อมั่นในการนำเอาองค์ความรู้ไปปรับประยุกต์ใช้ในการให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ ตลอดจนการติดตามเพื่อปรับปรุงแก้ไข สอนงานให้บุคลากรได้ร่วมกันนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือที่จะช่วยในการสนับสนุนการทำงาน และการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน

ในขณะเดียวกันข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในกลุ่ม แต่ยังคงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหารงานประจำได้อย่างรวดเร็ว ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการงานในลักษณะที่ไม่เป็นทางการ ขาดการวางแผนงานที่เป็นระบบ และขาดการกำกับ ดูแล ตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ จึงทำให้ค่าเฉลี่ยของการใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหารงานประจำได้อย่างรวดเร็วอยู่ในเกณฑ์ที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุดในกลุ่ม ซึ่งครูผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาตัวแบบหรือต้นแบบทางการศึกษาที่ประสบความสำเร็จ เช่น ประเทศ หน่วยงาน หรือบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน หรือจากการที่ได้มีการนำนวัตกรรมเข้ามาใช้ในการบริหารงาน

2.4 การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ได้ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ เช่น โครงการส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมการบริหารเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โครงการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โครงการยกระดับคุณภาพของผู้เรียนในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน โครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทยระดับปฐมวัยและประถมศึกษา โครงการแลกเปลี่ยนด้านการศึกษาและวัฒนธรรมระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 และสำนักงานศึกษาธิการเมืองมิซาโตะ ประเทศญี่ปุ่น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1, 2566) ซึ่งโครงการและกิจกรรมภายใต้โครงการดังกล่าวช่วยส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อกระบวนการแห่งการสร้างสรรค์ สนับสนุนให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ที่ทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานอยู่อย่างสม่ำเสมอ สามารถนำความรู้ ความสามารถของแต่ละบุคคลมาใช้ร่วมกัน เพื่อสร้างสรรค์ในการนำนวัตกรรมด้วยเทคโนโลยีใหม่ ๆ หรือทดลองใช้ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาอีกทั้งยังเป็นการพัฒนาทักษะผ่านกระบวนการที่หลากหลายเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่งผลให้สถานศึกษาสามารถสร้างบรรยากาศแห่งการส่งเสริมองค์กรนวัตกรรม ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างองค์กรแห่งนวัตกรรมผ่านการดำเนินงานโครงการและกิจกรรมภายใต้โครงการต่าง ๆ โดยการใช้รูปแบบการปฏิบัติงานที่หลากหลาย มีความยืดหยุ่นในการทำงาน ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรสร้างบรรยากาศ ความคิดสร้างสรรค์ สร้างพื้นที่ปลอดภัย ให้บุคลากรกล้าคิด กล้าพูด กล้าเสนอความ

คิดเห็นที่แปลกใหม่ในการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ตลอดจนเปิดโอกาสให้บุคลากรมีเสรีภาพทางความคิดและตัดสินใจในการทำงานอย่างสร้างสรรค์โดยคำนึงถึงความปลอดภัย และกฎหมายในการใช้เทคโนโลยี และการสื่อสาร เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งนวัตกรรมในสถานศึกษา จึงทำให้ผลการวิจัยด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปานชนก ด้วงอุดม (2562) ที่ศึกษาสภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า สภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และจากผลการวิจัยฉบับนี้ยังพบอีกว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีความยืดหยุ่นในการทำงานใช้รูปแบบการปฏิบัติงานที่หลากหลาย เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งนวัตกรรมในสถานศึกษา นอกจากนี้ยังพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมและด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงกับการมีความสามารถในการสอนของครูและการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เนื่องจากการสร้างแรงบันดาลใจของผู้บริหารเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้ครูมีขวัญกำลังใจไปสู่การวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา (กุลชลี จงเจริญ, 2564) ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรพัฒนาตนเองในการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ซึ่งครูผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องเรียนรู้ที่จะเข้าใจความรู้สึกของบุคลากร การปรับความคิดของตนเองให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นครูคนหนึ่งในสถานศึกษาเช่นเดียวกับบุคลากรอื่น ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องหมั่นสร้างและพัฒนาให้สถานศึกษาตนเองเป็นองค์กรแห่งความสุข มีบรรยากาศที่เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ซึ่งหากบุคลากรเกิดความสุขไม่ว่าอยู่ที่ใดบุคลากรก็จะทำงานอย่างเต็มที่และทำงานอย่างมีความสุข แต่หากเมื่อใดบุคลากรไม่มีความสุข แม้บริบทของสถานศึกษานั้นจะสนับสนุน หรือเอื้อประโยชน์ในการปฏิบัติงานอย่างไรบุคลากรก็ไม่มีความสุขและไม่อาจทำงานได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้ผู้บริหารควรสนับสนุนและเปิดโอกาส เปิดพื้นที่ให้บุคลากรในสถานศึกษาได้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีเสรีภาพทางความคิด และควรให้กำลังใจ หรือให้รางวัลเพื่อสนับสนุนบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุขมงคล เลิศภิรมย์สุข (2567) พบว่า ความสุขในการทำงานเป็นตัวแปรส่งผ่านบางส่วนของอิทธิพลที่บรรยากาศขององค์กรเชิงนวัตกรรมที่มีผลต่อพฤติกรรม การสร้างสรรค์นวัตกรรมการทำงาน และรุ่นอายุของพนักงานเป็นตัวแปรกำกับของความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานกับพฤติกรรมการสร้างสรรค์นวัตกรรมต่าง ๆ ในการทำงาน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ในขณะเดียวกันข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในกลุ่ม แต่ยังคงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศ ความคิดสร้างสรรค์ สร้างพื้นที่ปลอดภัย ให้บุคลากร

กล้าคิด กล้าพูด กล้าเสนอความคิดเห็นที่แปลกใหม่ในการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาอาจมุ่งเน้นไปที่ภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งเป็นภารกิจจากหน่วยงานต้นสังกัดหรืออาจเป็นภารกิจตามนโยบายในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้ ภารกิจหรือนโยบายอาจมีความเร่งด่วนส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้วิธีการแบบสั่งการตามบทบาทหน้าที่และภารกิจของตนเอง เพื่อให้การปฏิบัติงานในด้านนั้น ๆ สำเร็จลุล่วงเสร็จสิ้นได้ทันตามระยะเวลารายงานผล จึงอาจส่งผลให้เกิดความละเลยในเรื่องของการเปิดพื้นที่ให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น เสนอความคิดสร้างสรรค์การสร้างนวัตกรรมในด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ Adair (1996) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่แสดงออกถึงการเปิดโอกาสให้แก่ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ทุกคนเกิดความภาคภูมิใจในการทำงาน ในการปรับปรุงองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย อีกทั้งการเปิดโอกาสให้กับบุคลากรได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานจะส่งผลให้บุคลากรเกิดการทำงานเป็นทีมเพิ่มมากยิ่งขึ้น

2.5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ที่ขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ เป็นสถานศึกษาที่มีการแข่งขันสูง ผู้บริหารสถานศึกษามีประสบการณ์ในการบริหารมากกว่าผู้บริหารในสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก เนื่องจากสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก มักจะเป็นผู้บริหารที่ได้รับการบรรจุหรือแต่งตั้งใหม่ นอกจากนี้สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษและขนาดใหญ่มีความพร้อมในด้านทรัพยากรต่าง ๆ และงบประมาณได้รับการจัดสรรจากส่วนกลาง จากเครือข่ายผู้ปกครองในค่าบำรุงการศึกษาต่าง ๆ มากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก จึงสามารถบริหารจัดการและพัฒนาสถานศึกษาในด้านการจัดการเรียนรู้ ภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้และด้านอื่น ๆ ได้อย่างทั่วถึงมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก และอีกประการหนึ่งสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษและขนาดใหญ่ มักตั้งอยู่ในบริเวณตัวเมือง ซึ่งมีความเจริญมากกว่าตลอดจนผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจและมีระดับการศึกษาสูงกว่าผู้ปกครองตามชนบท ส่งผลให้ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อสถานศึกษาในคุณภาพของการจัดการศึกษาและมีความมุ่งหวังปรารถนาที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ส่งผลให้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมใน

ศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของจีราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560) ซึ่งได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัดกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

2.6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 5 ปี แตกต่างกับประสบการณ์ในการทำงาน 5-15 ปี ด้านการใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาเห็นถึงความสำคัญและการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย พร้อมทั้งหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษามีนโยบายในการอบรมผู้บริหารและครูให้เกิดทักษะในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการบริหารและจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าร่วมประชุม อบรมเชิงปฏิบัติการในเรื่องต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และพัฒนาศักยภาพตนเองในทักษะด้านต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษายังปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนได้รับความเสมอภาค เท่าเทียมกันในการปฏิบัติงาน มีการชี้แนะ ปรึกษาหารือ เข้าใจถึงกระบวนการต่าง ๆ จึงทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาต่างรับทราบถึงคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาได้ใกล้เคียงกัน เป็นสาเหตุที่ทำให้ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง การมีความคิดสร้างสรรค์ การบริหารความเสี่ยง และการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ปาริฉัตร นวนทอง (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีจริยธรรมและตรวจสอบได้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินการ ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ควรมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

3.1.1 การมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาควรสื่อสารวิสัยทัศน์ให้ชัดเจน เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจโดยใช้สื่อออนไลน์ หรือสร้างเครือข่ายผ่านช่องทางต่าง ๆ ของครูและบุคลากรเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ ควรฝึกฝนให้สามารถใช้ทักษะการสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่ว พร้อมเปิดใจยอมรับการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการบริหารสถานศึกษาให้มีความทันสมัย ท้าทาย เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ตลอดจนเข้าร่วมการจัดหลักสูตรอบรมจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้วยวิธีการรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลาย ทั้งการอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงานตามสถานศึกษาต้นแบบที่มีผลงานเชิงประจักษ์ในด้านนวัตกรรมเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา เกิดมุมมองแนวคิดใหม่ มีความเป็นไปได้และสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน

3.1.2 การมีความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารควรมีความคิดที่จะนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างรวดเร็วในหลากหลายมิติ โดยบูรณาการความคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา ทั้งนี้ ผู้บริหารควรเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการต่าง ๆ และเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เชื่อมโยงข้อมูลที่หลากหลายเข้าด้วยกันจนนำไปสู่การคิดค้นสร้างสรรค์นวัตกรรม

3.1.3 การใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้บริหารควรมีการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงแนวทางหรือวิธีการในการสื่อสารที่เป็นแบบอย่างที่ดีมาใช้

ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา โดยผู้บริหารอาจนำความรู้จากแหล่งความรู้ใหม่ ๆ มาถ่ายทอดประสบการณ์ และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถใช้ นวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหารงานประจำได้อย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ส่งผลทำให้การบริหารงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.1.4 การบริหารความเสี่ยง ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการประเมินการบริหารความเสี่ยงมาใช้ในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นประจำ โดยมีการกำกับติดตามผลให้เป็นไปตามจรรยาบรรณที่ดี อีกทั้ง ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างกรอบและแนวทางในการดำเนินงานให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดให้มีการทบทวน การนำแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงไปปฏิบัติใช้ในการบริหารงานที่รับผิดชอบ ตลอดจนสามารถที่จะจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ และรายงานผลอย่างเป็นระบบต่อเนื่องเสมอ

3.1.5 การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นต้นแบบที่ดีในการสร้างบรรยากาศแบบเปิด โดยจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรม จัดพื้นที่ที่ปลอดภัยภายในสถานศึกษาให้บุคลากรรู้สึกผ่อนคลาย เป็นกันเอง เสริมสร้างบรรยากาศวัฒนธรรมในการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ สร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน สร้างแรงบันดาลใจ เพื่อให้บุคลากรเกิดความร่วมมือ ร่วมแรงร่วมใจกัน สามารถกล้าแสดงความคิดเห็นหรือนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ในรูปแบบที่แปลกใหม่ เพื่อให้เกิดการตัดสินใจร่วมกันอย่างมีเหตุผลในองค์กร และนำข้อมูลนั้นมาใช้ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาได้จริง ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม มีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรได้เกิดการถ่ายทอดประสบการณ์ องค์ความรู้ของตนเอง ได้เสนอแนวคิด หรือมุมมองการสร้างนวัตกรรมที่แปลกใหม่ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

3.2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

3.2.3 ควรมีการศึกษา การบริหารความเสี่ยงในการนำนวัตกรรม เทคโนโลยี และการสื่อสารมาใช้ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา เนื่องจากเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

การซื้ออุปกรณ์ที่ทันสมัยมาใช้ในราคาสูงต้องคุ้มค่า มีประสิทธิภาพในการพัฒนาครู ผู้เรียน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กุลชลี จงเจริญ. (2564). หน่วยที่ 12 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม. ใน *ประมวลสาระชุดวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ.* หน่วยที่ 8-15 (พิมพ์ครั้งที่ 4, น.1-39). นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

จีราภา ประพันธ์พัฒน์. (2560). *การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชมงคลธัญญบุรี.

จุฑามาส ซุ่นห้วน. (2562). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาตามความคิดเห็นครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2561). *ภาวะผู้นำยุคใหม่องค์การยุคใหม่ (Organizational Leadership).* กรุงเทพฯ: ธรรกมลการพิมพ์.

ชูชาติ พ่วงสมจิตร์. (2564). หน่วยที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ. ใน *ประมวลสาระชุดวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ.* หน่วยที่ 1-7 (พิมพ์ครั้งที่ 4, น.1-37). นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ฐิตินันท์ นันทะศรี. (2563). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา.* มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 17(79), 11-20.

ณัฏฐนิชา หามนตรี. (2565). *แนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

ถนอมวรรณ ช่างทอง. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและความเป็นองค์กรดิจิทัลของสถานศึกษา ในอำเภอท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2.* (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ธนวัชร สิทธิชาติบูรณะ. (2566). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย,* 7(2), 422-437.

ธัญรดี หิรัญกิตติกร. (2565). การศึกษาความต้องการความเป็นองค์กรนวัตกรรมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ,* 12(2), 266-278.

นงลักษณ์ ศิริฟัก. (2562). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร,* 10(2), 480-493.

เนาวรัตน์ เยาวนาถ. (2562). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2.* (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

บริพัฒน์ สารผล. (2565). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ปริวัฒน์ ยืนยิ่ง. (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา. วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 4*(3), 330-344.

ปวีณา กันถิน. (2560). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประชารัฐ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5.* (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ปาริฉัตร นวนทอง. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2. *การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ,* 13(1), 1438-1441.

ปาริฉัตร พรสุวรรณ. (2562). *การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น.

ปานชนก ด้วงอุดม. (2562). *การศึกษาสภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

ปิยโชติ รอดหลง. (2565). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชัยนาท.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ปุญญพัฒน์ สิงห์จารย์. (2564). *การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

พิสิฐธวัฒน์ กลิ่นไธสงค์. (2559). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. *มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 12(1), 117-186.

พรพิมล อินทรรักษา. (2563). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4. *วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์,* 6(3), 115-119.

ไพฑูรย์ ศิริบูรณ์. (2565). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1. วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์,* 6(1), 160-176.

ภัทนิดา จันทนุกูล. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะเชิงสร้างสรรค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7.* (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

ภิรญา สายศิริสุข. (2561). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มสหวิทยา เขตปัญจภาคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4.* (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เมธี ตั้งสิริพัฒนา. (2564). *การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นพลเมืองดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1.* (ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ยินดี ฮานาฟี. (2562). *แนวทางการส่งเสริมการมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับครูโรงเรียนสามโคกสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรังสิต.

รพีวรรณ์ พิมพ์จันทร์. (2557). *ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม.* สืบค้นจาก https://sites.google.com/site/bb24559r/khnad-khxng-tawxyang-thi-hemaa-sm.

รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2556). *ภาวะผู้นำ: ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางสู่การพัฒนา.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วุฒิชัย แม้นรัมย์. (2566). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในการบริหารโรงเรียน กลุ่มสหวิทยาเขตปิยมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี. *Journal of Roi Kaensarn Academi,* 8(6), 334-353.

วรวุฒิ ศิริอ่อน. (2565). *แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1.* (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร.

เวียงวิวรรธน์ ทำทูล. (2557). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 37(3), 31-38.

ศิริพร พงษ์เนตร. (2564). *การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชมงคลธัญบุรี.

โศรยา คงตุก. (2563). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3.* (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุกัญญา พรมอารักษ์. (2563). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์กรขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนครพนม.

สุขมงคล เลิศภิรมย์สุข. (2567). ความสัมพันธ์ของการจัดการทรัพยากรมนุษย์และความสามารถเชิงนวัตกรรมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม: บทบาทการส่งผ่านและการกำกับของวัฒนธรรมองค์การเชิงนวัตกรรม. *วารสารบริหารธุรกิจ*. 47(181), 1-27.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 1. (2566). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566.* นนทบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 1. (2566). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565.* นนทบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). *นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579.* กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

อาริยา เจ๊ะยะหลี. (2563). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร.* (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

อรอนงค์ โรจน์วัฒนบูลย์. (2553). *การพัฒนาตัวแบบผู้นำเชิงนวัตกรรม.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

อนุสรา สุวรรณวงศ์. (2559). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (Innovative Leadership).* สืบค้นจาก https://www.trueplookpanya.com/knowledge/content/52233/-edu-teaartedu-teaart-teaartdir-

อรพิน อิ่มรัตน์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นะเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. *การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ,* 9(ม.ป.ป.), 300-312.

Adair, J. E. (1996). *Effective Innovation: How to Stay Ahead of The Competition.* London: Pan Books.

Adjei, D. (2013). Innovation leadership management. *International Journal of ICT and Management,* 1, 103-106.

Ailin, M., & Lindgren, P. (2008). Conceptualizing Strategic Innovation Leadership for Competitive Survival and Excellence. *Journal of Knowledge Globalization,* 1, 87-107.

Alsolami, H. A., Cheng, K. T., & Twalh, M. I. (2016). Revesting innovation leadership. *Open Journal of Leadership,* 8, 31-38.

Carmeli, A., Gelbard, R., & Gefen, D. (2010). The importance of innovation leadership in cultivating strategic fit and enhancing firm performance. *The Leadership Quarterly,* 21, 339-349.

Couros, G. (2019). *Innovation leadership in education.* Retrieved from https://georgecouros.ca/blog/archives/tag/innovative-leadership-in education. David, S. (1980). International of Management: Principle, Practice and Process. Harcourt: Jovananick.

Drazin, R., Glynn, M. A., & Kazanjian, R. (1999). Multilevel theorizing about creativity in organizations: A sense making perspective. *The Academy of Management Review,* 24(2), 286-307.

DuBrin, A. J. (2010). *Principles of leadership.* (6th ed.). Mason, OH: South-Western.

Gliddon, D. G. (2006). *Forecasting a competency model for innovation leaders using.*

Guetchius, A. (2018). *Innovative School Leaders Part 1: How to Become an Innovative School Leader.* Retrieved from https://www.edelement.com/blog/innovative-school-leaders-part-1how-to-become-an-innovativw-school-leader.

Goleman, D. (1998). *Working with emotional intelligence.* New York: Bantum Books.

Hay Group. (2005). The innovative organization: *Lessons learned from most admired companies.* Hay Insight Selection. Retrieved from http://www.haygroup.com/downloads/es/Hay_Insight_Selections_April_2005.pdf.

Horth, D. (2014). *Innovation leadership: How to use innovation to lead effectively, work collaboratively, and drive results.* Greensborough, NC: Center for Creative Leadership.

Imaginnationcomau. (2016). *8 resons why innovation is impotant to businesses today.* Imagine Nation. Retrieved from http://www.imagainenation.com.au/Innovation-blog/8-reasons-innovation-impotant-businesses-today/.

Jong, J. P., Den, H., & Deanne, N. (2007). How leaders influence employees' innovative behaviour. *European Journal of innovation Management,* 10(1), 41-64.

Koc, T., & Ceylan, C. (2007). Factors impacting the innovative capacity in largescale companies. *Technovation*, 27(3), 105-114. Retrieved from https://doi.org/10.1016/j.technovation.2005.10.002.

Lindegard, S. (2009). *The open Innovation revolution: Essentials, roadblocks and leadership skills.* New Jersey: Wiley.

Loader, A. (2016). *Why should you show innovative leadership?* Retrieved from https://blog.castle.co/innovative-leadership.

Mumford, A. (1997). *Management development: Strategies for action* (3rd ed.). London: Institute of Personnel Management.

Mumford, M. D., & Gustafson, S. B. (1988). Creativity syndrome: Integration, application, and innovation. *Psychological Bulletin,* 103(1), 27-43.

Mumford, M.,& Licuanan, B. (2004). Leading for innovation: Conclusions, issues and directions. *The Leadership Quarterly,* 15(1), 163-171.

Patel, E. (2012). *The essentials of school leadership.* London: Paul Chapman.

Porter, O., Grady, T., & Malloch, K. (2010). *Innovation leadership: Creating the landscape of healthcare.* Sudbury, MA: Jones & Bartlett Learning.

Robbins, S. P. (2005). *Organizational behavior: Concepts, controversies, and application.* (11th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Roscorla, T. (2010). *The 7 steps to Innovation leadership.* Retrieved from https://www.convergemag.com/policy/the-7-Elements-of-Innovative-Leadership.html

Ubaidillah, M. (2018). Innovation leadership in improving the quality of Education. *International Journal of Mechanical Engineering and Technology,* 9(7), 1288-1299.

Vlok, A. (2012). A leadership competency profile for innovation leaders in a science-based research and innovation organization in South Africa. *Procedia-Social and Behavioral Sciences,* 41, 209-226. Retrieved from http://dx.doi.org/10.1002/ert.21361.

Weberg, D. (2013). *Innovation leadership behaviors: Starting the complexity journey.* Burlington, NJ: Jones & Bartlett Learning.

Weiss, S. D. & Legand, P. C. (2011). *Innovative intelligence.* Ontario: John Wiley & Sons.

Wiegold, P. (2011). Introduce creative leadership skills. *Strategic HR Review,* 10(1), 45-46.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ อว.0602.16 (บ) / 884

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

19 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสิริรัชต์ แก้วงาม (ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่าเสา (อาทรราษฎร์อุปถัมภ์))

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวกมลทิพย์ ทองเทพ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)
รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายการศึกษาและสนับสนุนการเรียนรู้
รักษาการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. 0-2504-8505
โทรสาร. 0-2503-3566-7
เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 091-021-1368

ที่ อว.0602.16 (บ) / 884

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ที่ อว.0602.16 (บ) / 884

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

19 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

ที่ อว.0602.16 (บ) / 890

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

18 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏิ (อยู่พูนราษฎร์บำรุง)

ด้วยนางสาวกมลทิพย์ ทองเทพ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนา

ที่ อว.0602.16 (บ) / 890

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

18 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสำโรง (หิรัญราษฎร์ภักดีวิทยา)

ด้วยนางสาวกมลทิพย์ ทองเทพ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นจะต้องทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระโดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครู โรงเรียนวัดสำโรง (หิรัญราษฎร์ภักดีวิทยา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำนวน 10 คน ทั้งนี้ จะมีให้เป็นการรบกวนเวลาเรียนตามปกติของนักเรียน และผลการศึกษา

ที่ อว.0602.16 (บ) / 890

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

18 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนทานสัมฤทธิ์วิทยา

ด้วยนางสาวกมลทิพย์ ทองเทพ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นจะต้องทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระโดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครู โรงเรียนทานสัมฤทธิ์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำนวน 10 คน ทั้งนี้ จะมีให้เป็นการรบกวนเวลาเรียนตามปกติของนักเรียน และผลการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่งานวิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองเครื่องมือ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ที่ อว.0602.16 (บ) / 894

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

19 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายชื่อสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำนวน 1 ฉบับ

ด้วยนางสาวกมลทิพย์ ทองเทพ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นจะต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจากครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำนวน 32 โรงเรียน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

ที่ อว.0602.16 (บ) / 894

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

19 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

ด้วยนางสาวกมลทิพย์ ทองเทพ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นจะต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากครูในสถานศึกษาของท่าน ทั้งนี้ จะมิให้เป็นการรบกวนเวลาเรียนตามปกติของนักเรียน และผลการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่งานวิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)
รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายการศึกษาและสนับสนุนการเรียนรู้
รักษาการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

2. แบบสอบถามมี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

3. กรุณาตอบแบบสอบถามนี้ให้ครบทุกข้อ และกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามในครั้งนี้จะไม่กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด

4. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้ จะได้รับการเก็บรักษาไว้เป็นความลับและจะนำผลไปใช้สำหรับการศึกษาครั้งนี้เท่านั้น

ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นางสาวกมลทิพย์ ทองเทพ
นักศึกษาปริญญาโท แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพที่เป็นจริงของท่าน เพียงข้อเดียว

1. เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ

☐ ไม่เกิน 30 ปี ☐ 31 – 40 ปี

☐ 41 – 50 ปี ☐ มากกว่า 51 ปีขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษา

☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท

☐ ปริญญาเอก ☐ อื่น ๆ

4. ประสบการณ์การทำงาน

☐ ต่ำกว่า 5 ปี ☐ 5 - 15 ปี

☐ 16 - 25 ปี ☐ มากกว่า 25 ปี

5. ขนาดโรงเรียน

☐ ขนาดเล็ก ☐ ขนาดกลาง

☐ ขนาดใหญ่ ☐ ขนาดใหญ่พิเศษ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตารางที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพียงข้อเดียว โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
ระดับ 3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อยู่ในระดับน้อย
ระดับ 1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
การมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง						
1	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์แนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่เกิดขึ้นมาร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา					
2	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษาที่เป็นจริงมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา					
3	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าหมายได้เหมาะสมและสอดคล้อง กับบริบทของสถานศึกษา					
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน					
5	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการสื่อสารวิสัยทัศน์ได้อย่างชัดเจน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจของครูและบุคลากรเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง					
6	ผู้บริหารสถานศึกษามีกลยุทธ์ในการดำเนินงานทำให้วิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้เป็นจริงและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติงานในสถานศึกษา					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
การมีความคิดสร้างสรรค์						
7	ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดนอกกรอบและกล้าวางแผนในการทำสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา					
8	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความสามารถ ในการผสมผสานหรือการคัดเลือกคำตอบหรือทางเลือกต่าง ๆ มาเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาของสถานศึกษา					
9	ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดอย่างรวดเร็วในการบูรณาการความคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่มีคุณค่าต่อสถานศึกษา					
10	ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดสร้างสรรค์ในการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ดีขึ้น					
11	ผู้บริหารสถานศึกษามีทัศนคติเชิงบวกต่อการนำนวัตกรรมมาใช้ในสถานศึกษา					
12	ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้น ส่งเสริม และสนับสนุนให้บุคลากรเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้					
การใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร						
13	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ทักษะ ในการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร					
14	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถถ่ายทอดความรู้ แนะนำแนวทางการปฏิบัติงานรูปแบบใหม่โดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้แก่บุคลากร					
15	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อต่อยอดแนวคิดการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา					
16	ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหารงานประจำได้อย่างรวดเร็ว					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
17	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยให้แก่บุคลากรในการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในสถานศึกษาอย่างเพียงพอ					
18	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน					
การบริหารความเสี่ยง						
19	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผน วิเคราะห์ และระบุความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษา					
20	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถตัดสินใจ จัดซื้อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัย มาใช้ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา					
21	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถรับผลความสำเร็จ หรือความล้มเหลวที่จะนำ นวัตกรรม เทคโนโลยีและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิบัติงาน					
22	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์ความเสี่ยงเรื่องความปลอดภัยที่ผู้เรียนต้องรู้เท่าทันในการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร					
23	ผู้บริหารสถานศึกษามีการหาทางเลือกสำรองเพื่อรองรับกับความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้น					
24	ผู้บริหารสถานศึกษากำกับติดตาม ประเมินผลการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ					
การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม						
25	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศความคิดสร้างสรรค์ สร้างพื้นที่ปลอดภัย ให้บุคลากร กล้าคิด กล้าพูด กล้าเสนอความคิดเห็นที่แปลกใหม่ในการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
26	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ที่ทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานอยู่อย่างสม่ำเสมอ					
27	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรใช้ความรู้ความสามารถร่วมกัน เพื่อสร้างสรรค์ในการนำนวัตกรรม ด้วยเทคโนโลยีใหม่ ๆ หรือทดลองใช้ในการปฏิบัติงาน ของสถานศึกษา					
28	ผู้บริหารสถานศึกษาให้รางวัลหรือชื่นชมบุคลากรที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาหรือประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา					
29	ผู้บริหารสถานศึกษามีความยืดหยุ่นในการทำงาน ใช้รูปแบบการปฏิบัติงานที่หลากหลาย เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งนวัตกรรมในสถานศึกษา					
30	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรมีเสรีภาพทางความคิด และตัดสินใจในการทำงานอย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงความปลอดภัย และกฎหมายในการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร					

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง.....

วัน เวลา.....

สถานที่.....

แนวคำถาม

1. ท่านคิดว่าควรมีแนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าควรมีแนวทางการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าควรมีแนวทางการพัฒนาการใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่าควรมีแนวทางการพัฒนาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่าควรมีแนวทางการพัฒนาการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

6. ท่านมีข้อเสนออื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

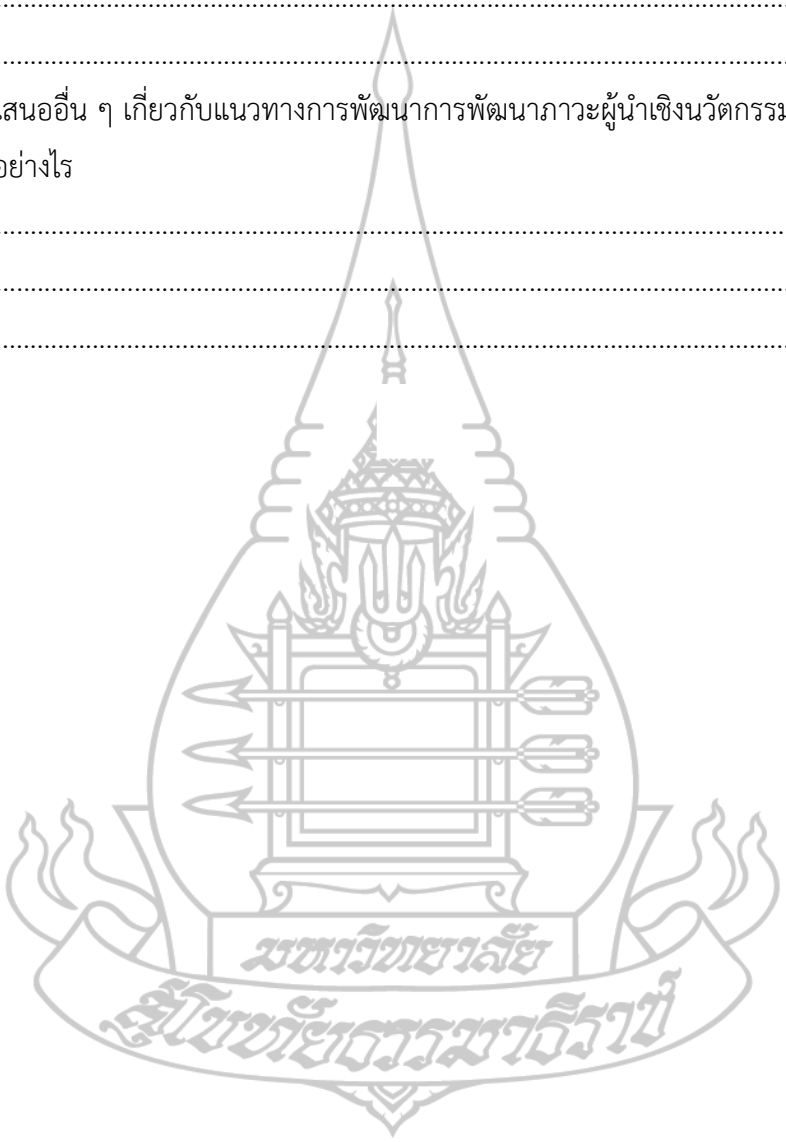

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือ

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 : นางสิริรัชต์ แก้วงาม

สถานที่ทำงาน : โรงเรียนวัดท่าเสา (อาทรราษฎร์อุปถัมภ์)

ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่าเสา (อาทรราษฎร์อุปถัมภ์)

วิทยฐานะ : ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

วุฒิการศึกษา : ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ประสบการณ์หรือความชำนาญ : การบริหารสถานศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 : ดร.สมกฤษ บำรุงจิตต์

สถานที่ทำงาน : โรงเรียนท่าทรายประชาอุปถัมภ์

ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการโรงเรียนท่าทรายประชาอุปถัมภ์

วิทยฐานะ : ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

วุฒิการศึกษา : ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ประสบการณ์หรือความชำนาญ : การบริหารสถานศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 : ดร.สาวิตรี สิทธิชัยกานต์

สถานที่ทำงาน : โรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏิ (อยู่พูนราษฎร์บำรุง)

ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏิ (อยู่พูนราษฎร์บำรุง)

วิทยฐานะ : ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

วุฒิการศึกษา : ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสบการณ์หรือความชำนาญ : การบริหารสถานศึกษา

รายชื่อผู้ให้ข้อมูล

1. นายเอกไผท แก้วหอม ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดปราสาท (ปราสาทพิทยา)
ผู้เชี่ยวชาญด้าน การบริหารการศึกษา
คุณวุฒิ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยปทุมธานี

2. นางสาวปวรัตน์ รอไกรเพชร ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดแจ้งศิริสัมพันธ์ (สโมสรสากลอุทิศ)
ผู้เชี่ยวชาญด้าน การบริหารการศึกษา
คุณวุฒิ การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

3. ดร.คมคาย น้อยสิทธิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนประชาอุปถัมภ์
ผู้เชี่ยวชาญด้าน การบริหารการศึกษา
คุณวุฒิ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ)
ระดับปริญญาเอก มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

4. นางพนิดา อุสายพันธ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลนนทบุรี
ผู้เชี่ยวชาญด้าน การบริหารการศึกษา
คุณวุฒิ การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
ระดับปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง

การหาคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม
แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
การมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง								
1	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์แนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่เกิดขึ้นมาร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
2	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษาที่เป็นจริงมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
3	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าหมาย ได้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
5	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการสื่อสารวิสัยทัศน์ได้อย่างชัดเจน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจของครูและ	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
	บุคลากรเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง							
6	ผู้บริหารสถานศึกษามีกลยุทธ์ในการดำเนินงานทำให้วิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้เป็นจริงและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติงานในสถานศึกษา	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
การมีความคิดสร้างสรรค์								
7	ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดนอกกรอบและกล้าวางแผนในการทำสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
8	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถ ในการผสมผสานหรือการคัดเลือกคำตอบ หรือทางเลือกต่าง ๆ มาเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาของสถานศึกษา	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้	
9	ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดอย่างรวดเร็ว ในการบูรณาการความคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่มีคุณค่าต่อสถานศึกษา	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
10	ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดสร้างสรรค์ในการเปลี่ยนแปลง	1	1	1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
	การดำเนินงานของสถานศึกษาให้ดีขึ้น							
11	ผู้บริหารสถานศึกษามีทัศนคติเชิงบวกต่อการนำนวัตกรรมมาใช้ในสถานศึกษา	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
12	ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้น ส่งเสริม และสนับสนุนให้บุคลากรเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
การใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร								
13	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ทักษะในการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
14	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถถ่ายทอดความรู้ แนะนำแนวทางการปฏิบัติงานรูปแบบใหม่โดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้แก่บุคลากร	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
15	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อต่อยอดแนวคิดการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี	1	1	1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
	สารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา							
16	ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหารงานประจำได้อย่างรวดเร็ว	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
17	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยให้แก่บุคลากรในการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในสถานศึกษาอย่างเพียงพอ	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
18	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
การบริหารความเสี่ยง								
19	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผน วิเคราะห์ และระบุความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษา	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
20	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถตัดสินใจ จัดซื้อ อุปกรณ์	1	1	1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
	เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา							
21	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถรับผลความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่จะนำ นวัตกรรม เทคโนโลยีและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิบัติงาน	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
22	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์ความเสี่ยง เรื่องความปลอดภัยที่ผู้เรียนต้องรู้เท่าทันในการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
23	ผู้บริหารสถานศึกษามีการหาทางเลือกสำรองเพื่อรองรับกับความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้น	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
24	ผู้บริหารสถานศึกษากำกับติดตาม ประเมินผลการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม								
25	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศความคิดสร้างสรรค์ สร้างพื้นที่ปลอดภัยให้บุคลากร กล้าคิด กล้าพูด กล้าเสนอความคิดเห็นที่แปลกใหม่ในการนำนวัตกรรม	1	1	1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
	เทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา							
26	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากร มีความมุ่งมั่นในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ที่ทันต่อสภาการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานอยู่อย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
27	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรใช้ความรู้ความสามารถร่วมกัน เพื่อสร้างสรรค์ในการนำนวัตกรรมด้วยเทคโนโลยีใหม่ ๆ หรือทดลองใช้ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
28	ผู้บริหารสถานศึกษาให้รางวัลหรือชื่นชมบุคลากรที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาหรือประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
29	ผู้บริหารสถานศึกษามีความยืดหยุ่นในการทำงาน ใช้รูปแบบการปฏิบัติงานที่หลากหลาย เพื่อสร้าง	1	1	1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
	บรรยากาศแห่งนวัตกรรมในสถานศึกษา							
30	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรมีเสรีภาพทางความคิดและตัดสินใจในการทำงานอย่างสร้างสรรค์โดยคำนึงถึงความปลอดภัยและกฎหมายในการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร	1	1	1	3	1	ใช้ได้	

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ภาคผนวก จ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded[a]	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.974	30

มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช

This is Mendeley biography

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อสกุล	นางสาวกมลทิพย์ ทองเทพ
วัน เดือน ปี เกิด	1 พฤษภาคม 2537
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา
ที่อยู่ปัจจุบัน	69/132 หมู่ 12 ตำบลบางแม่นาง อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี 11140
ประวัติการศึกษา	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับที่ 2) (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยสวนดุสิต พ.ศ.2560 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ปฐมวัยศึกษา) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2564)
ประวัติการทำงาน	ครู โรงเรียนท่าทรายประชาอุปถัมภ์ จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช